

ผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้อีกคิด
ของผู้อื่นของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5

นางสาวจรีวรรณ ปัญจมนัส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

EFFECTS OF SMALL GROUP DISCUSSION PROGRAM
ON FIFTH GRADE STUDENTS' EMPATHY

Miss Jurewan Panjamanas

A Thesis Submitted In Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Psychology

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้
ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5

โดย

นางสาวจุรีวรรณ ปัญจมนัส

สาขาวิชา

จิตวิทยาการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร. วรณีย์ เจตจำนงนุช

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ชนิตา ตันติเฉลิม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร. วรณีย์ เจตจำนงนุช)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยุทธ์ ไทยธานี)

จรรยาบรรณ ปัญญาชน : ผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 (EFFECTS OF SMALL GROUP DISCUSSION PROGRAM ON FIFTH GRADE STUDENTS' EMPATHY) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ ดร. วรณี เจตจำนงนุช, 183 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนิมมานรดี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยสุ่มห้องเรียนเพื่อเป็น กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น และ โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย งานวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการทดลองและในระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่มทดลองมีการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ในระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่มทดลองมีการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไม่แตกต่างจากหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา ลายมือชื่อ อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ปีการศึกษา

5383322427 : MAJOR EDUCATIONAL PSYCHOLOGY

KEYWORDS : SMALL GROUP DISCUSSION / EMPATHY

JUREWAN PANJAMANAS : EFFECTS OF SMALL GROUP DISCUSSION PROGRAM ON FIFTH GRADE STUDENTS' EMPATHY. ADVISOR : WANNEE JETCHAMNONGNUCH, Ph.D., 183 pp.

This quasi-experimental study aims to investigate the effects of small group discussion program on fifth grade students' empathy. The subjects were fifth grade student in Watnimmanoradee school, in the second semester of 2011. The students were randomly assigned to 2 classrooms : experimental group classroom and control group classroom. Each group had 30 students. The subjects were 60 students. The experimental group participated in the small group discussion program and a control group who did not attend the program. The measures were small group discussion program and the empathy assessment. The t-test was employed for data analysis.

Results were: (1) the posttest and follow up test scores on empathy scale of the experimental group were significantly higher than the scores of a control group at $p < .05$ (2) the Posttest scores on empathy scale of the experimental group were significantly higher than their posttest scores at $p < .05$ (3) the follow up test scores on empathy scale of the experimental group were significantly higher than their pre test scores at $p < .05$ but were not different from their post test scores at $p < .05$ level of significance

Department : Educational Research and Psychology Student's Signature

Field of Study : Educational Psychology Advisor's Signature

Academic Year : 2011

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี ด้วยความกรุณาและความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. วรณี เจตจำนงนุช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งคอยให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอนให้ความรู้และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อีกทั้งให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการเรียนและ ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ชนิศา ตันติเฉลิม ประธานสอบวิทยานิพนธ์และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ไทยธานี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบและ ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อาจารย์ ดร. ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ อาจารย์ ดร. วีรพล แสงปัญญา อาจารย์ อุราภรณ์ สุจริตจันทร์ และ อาจารย์ ทศนีย์ ศรีพิพัฒน์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนิมมานรดี และโรงเรียนวัดบุญประดิษฐ์ ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ พี่น้อง สาขาจิตวิทยาการศึกษาที่ให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณบิดามารดา และทุกคนในครอบครัวของผู้วิจัย ที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยตลอดการทำวิจัยครั้งนี้ และขอระลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ที่ได้สั่งสอนวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึก	
นึกคิดของผู้อื่น.....	9
1.1 ความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น.....	9
1.2 ความสำคัญของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น.....	11
1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น.....	13
1.4 องค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น.....	22
1.5 ขั้นตอนการพัฒนากการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น.....	23
1.6 งานวิจัยเกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น.....	26

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	33
2.1 ความหมายของการอภิปรายกลุ่มและการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	33
2.1.1 ความหมายของการอภิปรายกลุ่ม.....	34
2.1.2 ความหมายของการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	35
2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	36
2.3 รูปแบบและขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มและการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	38
2.3.1 รูปแบบของการอภิปรายกลุ่ม.....	39
2.3.2 รูปแบบของการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	42
2.3.2 ขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	44
2.4 ประโยชน์ของการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	46
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
รูปแบบของการวิจัย.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผล.....	79
ข้อเสนอแนะ.....	87
รายการอ้างอิง.....	89
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	96
ภาคผนวก ข คำดัชนีความสอดคล้อง	98
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	101
ภาคผนวก ง โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย.....	106

บทที่	หน้า
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	173
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Print Out)	177
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	183

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่	หน้า
2.1	งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น..... 29
2.2	งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย..... 50
2.3	งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย..... 54
3.1	ผลการวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....60
3.2	ตัวอย่างแบบประเมินทักษะในการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น..... 62
3.3	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริม องค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น..... 64
3.4	แผนการจัดการเรียนรู้โดยโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบ ของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น 65
4.1	ผลการวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 71
4.2	ผลการวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง..... 73
4.3	ผลการวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม..... 75

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework) 58
3.1	รูปแบบการวิจัย..... 61

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่นักเรียนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่เพื่อพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ไม่เพียงแต่ด้านสติปัญญาเท่านั้น โดยจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545) ในมาตรา 6 ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” แต่ในปัจจุบัน พบว่า ปัญหาพฤติกรรมด้านความรุนแรงในโรงเรียนเป็นปัญหาที่พบมากขึ้นทั้งการทำร้ายร่างกายและการทำร้ายทางจิตใจ จากการศึกษาข่าวจากหนังสือพิมพ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน พบว่ามีข่าวนักเรียนทำร้ายกันเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นในนักเรียนชายหรือนักเรียนหญิงก็ตาม บางกรณีนอกจากจะรวมทำร้ายร่างกายแล้วยังถูกข่มขู่หรือประจานให้นักเรียนในโรงเรียนรู้โดยทั่วกันอีกด้วย นำไปสู่ปัญหาการฆ่าตัวตายเนื่องจากอับอายสังคน หัวข้อข่าวในลักษณะเช่นนี้ยังคงเกิดขึ้นอยู่จนทุกวันนี้ยังไม่สามารถแก้ปัญหาให้หมดไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ ตาปัญญา (2550) โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.) ได้สนับสนุนด้านงบประมาณในการวิจัยเพื่อการพัฒนา รูปแบบแนวทางการป้องกันความรุนแรงในเด็กอย่างยั่งยืนได้ทำการสำรวจข้อมูลจากโรงเรียนทั่วประเทศ ในช่วงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,047 คน พบว่านักเรียนกว่า 40% เคยถูกรังแกเฉลี่ยเดือนละ 2-3 ครั้ง การรังแกกันในหมู่เพื่อนเกิดมากที่สุด ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และลดลงตามระดับชั้นที่สูงขึ้น พฤติกรรมคล้ายกันทุกภาคที่พบมากที่สุดคือ ทำร้ายจิตใจด้วยวาจา ล้อเลียนเหยียดหยามเชื้อชาติ ผิวพรรณ การคุกคามทางเพศ และการแย่งเงินและของใช้ด้วย ส่วนแนวทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหานั้น กลับพบว่าครูและผู้ปกครองแทบไม่ให้ความช่วยเหลือเลย การที่ครูหรือผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาเหล่านี้มากนักเนื่องจากอาจมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาของเด็ก ๆ เมื่อเติบโตขึ้นก็จะดีขึ้นเอง จึงไม่ใช่เรื่องใหญ่ที่จำเป็นต้องเข้าไปจัดการแก้ไขปัญหอย่างเป็นเรื่องเป็นราว แต่ในความเป็นจริงแล้วจากปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน ปัญหาพฤติกรรมกรังแกกันทั้งทางกายและจิตใจ โดยเฉพาะทางด้านจิตใจอาจนำไปสู่ปัญหาต่อผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้ ด้านอารมณ์และสังคน คือ ไม่อยากมา

โรงเรียน มีอารมณ์และพฤติกรรมก้าวร้าว ซึมเศร้า มีผลต่อการปรับตัวต่อสังคม เช่น การต่อต้านสังคมไม่เอ่ยกร่วมทำกิจกรรมใด ๆ ร่วมกับผู้อื่น เมื่อนักเรียนเป็นผู้ที่ต้องใช้ชีวิตส่วนใหญ่ของตนอยู่ในโรงเรียนแต่กลับไม่มีความสุขในการใช้ชีวิตอยู่ในสถานที่แห่งนั้นซึ่งเป็นสถานที่ที่จำเป็นต่อการศึกษเล่าเรียนย่อมส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียน โดยปัญหานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Danielsen (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าพ่อแม่และเพื่อนร่วมชั้นเรียนส่งผลโดยตรงกับความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียน ยิ่งไปกว่านั้นการสนับสนุนทางสังคมของครู เพื่อน และพ่อแม่ ส่งผลโดยตรงกับความพึงพอใจในโรงเรียนและความสามารถทางการศึกษาของนักเรียนด้วย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียนส่งผลกระทบต่อทั้งด้านการเรียนและด้านจิตใจของนักเรียนเนื่องมาจากการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องในการใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ดังนั้นเมื่อนักเรียนพบเจอปัญหาเหล่านี้ โรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ปัญหา ต้องพัฒนาความรู้ความเข้าใจต่อเด็ก สร้างความเข้าใจเรื่องอารมณ์ และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของนักเรียน ซึ่งทักษะที่ผู้วิจัยคาดว่าจะช่วยพัฒนาผู้เรียนในการเพิ่มความสามารถทางอารมณ์และสังคมได้ คือ การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Empathy) โดยการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ในบทบาททางอารมณ์และสังคมถือเป็นทักษะสำคัญที่เป็นประโยชน์ในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในการอยู่ร่วมกันในสังคม (Gregor, 2004) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญในความสัมพันธ์ต่อการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคล และเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาโดยใช้วิธีการสอนได้

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยด้านการศึกษาในประเทศไทย พบว่ายังมีข้อจำกัดในการศึกษาเรื่องการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง แต่พบว่ามีการวิจัยเรื่องการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ในฐานะเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถส่วนตัว (Personal Competence) ที่จะตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ควบคุมอารมณ์ตนเอง และสามารถสร้างแรงจูงใจด้วยตนเองได้และความสามารถในการเข้าสังคม (Social Competence) ในการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น และการเข้าสังคม (Goleman, 1985) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เพื่อเป็นการส่งเสริมการพัฒนาด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียนต่อไป

ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นกับการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ พบว่ามีวิธีการในการพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลาย เช่น Rasool (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based

Learning) ที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะ
 วิศวกรรมศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในระหว่างภาคเรียนที่ 1 ถึง
 ภาคเรียนที่ 5 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Köksal (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของ
 การจัดการศึกษาโดยใช้บทละครกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักศึกษาระดับ
 ปริญญาตรี ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มทดลองมีการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเพิ่มขึ้นอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ Brenda (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของ
 นักศึกษาในกิจกรรมช่วยเหลือสังคมในวิชาจิตวิทยาพัฒนาการโดยมี 3 รูปแบบ คือ การเป็น
 อาสาสมัคร การสัมภาษณ์บุคคล และการศึกษางานวิจัย ผลการวิจัย พบว่านักศึกษาที่เลือก
 การทำโครงการรูปแบบอาสาสมัครมีคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงที่สุด ส่วน
 รูปแบบการสัมภาษณ์และการศึกษางานวิจัย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติ เมื่อ
 ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผลงานวิจัยชี้ให้เห็นว่ามีหลากหลายวิธีการที่ช่วยพัฒนาการ
 หยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น โดยผู้เรียนมีการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเพิ่มขึ้น

สำหรับพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมของเด็กในวัยประถมศึกษา สิ่งที่เด็กวัยนี้กลัว
 ที่สุด คือ กลัวว่าจะถูกล้อเพราะแตกต่างกับเพื่อน กลัวว่าเพื่อนจะไม่ชอบ วัยนี้จะมีอารมณ์
 เปลี่ยนแปลงง่าย เมื่อมีอารมณ์โกรธอาจจะมีการต่อสู้กันทางร่างกาย หรืออาจจะดื้อยวaja โดย
 การล้อหรือตั้งสมญา พูดจาถากถาง ชู หรือบางครั้งอาจจะไม่พูดกับคนที่ทำให้โกรธ ส่วนด้าน
 สังคมเด็กมักจะรวมกลุ่มกันตามเพศ เป็นวัยที่เริ่มที่จะใช้เวลาส่วนมากอยู่กับเพื่อน และเริ่ม
 เรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือ รู้จักให้และรับ เพื่อนเป็นผู้ที่ให้แรงเสริม ขณะเดียวกันจะเป็นผู้ประเมิน
 พฤติกรรมให้คำติชม ดังนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจึงสำคัญมาก (สุรางค์ ไคว้ตระกูล, 2545)
 การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มของผู้เรียนเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงาน
 ร่วมกัน และเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จากการร่วมคิดร่วมทำนี้เองจะทำให้
 นักเรียนได้มีโอกาสแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของตนเองและในขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้
 อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นด้วย ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
 ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากได้ระดับช่วงชั้นนี้อยู่ช่วงอายุของวัยเด็กตอนปลาย ซึ่ง
 แนวคิดพื้นฐานทฤษฎีขั้นพัฒนาการของ Hoffman (2000) ได้กล่าวไว้ที่ว่าช่วงเด็กอายุประมาณ 9
 ขวบขึ้นไปเด็กสามารถแยกตนเองออกจากผู้อื่นได้อย่างสมบูรณ์แล้ว และเริ่มมีความสนใจไปยัง
 กระบวนการภายในและสามารถสะท้อนเกี่ยวกับประสบการณ์ภายในของอารมณ์ของผู้อื่นได้

ดังนั้น ในการศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยเนื่องจากโปรแกรมการอภิปราย

กลุ่มย่อยเป็นรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ทั้งทักษะการพูด การฟัง และการคิด ทำให้ผู้เรียนได้ตอบสนองต่อกัน ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดทักษะการเป็นผู้ฟังที่ดี เป็นผู้ที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Blankenstien, Dolmas, Vleuten and Schmid (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของการอภิปรายกลุ่มย่อยกับกระบวนการพัฒนาด้านปัญญาในบทบาทของการอธิบายและการฟังผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า การฟังผู้อื่นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความจำระยะยาว โดยในการอภิปรายกลุ่มควรจัดให้ขนาดของกลุ่มมีจำนวนไม่น้อยหรือมากจนเกินไปเพื่อให้สมาชิกของกลุ่มเกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยน และมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pollock ,Hamann and Wilson (2011) ที่ศึกษาเกี่ยวกับขนาดของ การอภิปรายกลุ่มโดยเปรียบเทียบการอภิปรายกลุ่มขนาดเล็กเป็นกลุ่มย่อยและการอภิปรายกลุ่มขนาดใหญ่ในบริบททั้งชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า การอภิปรายกลุ่มขนาดเล็กเป็นกลุ่มย่อยได้ผลดีกว่า การอภิปรายกลุ่มขนาดใหญ่ในบริบททั้งชั้นเรียน สรุปได้ว่าการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มโดยวิธี การอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดและรับฟังมุมมองของผู้อื่น และขนาดของกลุ่มนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย

คำถามวิจัย

1. หลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองจะสูงกว่าก่อนทดลองหรือไม่
2. หลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองระหว่างหลังการทดลอง และในระยะติดตามผลจะสูงกว่ากลุ่มควบคุมหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สมมติฐานของการวิจัย

1. หลังการทดลองและในระยะเวลาติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ในระยะเวลาติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนิมมานรดี สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 300 คน รวม 8 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนิมมานรดี สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 280 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจำนวน 2 ห้องเรียนโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งทั้งสองห้องเรียนเป็นห้องเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับเดียวกัน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก เพื่อให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้องเรียนซึ่งจะได้เข้าร่วมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุมจำนวน 1 ห้องเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าวโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองมีจำนวน 30 คน และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มควบคุมมีจำนวน 30 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน

3. ตัวแปรในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion Program)

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Empathy)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
2. โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Empathy) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจและระบุดังความรู้สึกของผู้อื่นได้โดยการถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองไปแทนที่ในความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับกระบวนการคิด (Cognitive Empathy) เป็นการเข้าใจสถานะที่บุคคลอื่นกำลังเผชิญโดยสามารถพูดสื่อสารมุมมองของผู้อื่นได้ 2) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเกี่ยวกับอารมณ์ (Emotional Empathy) เป็นพื้นฐานในการตอบสนองด้านอารมณ์ ว่าเป็นเช่นเดียวกัน หรือคล้ายกันกับว่ามีประสบการณ์เหล่านั้นกับผู้อื่น โดยการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในการวิจัยครั้งนี้ประเมินจากแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion Program) หมายถึง โปรแกรมการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงออกทั้งด้านความคิดและด้านอารมณ์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การสื่อสารจะอยู่ในลักษณะเผชิญหน้ากันโดยให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา โดยจัดเป็นกลุ่มขนาดเล็กมีจำนวนสมาชิก 4-5 คน โดยแบ่งขั้นตอนของการดำเนินการในการอภิปรายกลุ่มย่อยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนการดำเนินการ เป็นขั้นเตรียมการก่อนการเริ่มอภิปรายของผู้เรียนโดยผู้สอนกำหนดขอบเขตของประเด็นในหัวข้อที่จะดำเนินการอภิปราย รวมถึงให้ผู้เรียนเตรียมเอกสารหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ในการอภิปราย

2. ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นตอนในการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้เรียนจะต้องมีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง โดยผู้สอนคอยสังเกตการณ์

3. ขั้นหลังการดำเนินการ หาข้อสรุปของการอภิปรายและเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามข้อสงสัยหลังจากการอภิปรายจบลง

การกำหนดเนื้อหาของกิจกรรมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย ผู้วิจัยได้กำหนดโดยพิจารณาว่าเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียน และศึกษาจากงานวิจัย

ของ สมบัติ ตาปัญญา (2550) ที่ได้ทำการสำรวจข้อมูลจากโรงเรียนทั่วประเทศ ในช่วงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ การรังแกกัน การล้อเลียนทางวาจา การแย่งเงินหรือสิ่งของ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แบบประเมินการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น และโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นให้ผู้ที่สนใจนำไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นโดยการสอนด้วยโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อ โดยนำเสนอเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Empathy)

- 1.1 ความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
- 1.2 ความสำคัญของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
- 1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
 - 1.3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)
 - 1.3.2 ทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)
 - 1.3.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development)
- 1.4 องค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
- 1.5 ขั้นตอนของการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion Program)

- 2.1 ความหมายของการอภิปรายกลุ่มและการอภิปรายกลุ่มย่อย
 - 2.1.1 ความหมายของการอภิปรายกลุ่ม
 - 2.1.2 ความหมายของการอภิปรายกลุ่มย่อย
- 2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย
 - 2.2.1 ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคม (Social Constructivism)
- 2.3 รูปแบบและขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มและการอภิปรายกลุ่มย่อย
 - 2.3.1 รูปแบบการอภิปรายกลุ่ม
 - 2.3.2 รูปแบบของการอภิปรายกลุ่มย่อย

2.3.3 ขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มย่อย

2.4 ประโยชน์ของการอภิปรายกลุ่มย่อย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอภิปรายกลุ่มย่อย

ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิด (Empathy)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Empathy) มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดขอบเขตของความหมาย ความสำคัญ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบ และขั้นตอนของพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1.1 ความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิด

การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสื่อสารกันระหว่างบุคคลในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม และเป็นการสะท้อนถึงอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในการแสดงออกทางพฤติกรรมถึงอารมณ์เหล่านั้น ดังนั้นการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับทั้งกระบวนการทางด้านการคิด (Cognitive) และกระบวนการทางด้านอารมณ์ (Affective)

เนื่องจากคำว่า Empathy เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ในขั้นแรกผู้วิจัยจึงได้ศึกษาความหมายของคำ ไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของ Empathy ว่า หมายถึง ความร่วมรู้สึก ทักษิณา สนวนานนท์ (2552) ได้ให้ความหมายในพจนานุกรมฉบับแปลอังกฤษ-ไทย Oxford ว่า หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

National Electronics and Computer Technology Center (2009) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การเอาใจใส่ การหยั่งรู้ การใส่อารมณ์ ความร่วมรู้สึก สมารมณ

จากการศึกษาการแปลความหมายของคำว่า Empathy ในภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปความหมายว่า หมายถึง การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีนักจิตวิทยา นักการศึกษาและนักวิจัยได้กล่าวถึงความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้เป็นจำนวนมาก ดังต่อไปนี้

Rasoal (2011) ได้อธิบายความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่า เป็นคำที่แปลจากคำแปลในภาษาอังกฤษ คำว่า Empathy ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากคำว่า Empathiea หมายถึง การตอบสนองต่อความรู้สึกของผู้อื่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในชีวิตของพวกเขา

Ozkan (2009) ก็ได้อธิบายความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่า คือความสามารถในการประเมินค่าเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมของตนเองเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้อื่น และมีส่วนร่วมและเข้าใจกับความรู้สึกของผู้อื่น

Dadds (2008) ได้ให้ความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่า เป็นความสามารถของมนุษย์ในการรู้จักตนเองโดยความรู้สึก ประสบการณ์และมุมมองของผู้อื่นมองโลกโดยการเห็นและรู้สึกด้วยใจอย่างแท้จริง และการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับคติการถือตนเองเป็นใหญ่ คือ การรับรู้และเข้าใจโลกในรูปแบบที่ใหญ่มากกว่าที่รับรู้ได้ด้วยตนเอง

Scrimgeour (2007) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น คือความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ การแสดงออกถึงความรู้สึกอย่างถูกต้อง เข้าใจในสถานภาพของผู้อื่น และ แสดงออกทางการกระทำอย่างเหมาะสมซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่สมบูรณ์

Köksal (2007) ได้อธิบายถึงความหมายของคำว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่าเป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองไปแทนที่ในความรู้สึกของผู้อื่น และพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นจากมุมมองของบุคคลนั้น เป็นการเข้าใจอารมณ์และความคิดของผู้อื่นอย่างถูกต้อง และสื่อสารไปยังบุคคลนั้นได้

Schertz (2007) ให้ความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่าเป็นตัวกลางของกระบวนการการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์อย่างเป็นระบบซึ่งมีผลเกิดขึ้นระหว่างบุคคล

Phillips (2003) ได้อธิบายถึงคำว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เป็นคำที่มีพลังเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการแสดงตนและการจินตนาการ โดยจินตนาการการรับรู้ของเราที่มีต่อผู้อื่นให้เหมาะสมกับความเป็นจริง

Gregory (2000) กล่าวถึงความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เป็นการจินตนาการผู้อื่น คือการรู้สึกทุกซอกซอญ และสุขใจไปพร้อมกับผู้อื่นอย่างพอเหมาะ

Eisenberg and Strayer (1990) ได้ให้ความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่า เป็นการตอบสนองทางอารมณ์อย่างหนึ่งที่มีสาเหตุมาจากคำบอกกล่าว หรือปัจจัยแวดล้อมของผู้อื่นและสอดคล้องต้องกันกับคำบอกกล่าวหรือสถานการณ์ของผู้อื่น

Hoffman (1987) ได้อธิบายถึงความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่าเป็นการตอบสนองทางอารมณ์ที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ของผู้อื่นมากกว่าการตอบสนองทางอารมณ์ของตนเอง

Gordon (1985) ได้อธิบายการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญในการติดต่อสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพของมนุษย์

Mirja (1983) อธิบายว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เป็นกระบวนการที่สอดคล้องภายในจิตใจของสิ่งมีชีวิต เป็นความพยายามที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อแยกแยะลักษณะด้านกายภาพ ด้านการแสดงออกทางร่างกาย ด้านอารมณ์ และด้านปัญญา

Clark (1985) ให้ความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่า มีนัยสำคัญในปรากฏการณ์ทางสังคมศาสตร์ โดย Clark ตีความว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่าเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการรู้สึกถึงความต้องการ ความทะยานอยาก ความไม่พอใจ ความสุข ความกังวล ความเจ็บปวด และอารมณ์อื่น ๆ ของบุคคล หากตนเป็นบุคคลนั้น

Rogers (1959) ได้อธิบายความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกถึงความเจ็บปวด หรือความสุขของผู้อื่นซึ่งเป็นความรู้สึกที่บุคคลนั้นเป็นและรับรู้ถึงสาเหตุของความทุกข์นั้นได้ และในขณะที่เห็นบุคคลเหล่านั้นน่าจะกลับมาคิดว่าหากเป็นตนเองจะมีความรู้สึกทุกข์ หรือสุขอย่างไร

จากความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น คือ ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ สถานภาพของผู้อื่น โดยผ่านกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองไปแทนที่ในความรู้สึกของผู้อื่น และพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นจากมุมมองของบุคคลนั้น เป็นการเข้าใจอารมณ์และความคิดของผู้อื่นอย่างถูกต้อง นำไปสู่การแสดงออกถึงความรู้สึกและการกระทำอย่างเหมาะสมและสื่อสารไปยังบุคคลนั้นได้ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่สมบูรณ์

1.2 ความสำคัญของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

จากการศึกษาความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงขอบเขตของการนิยามความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นดังที่ได้กล่าวมาแล้ว การศึกษาเกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นควรมีการกล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นรวมทั้งความจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียน มีนักการศึกษาและนักวิจัยได้กล่าวถึงความสำคัญของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ ดังนี้

Rasoal (2011) ได้ให้ความหมายของความสำคัญของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่าเป็นทักษะของแต่ละบุคคลเป็นความสามารถที่พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมของตนในความสัมพันธ์ต่อผู้อื่นซึ่งมีอยู่หลากหลายรูปแบบในการดำเนินชีวิต ในการประกอบอาชีพ และในชีวิตครอบครัว หรือแม้แต่ในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มบุคคลที่ต่างเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม ดังนั้นการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของแต่ละบุคคลควรจัดทำเป็นแบบจัดกลุ่มและควรทำให้เกิดผลในการปฏิสัมพันธ์ต่อกันในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

Dadds (2008) กล่าวถึงการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่าเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับคติการถือตนเองเป็นใหญ่ (Egocentric) ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลสามารถมองเห็นและเข้าใจโลกขนาดใหญ่ทั้งหมดแค่เพียงในมุมมองของตนเองเท่านั้น

Köksal (2007) ก็ได้กล่าวถึงการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่า คือการสร้างความสัมพันธ์ในการสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นสิ่งที่สำคัญในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันที่สมบูรณ์ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นมีลักษณะพิเศษที่จะนำบุคคลไปสู่การเข้ากันได้ดีกับผู้อื่นและทำให้สื่อสารกับผู้อื่นได้ง่ายขึ้น

Ronald (1985) ได้กล่าวถึงการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่าเป็นการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นศูนย์กลางของการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของมนุษย์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล

Mirja (1983) ได้กล่าวถึงการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่าเป็นการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นทำหน้าที่เสมือนสิ่งกีดขวางพฤติกรรมก้าวร้าว และในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคมและการเคารพผู้อื่น

Scotland (1978) กล่าวไว้ว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นดูเหมือนว่าจะเป็นการก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ยึดถือตนเองเป็นใหญ่

Rogers (1961) กล่าวว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นลักษณะที่สำคัญในการยอมรับของบุคคลโดยเป็นบุคคลที่มีคุณค่าทางจิตใจของคนอื่น ๆ

จากความสำคัญของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่ได้กล่าวมาในข้างต้นนี้ พอสรุปถึงความสำคัญของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้ว่า การพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจำเป็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญในการปฏิสัมพันธ์ต่อกันที่สมบูรณ์ซึ่งก่อให้เกิดการไม่ยึดถือตนเองเป็นใหญ่ ลดพฤติกรรมก้าวร้าว มีความเคารพผู้อื่น กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคมจะนำบุคคลไปสู่การเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นและการเข้ากันได้ดีกับผู้อื่น

1.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

จากการศึกษาการนิยามขอบเขตของความหมาย และความสำคัญในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น จะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้านอารมณ์และสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมในการอยู่ร่วมกัน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น พบว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1.3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

ผู้วิจัยได้นำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมตามแนวคิดของ Bandura (1989) ดังนี้

Bandura (1989) อธิบายทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมไว้ว่า มนุษย์จะเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมส่วนใหญ่โดยผ่านการสังเกตตัวแบบ จากการสังเกตผู้อื่น แนวคิดในการแสดงออกในพฤติกรรมใหม่ และผลที่ตามมาภายหลังการกระทำนั้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ที่อยู่ในบริบททางสังคม มนุษย์สามารถเรียนรู้จากผู้อื่น รวมถึงแนวคิดการเรียนรู้โดยการสังเกต การเลียนแบบ และการเป็นแม่แบบ Bandura มีความเห็นว่าทั้งสิ่งแวดล้อมและผู้เรียนมีความสำคัญเท่าๆกัน โดยกล่าวว่าคนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเราอยู่เสมอ การเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning)

กระบวนการที่สำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ประกอบด้วย 4 กระการ ได้แก่

1. การใส่ใจ (Attention) บุคคลจะต้องใส่ใจในการสังเกตตัวแบบ ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการเกิดอิทธิพลต่าง ๆ ที่จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงนั้นเป็นผลมาจากการให้ความสนใจ ดังนั้นความใส่ใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของพฤติกรรมของผู้เรียนในการเรียนรู้จากตัวแบบ

2. การจดจำ (Retention) ผู้สังเกตสามารถจดจำพฤติกรรมที่ตนได้สังเกตโดยอาศัยเทคนิคในการฝึกฝนโดยจะบันทึกสิ่งที่สังเกตไว้ในความจำระยะยาว และการได้เรียนรู้ซ้ำจะเป็นการช่วยให้ความจำดีขึ้น

3. การแสดงพฤติกรรมตามตัวอย่าง (Reproduction) ความสามารถในการทำพฤติกรรมซ้ำตามที่ตัวแบบแสดงให้เห็น

4. การจูงใจ (Motivation) ผู้เรียนจำเป็นที่จะต้องมีความต้องการในการแสดงออกให้เห็นในสิ่งที่ได้เรียนรู้

จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1989) ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นส่วนใหญ่เกิดจากการสังเกต หรือเลียนแบบพฤติกรรมตามตัวแบบโดยกระบวนการในการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 4 ประการ คือ การใส่ใจ (Attention) การจดจำ (Retention) การแสดงพฤติกรรมตามตัวอย่าง (Reproduction) และ การจูงใจ (Motivation) ดังนั้นในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการสื่อสารต่อกันระหว่างบุคคล ย่อมจะต้องเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ทางสังคมโดยเริ่มจากการสังเกตพฤติกรรมภายนอกในการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ต่าง ๆ ออกมา เมื่อทราบถึงความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์เหล่านั้นของผู้อื่นแล้วจากนั้นเกิดการจดจำซึ่งเกิดจากการมีประสบการณ์มากขึ้นฝึกฝนจนเข้าใจ สามารถหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น นำไปสู่การจูงใจที่จะเลือกแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม และเรียนรู้จากผลของการกระทำของตนเองที่แสดงต่อผู้อื่น

1.3.2 ทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence)

ผู้วิจัยได้นำเสนอทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ ตามแนวคิดของ Goleman (1985) ดังนี้

Goleman (1985) ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่าประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

ก. ความสามารถส่วนตัว (Personal Competence) ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก คือ

1. ด้านความสามารถในการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) ประกอบด้วยความสามารถ 3 ประการ ได้แก่

1.1 ความสามารถในการตระหนักรู้ตนเอง (Emotional Self-Awareness) คือการตระหนักรู้อารมณ์และผลของอารมณ์นั้นของบุคคล โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) รู้จักอารมณ์ของตนว่ารู้สึกอย่างไรและรู้ถึงสาเหตุของการเกิดอารมณ์นั้น 2) ตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างความรู้สึกและสิ่งที่ตนคิด ทำ และพูด 3) ตระหนักรู้ความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำ และ 4) มีแนวทางในการตระหนักรู้ของคุณค่าและเป้าหมาย

1.2 ความสามารถในการประเมินตนเองได้อย่างถูกต้อง (Accurate Self-Assessment) คือ การที่บุคคลรู้ถึงจุดแข็งและข้อจำกัดของตน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ตระหนักถึงจุดอ่อนและจุดแข็ง 2) การสะท้อน และ การเรียนรู้จากประสบการณ์ 3) เปิดรับต่อ

ผลสะท้อนกลับ มุมมองใหม่ ๆ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาตนเองได้อย่างตรงไปตรงมา และ4) ความสามารถในการแสดงอารมณ์ขัน และแสดงมุมมองเกี่ยวกับตนเอง

1.3 ความสามารถด้านการมีความมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) คือ การมีความมั่นใจในคุณค่าและความมั่นใจในตนเอง โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) นำเสนอตนเองด้วยกิริยาท่าทางที่มั่นใจ 2) สามารถแสดงมุมมองที่ไม่ได้รับความนิยม ออกนอกกรอบ เพื่อความถูกต้อง และ3) มีความแน่วแน่ สามารถทำการตัดสินใจทั้ง ๆ ที่อยู่ในภาวะที่เกิดความไม่แน่ใจ และมีความกดดัน

2. ด้านความสามารถในการกำกับตนเอง (Self - Regulation) ประกอบด้วย ความสามารถ 5 ประการ ได้แก่

2.1 ความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self - Control) คือ การจัดการกับอารมณ์และสิ่งกระตุ้นที่ยากลำบากของตนเอง โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) จัดการกับความรู้สึกที่ถูกระตุ้น และทำให้เกิดความยุ่งยากลำบากต่ออารมณ์ได้เป็นอย่างดี 2) มีความมั่นคงแน่วแน่มองโลกในแง่ดีแม้ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก และ3) คิดได้อย่างกระจ่างแม้ว่าจะอยู่ภายใต้ความกดดัน

2.2 ด้านการคู่ควรแก่การไว้วางใจ (Trustworthiness) คือ มาตรฐานของการซื่อสัตย์ และซื่อตรง โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้1) กระทำอย่างมีจริยธรรม อยู่เหนือการว่ากล่าวให้เสื่อมเสีย 2) สร้างความเชื่อมั่นโดยผ่านความน่าเชื่อถือของตน 3) ยอมรับความผิด และเผชิญต่อสิ่งที่ผิดในทางจริยธรรมต่อผู้อื่น และ4) มีความแน่วแน่แม้ว่าสิ่งนั้นไม่ใช่สิ่งที่ได้รับ ความนิยมในสังคม

2.3 ด้านการมีความประณีตละเอียดรอบคอบ (Conscientiousness) คือ ความรับผิดชอบในการแสดงออกของบุคคล โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) มีความรับผิดชอบ และรักษาสัญญา 2) สามารถให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ และ3) ทำงานอย่างระมัดระวัง

2.4 ด้านการปรับตัว (Adaptability) คือ มีความยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงได้ โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ไม่มีปัญหาต่อการเรียกร้องต้องการที่หลากหลาย เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว 2) ปรับตัวต่อการตอบสนองให้เหมาะสมกับสิ่งที่มีอยู่อย่างจำกัด และ3) ปรับตัวต่อเหตุการณ์

2.5 มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (Innovativeness) คือ การเปิดรับข้อมูล และแนวคิดใหม่ ๆ โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) มองหาแนวคิดจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย

2) พิจารณาคำอธิบายดั้งเดิมของปัญหา 3) สร้างแนวความคิดใหม่ และ 4) มีมุมมองในการคิดใหม่ ๆ

3. ด้านการจูงใจตนเอง (Self-Motivation) ประกอบด้วยความสามารถ 4 ประการ ได้แก่

3.1 แรงขับในความสำเร็จ (Achievement Drive) คือการพากเพียรพยายามเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ หรือพบมาตรฐานความเป็นเลิศ โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) นำตนเองโดยมีแรงขับในตนเองสูงในนำไปสู่การวัตถุประสงค์ หรือ มาตรฐาน 2) ตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและคำนวณความเสี่ยง 3) ค้นหาข้อมูลเพื่อลดความไม่แน่นอน และหาวิธีที่ทำให้ดียิ่งขึ้น และ 4) เรียนรู้ในการพัฒนาการแสดงออก

3.2 ความรับผิดชอบ (Commitment) คือ สันนิษฐานเป้าหมายของกลุ่ม หรือองค์กร โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) อุทิศตนเพื่อกลุ่มอย่างเต็มที่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายใหญ่ขององค์กร 2) เข้าใจเป้าหมายของภารกิจที่ใหญ่กว่า 3) คำนึงถึงความสำคัญต่อคุณค่าของกลุ่มในการตัดสินใจและทำให้เป็นทางเลือกที่เข้าใจง่าย และ 4) มองหาโอกาสด้วยความกระตือรือร้นเพื่อทำให้ภารกิจของกลุ่มสำเร็จ

3.3 ความมุ่งมั่น (Initiative) คือ มีความพร้อมเมื่อโอกาสมาถึง โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) พร้อมที่จะคว้าโอกาส 2) ไล่ตามเป้าหมายมากกว่าที่จะเรียกร้องหรือคาดหวังจากมัน 3) มีสมาธิอย่างจดจ่อ ตั้งกฎที่จำเป็นต่อการทำงานให้สำเร็จ และ 4) มีความพยายามเป็นพิเศษ กล้าได้กล้าเสีย

3.4 การมองโลกในแง่ดี (Optimism) คือ มีการคงอยู่ของทำเป้าหมายให้ลุล่วงแม้ว่ามีอุปสรรคขัดขวาง โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) มีการคงอยู่ของทำเป้าหมายให้ลุล่วงแม้ว่ามีอุปสรรคขัดขวาง 2) มีความหวังต่อการประสบความสำเร็จมากกว่าการล้มเหลว และ 3) จัดการกับความเสื่อมถอยมากกว่าที่จะปล่อยให้มันเป็นข้อบกพร่อง

ข. ความสามารถทางสังคม (Social Competence) ประกอบด้วย 2 ด้านหลัก คือ

1. ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม (Social Awareness) ประกอบด้วยความสามารถ 5 ประการ คือ

1.1 การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Empathy) คือ การคำนึงถึงความรู้สึก มุมมอง และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นอย่างกระตือรือร้น โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ใส่ใจในบทบาทของอารมณ์และฟังผู้อื่น 2) แสดงมุมมองในการคิด และเข้าใจผู้อื่น และ 3) เข้าใจพื้นฐานความต้องการ และความรู้สึกของผู้อื่น

1.2 การกำหนดเป้าหมายในการให้ความช่วยเหลือ (Service Orientation)

คือ การเตรียมการล่วงหน้า การตระหนักรู้ และพบความต้องการของผู้อื่น โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) เข้าใจความต้องการของผู้อื่นและเลือกสิ่งที่เหมาะสมต่อกัน 2) หาหนทางในการเพิ่มความพึงพอใจ และนำเสนอเชื่อถือต่อผู้อื่น 3) ช่วยเหลืออย่างเหมาะสมด้วยความยินดี และ 4) เข้าใจมุมมองของผู้อื่น และเป็นที่ยอมรับได้อย่างน่าเชื่อถือ

1.3 การพัฒนาผู้อื่น (Developing Others) คือ การคำนึงถึงความต้องการ

ของผู้อื่นในการต้องการที่จะพัฒนา และ สนับสนุนความสามารถของพวกเขา โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ยอมรับ และให้รางวัลต่อจุดแข็งของผู้อื่น 2) ให้ผลสะท้อนกลับต่อผู้อื่นเพื่อการพัฒนา และ 3) ให้คำปรึกษา ให้เวลาในการทำงานและมอบหมายงานที่ท้าทายต่อทักษะของบุคคล

1.4 วิธีการที่เป็นประโยชน์ที่หลากหลาย (Leveraging Diversity) คือ

การพัฒนาโอกาสผ่านความหลากหลายของผู้คน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) เคารพ และสร้างความสัมพันธ์ต่อผู้คนที่มีความหลากหลาย 2) เข้าใจความหลากหลายของการมองโลก และกลุ่มคนที่แตกต่างกัน 3) มองความหลากหลายว่าเป็นโอกาส และ 4) ชักจูงคติ

1.5 การตระหนักรู้เกี่ยวกับพลเมือง (Political Awareness) คือ การเข้าใจ

เกี่ยวกับอารมณ์ของกลุ่มในขณะนั้น และพลังของความสัมพันธ์ของกลุ่ม โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) เข้าใจความสำคัญของพลังของความสัมพันธ์ของกลุ่มอย่างถูกต้อง 2) หาความสำคัญของเครือข่ายสังคม 3) เข้าใจพลังในมุมมองและการกระทำ และ 4) เข้าใจสถานการณ์ การจัดการ และความเป็นจริงภายนอก

2. ด้านทักษะสังคม (Social Skills) ประกอบด้วยความสามารถ 8 ประการ คือ

2.1 อำนาจอิทธิพล (Influence) คือ เครื่องมือในการโน้มน้าว โดยมี

องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) เป็นการโน้มน้าว 2) ปรับการนำเสนอต่อผู้ฟัง และ 3) ใช้วิธีการทางอ้อม เพื่อสร้างการยอมรับ และการสนับสนุน

2.2 การติดต่อสื่อสาร (Communication) คือ การส่งและรับสารอย่าง

ชัดเจน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) เป็นการให้และรับโดยมีการแสดงอารมณ์ 2) เผชิญกับปัญหาที่ยุ่งยากอย่างตรงไปตรงมา 3) ฟังอย่างตั้งใจ มองหาความเข้าใจที่เกี่ยวข้อง และยินดีต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่อกันอย่างเต็มที่ และ 4) ส่งเสริมให้เกิดการสื่อสารแบบเปิดทั้งที่เป็นเรื่องดีและไม่ดี

2.3 การเป็นผู้นำ (Leadership) คือ การสร้างแรงบันดาลใจ และนำกลุ่ม

โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) โน้มน้าว มีความกระตือรือร้น ในการแลกเปลี่ยนมุมมอง และ

การทำงาน 2) ก้าวไปข้างหน้าเพื่อนำไปสู่ความต้องการ และเข้าใจตำแหน่งตนเอง 3) นำการกระทำของผู้อื่น ในขณะที่การกระทำของตนเองก็ตรวจสอบได้ และ4) ทำตนเป็นตัวอย่าง

2.4 การจัดการความเปลี่ยนแปลง (Change Catalyst) โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ตระหนักถึงความต้องการในการเปลี่ยนแปลง 2) ยอมรับต่อความต้องการในการเปลี่ยนแปลง 3) สนับสนุน และขอความช่วยเหลือต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างดี และ4) เป็นแบบอย่างในการเปลี่ยนแปลง

2.5 การจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) คือ การเจรจาต่อรองกันได้ โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ควบคุม และเจรจาต่อกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่ยากลำบาก 2) นำข้อขัดแย้งมาเปิดเผยและช่วยทำให้ลดลง และ3) ส่งเสริมการอภิปราย

2.6 การสร้างข้อผูกมัด (Building Bonds) คือ เครื่องมือในการสร้างความสัมพันธ์ โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ดำรงอยู่ในเครือข่ายที่กว้างขวาง 2) มองหาความสัมพันธ์ที่เป็นประโยชน์ 3) สร้างความปรองดองต่อกัน และ4) สร้างมนุษยสัมพันธ์ในการร่วมงานกัน

2.7 การร่วมมือกัน (Collaboration and Cooperation) คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยมีเป้าหมายเดียวกัน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) สร้างความสมดุลระหว่างการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2) การร่วมมือกัน ร่วมกันวางแผน แลกเปลี่ยนข้อมูล 3) สร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน และ4) สร้างโอกาสในการทำงานร่วมกัน

2.8 ความสามารถในการทำงานเป็นทีม (Team Capabilities) คือ สร้างกลุ่มในการทำงานร่วมกันโดยสมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมทุกคนเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่มีร่วมกัน โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) เป็นทีมแบบอย่างที่มีคุณภาพ เช่น เคารพกัน ช่วยเหลือกัน และการร่วมมือกันทำงาน 2) ผู้มีส่วนร่วมทั้งหมดมีความร่วมมืออย่างกระตือรือร้น 3) สร้างลักษณะเฉพาะของทีม และ4) ปกป้องชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือของกลุ่ม

จากการศึกษาทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ตามกรอบแนวคิดของ Goleman (1985) พบว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญเกี่ยวกับความสามารถทางสังคมด้านการตระหนักรู้สังคม โดยการใส่ใจ เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและยอมรับผู้อื่นจะนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ให้กับผู้เรียนจึงนับว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของบุคคลในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในบริบทการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมทางหนึ่ง

1.3.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development)

ผู้วิจัยได้นำเสนอทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ตามแนวคิดของ Piaget (1932) และ Kohlberg (1985) ดังนี้

Piaget (1932) อธิบายว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความรู้กฎเกณฑ์ทางจริยธรรมของเด็กถ่ายทอดโดยพ่อแม่และผู้อื่นที่มีอำนาจเหนือตน โดย Piaget ได้แบ่งขั้นของการพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนกฎเกณฑ์ทางจริยธรรม (Pre-moral Stage) เป็นขั้นที่เกิดกับเด็กแรกเกิดถึง 2 ขวบ ในขั้นนี้เด็กยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด แต่มีความต้องการทางกายโดยไม่นึกถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น ถือว่าเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม เช่น เด็กส่งเสียงร้องเมื่อหิว หรือร้องไห้เมื่อตกใจหรือกลัว

2. ขั้นภายใต้กฎเกณฑ์ทางจริยธรรม (Heteronymous Stage) เป็นขั้นที่เกิดกับเด็กในช่วง 2-8 ปี ขั้นนี้เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ ถือว่าคำสั่งของผู้ใหญ่ หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่าตนเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม

3. ขั้นการยึดหลักแห่งตนเอง (Autonomous Stage) เป็นขั้นที่เกิดกับเด็กในช่วง 8-10 ปี เป็นขั้นที่เกิดขึ้นจากพัฒนาการทางสติปัญญา และประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อน ความร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องสำคัญ กฎเกณฑ์อาจเปลี่ยนแปลงได้ระหว่างบุคคลนั้นที่ได้ตกลงกัน การตัดสินใจว่าการกระทำใด ผิด หรือถูก คำนึงถึงเจตนาของการกระทำ

Kohlberg (1985) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมต่อจาก Piaget โดย Kohlberg ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ โดยแต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนั้น ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg จึงมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-Conventional Level)

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level)

ระดับที่ 3 ระดับเหนือจริยธรรมกฎเกณฑ์สังคม (Post-Conventional Level)

พัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 3 ระดับ สามารถอธิบายขั้นการพัฒนาทั้ง 6 ขั้นดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 หลีกเลี่ยงการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) ช่วงแรกเกิดถึง 7 ปี หลบเลี่ยงการถูกลงโทษ เลี่ยงกระทำในทางที่เป็นประโยชน์กับตนเอง โดยเข้าใจว่าความดี คือ การกระทำที่ทำแล้วไม่ถูกตำหนิ

ขั้นที่ 2 ใช้กฎเกณฑ์แสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) ช่วงอายุ 7-10 ปี เด็กเริ่มให้ความสำคัญกับการได้รับรางวัลและคำชมเชย โดยอาจไม่ได้คำนึงถึงผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น รางวัลเป็นสิ่งจูงใจในการกระทำมากกว่า การชมเชยว่าจะถูกลงโทษ

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นว่าดี (Good-boy Orientation) เกิดกับเด็กช่วงอายุ 7 -10 ปี เด็กจะให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก ต้องการให้เพื่อนยอมรับนับตนจึงเลียนแบบพฤติกรรมที่เห็นว่าดีงาม คือ การเลียนแบบเด็กดี ทำดีเพื่อต้องการรางวัลและคำชมเชย

ขั้นที่ 4 กระทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation) เกิดกับบุคคลในช่วงอายุ 13-16 ปี ขั้นนี้สมาชิกในกลุ่มจะมีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือ มีความเข้าใจในหน้าที่ของตน ศรัทธาและยอมรับกฎเกณฑ์ของกลุ่ม เข้าใจบทบาทของผู้อื่น การกระทำที่ถูกต้องจะพิจารณาจากการยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นสำคัญ มากกว่าการกระทำเพราะกลัวถูกลงโทษหรือต้องการรางวัล

ขั้นที่ 5 สัญญาสังคม (Contractual Legalistic) เกิดกับบุคคลอายุ 16 ปีขึ้นไป บุคคลจะกระทำตามกฎเกณฑ์ที่ตกลงกัน พิจารณาถึงการกระทำที่ถูกต้อง มีการเคารพตนเอง และต้องการให้ผู้อื่นเคารพตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าส่วนตนด้วย

ขั้นที่ 6 หลักอุดมคติสากล (Conscience Orientation) เป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม คือเป็นการกระทำของบุคคลที่เสียสละเพื่อสังคมอย่างแท้จริง

จากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของ Piaget (1932) และ Kohlberg (1985) สามารถสรุปได้ดังนี้ Piaget (1932) ได้แบ่งขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรมไว้ 3 ขั้น คือ 1. ขั้นก่อนกฎเกณฑ์ทางจริยธรรม (Pre-moral Stage) 2. ขั้นภายใต้กฎเกณฑ์ทางจริยธรรม (Heteronomous Stage) และ 3. ขั้นการยึดหลักแห่งตนเอง (Autonomous Stage) โดยขั้นที่ 1 ช่วงวัยแรกเกิดถึง 2 ขวบ เด็กยังกระทำตามใจตนเอง ขั้นที่ 2 เด็กในช่วง 2-8 ปี เด็กกระทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ และขั้นที่ 3 เป็นขั้นที่เกิดกับเด็กในช่วง 8-10 ปี เป็นขั้นที่เกิดขึ้นจากพัฒนาการทางสติปัญญา และประสบการณ์ ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อน ความร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องสำคัญ คำนึงถึงเจตนาของการกระทำ ซึ่งเด็กในช่วงขั้นที่ 3 นี้เองเป็นช่วงอายุของผู้เรียนที่ผู้วิจัยเลือกในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในการศึกษารั้งนี้ เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการด้านสติปัญญา และมีประสบการณ์ในการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น รู้ว่าการกระทำใด ถูก ผิด แยกแยะได้ว่าการกระทำนั้นเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งจะพิจารณาจากเจตนาในการกระทำของบุคคลนั้น และตามแนวคิด Kohlberg (1985) ซึ่งได้ศึกษาขั้นพัฒนาการทาง

จริยธรรมของ Piaget (1932) เขาได้อธิบายโดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ และอธิบายขั้นพัฒนาการเป็น 6 ขั้นตอน โดยขั้นที่ 1 หลีกเลี่ยงการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) ช่วงแรกเกิดถึง 7 ปี การกระทำเกิดจากการหลบเลี่ยงการถูกลงโทษ และขั้นที่ 2 ใช้กฎเกณฑ์แสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) ช่วงอายุ 7-10 ปี เด็กเริ่มให้ความสำคัญกับการได้รับรางวัลและคำชมเชยเป็นสิ่งจูงใจในการกระทำ ดังนั้น ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 นี้ เป็นการกระทำเพื่อตนเอง คือ หลบเลี่ยงการถูกลงโทษ และกระทำโดยมีสิ่งจูงใจเป็นรางวัลและคำชมเชย เด็กกระทำโดยยังไม่มีเกรงใจผู้อื่น ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นว่าดี (Good-boy Orientation) เกิดกับเด็กช่วงอายุ 7-10 ปี ให้ความสำคัญกับเพื่อน ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น กระทำโดยเลียนแบบพฤติกรรมที่เห็นว่าดี แต่ยังเป็นกระทำดีเพื่อหวังผลรางวัลและคำชมเชย และขั้นที่ 4 กระทำตามหน้าที่ (Authority and Social Order Maintaining Orientation) เกิดกับบุคคลในช่วงอายุ 13-16 ปี เป็นการกระทำที่เกิดจากการยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม เข้าใจบทบาทของตนเองและผู้อื่นมากกว่าการกระทำเพราะกลัวถูกลงโทษหรือต้องการรางวัล จะเห็นได้ว่า ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงอายุตั้งแต่ 7 ขวบขึ้นไป เด็กเริ่มมีความให้ความสำคัญกับเพื่อน ต้องการการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม และพัฒนาขึ้นตามช่วงอายุที่มากขึ้น คือ กระทำเพื่อหลบเลี่ยงการลงโทษและอยากได้รางวัลและคำชมเชยน้อยลงและกระทำเนื่องจากเกิดจากความเข้าใจในบทบาทของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ส่วนขั้นที่ 5 สัญญาสังคม (Contractual Legalistic) และขั้นที่ 6 หลักอุดมคติสากล (Conscience Orientation) เป็นช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไปซึ่งการกระทำเป็นการกระทำเพื่อให้ผู้อื่นเคารพตน เป็นการกระทำที่เสียสละเพื่อสังคมอย่างแท้จริง จากพัฒนาการขั้นที่ 3 ถึงขั้นที่ 6 ที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่าเด็กตั้งแต่ช่วงอายุ 7-10 ขวบเป็นต้นไปจะเริ่มมีพัฒนาการเรื่องการต้องการได้รับการยอมรับจากผู้อื่น เริ่มเข้าใจบทบาทของตนเองและผู้อื่น ดังนั้นจากการศึกษาทฤษฎีของ Kohlberg ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าช่วงวัยที่เหมาะสมในการเริ่มพัฒนาการหยิ่งรู้ความรู้สึกของผู้อื่น คือ ช่วงอายุ 7-10 ขวบ โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาพัฒนาการหยิ่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากมีอายุอยู่ในช่วงลำดับขั้นพัฒนาการนี้ และหากการหยิ่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้มีการพัฒนาตั้งแต่ช่วงวัยเด็กจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลต่อไปในช่วงวัยผู้ใหญ่ตามลำดับ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการหยิ่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นนี้ให้กับผู้เรียนตั้งแต่ช่วงวัยนี้

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการหยิ่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้จากพฤติกรรมของผู้อื่นในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม โดยมนุษย์ต้องการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นโดย

จะต้องคำนึงถึงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อผู้อื่น ดังนั้นทฤษฎีเหล่านี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นด้วย ลำดับต่อไปผู้วิจัยจะขอเสนอถึงองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นต่อไป

1.4 องค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น พบว่ามีผู้วิจัยได้นำเสนอองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นดังต่อไปนี้

Batson et al. (1997 อ้างถึงใน Louie, 2005) เสนอว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น มีอยู่ 2 องค์ประกอบ คือ การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ที่เกี่ยวกับกระบวนการคิด (Cognitive Empathy) และการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เกี่ยวกับอารมณ์ (Emotional Empathy) โดยได้อธิบายรายละเอียดไว้ดังนี้

1. การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ที่เกี่ยวกับด้านการคิด (Cognitive Empathy) เป็นพื้นฐานในการรับเอามุมมองของผู้อื่นโดยเพิ่มข้อมูลทั่ว ๆ ไปและการเข้าใจสถานะที่บุคคลอื่นกำลังเผชิญ

2. การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับด้านอารมณ์ (Emotional Empathy) เป็นพื้นฐานในการตอบสนองด้านอารมณ์ว่าเป็นเช่นเดียวกัน หรือคล้ายกันกับว่ามีประสบการณ์เหล่านั้นกับผู้อื่น หรือเป็นการตอบสนองกลับประสบการณ์ทางด้านอารมณ์ของผู้อื่น

จากการศึกษาองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ทั้ง 2 องค์ประกอบ พอที่จะสรุปได้ว่าหลักการพื้นฐานที่ทั้งสององค์ประกอบนี้มีร่วมกัน คือ การที่บุคคลมองโลกผ่านมุมมองของผู้อื่น จากนั้น Louie (2005) ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการตอบสนองการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น โดยได้นิยามองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ในองค์ประกอบ ดังนี้

1. การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับด้านการคิด (Cognitive Empathy) คือ สามารถพูดสื่ออารมณ์มุมมองของผู้อื่นได้โดยเข้าใจสถานะของผู้อื่น

2. การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ (Historical Empathy) คือ สามารถสร้างทัศนคติ ความรู้สึก และการกระทำของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตระหว่างช่วงเวลาในประวัติศาสตร์นั้นขึ้นใหม่ได้

3. การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นทางอารมณ์แบบขนานที่เหมือนหรือคล้ายกัน (Parallel Emotional Empathy) คือ สามารถแสดงการตอบสนองทางอารมณ์ที่เหมือนหรือคล้ายกันกับประสบการณ์ของผู้อื่น

4. การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในการตอบสนองทางอารมณ์ (Reactive Emotional Empathy) คือ สามารถตอบสนองไปยังการตอบสนองทางอารมณ์ของผู้อื่น

5. การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural Empathy) คือ สามารถก้าวข้ามแนวทางการเอาวัฒนธรรมของตนเองเป็นศูนย์กลาง ตีความและทำงานด้วยความศรัทธา และเห็นคุณค่าของผู้อื่น อธิบายได้ในสิ่งที่ผู้อื่นคิดและกระทำ

จากการศึกษาองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านการคิด (Cognitive) และด้านอารมณ์ (Emotion) ซึ่งการนิยามองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นนั้นขึ้นอยู่กับขอบเขตของสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่าประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับด้านการคิด (Cognitive Empathy) เป็นพื้นฐานในการรับเอามุมมองของผู้อื่นโดยเพิ่มข้อมูลทั่วไปและการเข้าใจสถานะที่บุคคลอื่นกำลังเผชิญโดยสามารถพูดสื่อสารมุมมองของผู้อื่นได้โดยเข้าใจสถานะของผู้อื่น และ 2) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเกี่ยวกับด้านอารมณ์ (Emotional Empathy) เป็นพื้นฐานในการตอบสนองด้านอารมณ์ว่าเป็นเช่นเดียวกันหรือคล้ายกันกับว่ามีประสบการณ์เหล่านั้นกับผู้อื่น หรือเป็นการตอบสนองกลับประสบการณ์ทางด้านอารมณ์ของผู้อื่น

1.5 ขั้นตอนของการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

จากการศึกษาและกำหนดขอบเขตขององค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่กล่าวมานั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาสู่แนวทางในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นตามลำดับขั้นตอนของการพัฒนา โดยมีผู้วิจัยได้กล่าวถึงขั้นในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ดังนี้

Köksal (2007) อธิบายถึงการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่า เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้โดยผ่านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน เมื่อแต่ละบุคคลได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบในแต่ละหัวข้อ การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นก็จะเพิ่มขึ้น

Scrimgeour (2007) ได้อธิบายถึงการพัฒนาของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่า นักจิตวิทยาพัฒนาการยังไม่สามารถระบุได้ถึงช่วงอายุที่ได้รับความสามารถและกรอบความคิด

ในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เหตุผลส่วนหนึ่งเนื่องมาจากขาดการศึกษาเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น รวมทั้งยังมีความสับสนในการนิยามเชิงปฏิบัติการ ถึงแม้ว่าจะขาดคำตอบที่ชัดเจน ผู้วิจัยส่วนใหญ่จะส่งเสริมแนวคิดนี้ในช่วงวัยเด็กที่มีอายุน้อย และมีประสบการณ์และการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในช่วงอายุเหล่านั้น โดยทฤษฎีที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเพื่อเป็นพื้นฐานของงานวิจัย คือ ทฤษฎีของ Hoffman (2000) โดยทฤษฎีดังกล่าวมีมุมมองว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นความสามารถในการพัฒนาทัศนคติโดยจะเปลี่ยนแปลงเมื่ออายุมากขึ้น และพัฒนาการทางปัญญาเพิ่มมากขึ้น โดยพัฒนาต่อเนื่องไปสู่การเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งได้เสนอส่วนสรุปสำหรับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นโดยรวม เริ่มตั้งแต่วัยทารกที่ยังไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น ทารกจะแสดงการโต้ตอบ หรือส่งผ่านการร้องไห้ ในการตอบสนองเมื่อได้ยินทารกอื่นร้องไห้ Hoffman อธิบายว่าทารกมีประสบการณ์ความสามารถในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นโดยรับรู้ความเสียใจของผู้อื่นก่อนที่จะสามารถแยกความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่นได้เสียอีก

ขั้นที่ 2 ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นที่ถือเอาประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ ในช่วงปีที่สองของชีวิตซึ่งเป็นเด็กวัยหัดเดิน เด็กเริ่มที่จะแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจอารมณ์ของคนทั่วไป แทนที่จะอยู่โดยลำพังก็เริ่มเรียกร้องหาคนมาคอยปลอบประโลมให้รู้สึกสบายใจ

ขั้นที่ 3 ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของอีกบุคคลหนึ่ง อยู่ในช่วงสองถึงสามขวบปีแรก ขั้นนี้เด็กจะมีความตระหนักรู้ความรู้สึกของตนเองที่ลึกยิ่งขึ้นพอ ๆ กับความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะเริ่มแสดงความสามารถอย่างสอดคล้องกับความต้องการของผู้อื่น และสามารถแยกความแตกต่างอย่างชัดเจนในอารมณ์ที่เขาเห็นจากผู้อื่น และสามารถรับรู้อารมณ์ที่หลากหลายมากขึ้น และยังพัฒนาด้านภาษา และเริ่มมีการแสดงออกถึงการรับรู้ความรู้สึกทางภาษาด้วย

ขั้นที่ 4 ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกสำหรับสภาวะโดยทั่วไปของผู้อื่น จะเกิดขึ้นในวัยเด็กตอนปลาย หรือวัยรุ่นตอนต้น เมื่อเด็กได้พัฒนาความสามารถในการแยกตนเองออกจากผู้อื่นได้อย่างสมบูรณ์แล้ว อายุประมาณ 9 ขวบเด็กเริ่มมุ่งความสนใจไปยังกระบวนการภายในและสามารถสะท้อนเกี่ยวกับประสบการณ์ภายในของอารมณ์ของผู้อื่นได้

จากการศึกษาลำดับขั้นพัฒนาการตามทฤษฎีของHoffman (2000) ยิ่งอายุมากขึ้น การเจริญเติบโตเต็มที่ทางปัญญาจะเป็นสิ่งที่พัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นต่อเนื่องขึ้นไปตามลำดับ

Mirja (1983) อธิบายถึงการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่าสามารถตระหนักผู้ได้ในช่วงวัยเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ การให้ความรู้เรื่องการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นหากเริ่มสร้างตั้งแต่ต้นผลของการเรียนรู้จะเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพตั้งแต่วัยอายุน้อย

จากเอกสารต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาที่กล่าวมาเกี่ยวกับขั้นตอนการการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น สรุปได้ว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลสามารถพัฒนาได้โดยการสอนโดยพัฒนาได้ทั้งช่วงวัยเด็ก ช่วงวัยรุ่น และช่วงวัยผู้ใหญ่ แต่จะเป็นผลดีต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ หากได้รับการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากการพัฒนานี้เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็กไปจนวัยผู้ใหญ่ตามลำดับ และจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้นในช่วงที่เติบโตสู่วัยผู้ใหญ่

จากการรวบรวมศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น สามารถสรุปได้ถึงความหมายของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นคือความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ และสถานภาพของผู้อื่น โดยผ่านกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองไปแทนที่ในความรู้สึกของผู้อื่น และพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นจากมุมมองของบุคคลนั้น เป็นการเข้าใจอารมณ์และความคิดของผู้อื่นอย่างถูกต้อง นำไปสู่การแสดงออกถึงความรู้สึกและการกระทำอย่างเหมาะสมและสื่อสารไปยังบุคคลนั้นได้ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่สมบูรณ์ ซึ่งก่อให้เกิดการไม่ยึดถือตนเองเป็นใหญ่ ลดพฤติกรรมก้าวร้าว มีความเคารพผู้อื่น กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคมจะนำบุคคลไปสู่การเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นและการเข้ากันได้ดีกับผู้อื่น โดยการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับกระบวนการคิด (Cognitive Empathy) เป็นพื้นฐานในการรับเอามุมมองของผู้อื่นโดยเพิ่มข้อมูลทั่วไปและการเข้าใจสภาวะที่บุคคลอื่นกำลังเผชิญโดยสามารถพูดสื่อสารมุมมองของผู้อื่นได้โดยเข้าใจสภาวะของผู้อื่น และการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเกี่ยวกับอารมณ์ (Emotional Empathy) เป็นพื้นฐานในการตอบสนองด้านอารมณ์ว่าเป็นเช่นเดียวกัน หรือคล้ายกันกับว่ามีประสบการณ์เหล่านั้นกับผู้อื่น หรือเป็นการตอบสนองกลับประสบการณ์ทางด้านอารมณ์ของผู้อื่น โดยการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสามารถพัฒนาได้ทั้งช่วงวัยเด็ก ช่วงวัยรุ่น และช่วงวัยผู้ใหญ่ แต่จะเป็น

ผลดีต่อบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ๆ หากได้รับการเรียนรู้ตั้งแต่วัยเด็กโดยการพัฒนานี้จะเป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องไปจนวัยผู้ใหญ่

1.6 งานวิจัยเกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ไม่พบว่ามีการวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นนี้โดยตรง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยเฉพาะในต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

Rasool (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning) ที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะวิศวกรรมศาสตร์โดยมุ่งเน้นไปที่การนำตนเอง และการเรียนการสอนโดยจัดเป็นกลุ่มย่อย เป็นงานวิจัยของประเทศอังกฤษ โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยเป็นเวลาประมาณ 2 ปี เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 และสิ้นสุดที่ภาคเรียนที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในระหว่างภาคเรียนที่ 1 ถึงภาคเรียนที่ 5 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Brenda (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักศึกษาในกิจกรรมช่วยเหลือสังคมในวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ เป็นงานวิจัยของรัฐอินดีแอนาประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ จำนวน 67 คน โดยใน 2 สัปดาห์แรกของการเรียนนักศึกษาจะต้องเลือกทำโครงการ ซึ่งมี 3 รูปแบบ คือ การเป็นอาสาสมัคร การสัมภาษณ์บุคคล และการศึกษางานวิจัย จากนั้นนักศึกษามานำเสนอและอภิปรายในชั้นเรียนทั้ง 3 รูปแบบ โดยวัดการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นโดยแบบวัด The Emotional Empathetic Tendency Scales (EETS; Mehrabian & Epstein, 1972) ก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัย พบว่านักศึกษาที่เลือกการทำโครงการรูปแบบอาสาสมัครมีคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงที่สุด ส่วนรูปแบบการสัมภาษณ์และการศึกษางานวิจัย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Köksal (2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดการศึกษาโดยใช้บทละครกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นงานวิจัยของประเทศตุรกี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 73 คนโดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 36 คน และกลุ่มควบคุม 37 คน โดยใช้เวลาในการจัดการศึกษาโดยใช้บทละครสัปดาห์ละ 1 วัน เป็นเวลา 14 สัปดาห์ สำหรับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการเข้าร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้บทละคร ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Winefield and Chur-Hansen (2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการสอนทักษะการสื่อสารให้กับนักศึกษาแพทย์โดยวัดว่านักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเพิ่มขึ้นหรือไม่ เป็นงานวิจัยของประเทศออสเตรเลีย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 จำนวน 115 คน โดยนักศึกษาคจะได้รับมอบหมายให้ไปสัมภาษณ์ชีวิตของคนแปลกหน้าเกี่ยวกับมุมมองในการใช้ชีวิตเพื่อเรียนรู้ทักษะการรับฟังผู้อื่น เรียนรู้การเริ่มหรือจบบทสนทนาว่าควรทำเช่นไร ซึ่งวัดโดยแบบวัดการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีคะแนนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาจำนวน 81% ตอบว่ารู้สึกดีขึ้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

Evelyn (2000) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ความก้าวร้าว และพฤติกรรมการยินยอมทำตามในบ้านเยาวชนที่ทำความผิดเป็นงานวิจัยของรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นจำนวน 40 คน เป็นชาย 34 คน และหญิง 6 คน วัดการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ความก้าวร้าว และพฤติกรรมการยินยอมทำตามโดยแบบประเมินตนเอง The Balanced Emotional Empathy Scale (BEES) จำนวน 30 ข้อ ผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความสัมพันธ์ของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นและความก้าวร้าวกับผู้อื่นในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์ทางบวกของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นกับพฤติกรรมการยินยอมทำตามในระดับสูง

Kirsi (2000) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น และการยอมรับบทบาทในนักเรียนระดับชั้นเกรด 6 ถึงเกรด 9 เป็นงานวิจัยของประเทศฟินแลนด์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นเกรด 6 ถึงเกรด 9 จำนวน 194 คน เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยให้นักเรียนเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับความขัดแย้งทางศีลธรรมในโรงเรียนที่มีผลต่อตนเองและเพื่อน จากนั้นนำใจความหลักของเรื่องมาเปรียบเทียบกันระหว่างช่วงอายุ ผลการศึกษา พบว่าเรื่องการกลั่นแกล้งกันเป็นเรื่องที่นักเรียนระดับชั้นเกรด 6 เขียนมากที่สุด จำนวน 55% ของเรื่องทั้งหมดซึ่งมากกว่านักเรียนระดับชั้นเกรด 9 ถึง 30% เรื่องที่นักเรียนระดับชั้นเกรด 9 เขียนมากที่สุดคือเรื่องการมีปัญหาเกี่ยวกับครู จำนวน 50% และเรื่องมนุษยสัมพันธ์ในสังคมเป็นเรื่องที่นักเรียนหญิงเขียนมากที่สุด ผลจากการวิจัยนี้ครูสามารถนำข้อมูลที่เป็นเรื่องที่นักเรียนเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงมาปรับใช้ในการสอนเรื่องการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เช่น สามารถนำเรื่องราวของนักเรียนมาใช้เป็นกรณีตัวอย่าง เป็นต้น

Mirja (1983) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนในโรงเรียน เป็นงานวิจัยของประเทศฟินแลนด์ กลุ่มตัวอย่างเป็น

นักเรียนเกรด 5 ช่วงอายุ 11-12 ปี เกรด 8 อายุ 14-15 ปี และมัธยมปลาย อายุ 17-18 ปี จำนวน 92 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยจัดแผนการเรียนรู้ในการพัฒนาการหยั่งรู้ ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นซึ่งวัดโดยแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมในการจัด แผนการเรียนรู้ หลังจบกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด นำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ให้ ครูใหญ่ประเมินว่าการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจำเป็น และเป็นควรสนับสนุนใน โรงเรียนหรือไม่อย่างไร ผลการวิจัยพบว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นสิ่งที่สามารถ พัฒนาได้ผ่านการจัดแผนการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยนักเรียนหญิงมีระดับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิด ของผู้อื่นมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม นักเรียนชายในกลุ่มทดลอง ก็ยังมีคะแนนมากกว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงในกลุ่มควบคุม

จากงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่กล่าวมา ทั้งหมดนี้สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการหยั่งรู้ความรู้สึกลึกซึ้งในความคิดของผู้เรียน

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
Rasoal (2011)	ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning) ที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกลึกซึ้งในความคิดของผู้เรียนในนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรม -ศาสตร์	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยมุ่งเน้นไปที่ การนำตนเอง และ การเรียนการสอน โดยจัดเป็นกลุ่มย่อย	การหยั่งรู้ความรู้สึกลึกซึ้งในความคิดของผู้เรียน	นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 22 คน	แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกลึกซึ้งในความคิดของผู้เรียน	หลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีระดับของตัวแปรตามสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
KÖksal (2007)	ผลของการจัดการศึกษาโดยใช้บทละครกับการหยั่งรู้ความรู้สึกลึกซึ้งในความคิดของผู้เรียนของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี	การจัดการศึกษาโดยใช้บทละคร	การหยั่งรู้ความรู้สึกลึกซึ้งในความคิดของผู้เรียน	นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 73 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 36 คน และกลุ่มควบคุม 37 คน	แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกลึกซึ้งในความคิดของผู้เรียน	ภายหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีการหยั่งรู้ความรู้สึกลึกซึ้งในความคิดของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
Brenda (2007)	การรับรู้ความรู้สึกลึกซึ้ง ของผู้สอนของนักศึกษาใน กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ในวิชาจิตวิทยา พัฒนาการ	กิจกรรมช่วยเหลือ สังคมในวิชาจิตวิทยา พัฒนาการมี 3 รูปแบบ คือ การเป็น อาสาสมัคร การสัมภาษณ์บุคคล และการศึกษา งานวิจัย	การรับรู้ ความรู้สึกลึกซึ้ง ของผู้สอน	นักศึกษาที่ลงทะเบียน เรียนในวิชาจิตวิทยา พัฒนาการ จำนวน 67 คน	แบบประเมินการรับรู้ ความรู้สึกลึกซึ้ง ของผู้สอน การรับรู้เกี่ยวกับ ด้าน อารมณ์	นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ที่เลือกการทำ โครงการในรูปแบบอาสาสมัครมี คะแนนการรับรู้ความรู้สึกลึกซึ้ง ที่สูงสุด ส่วนรูปแบบการ สัมภาษณ์และภาครศึกษา งานวิจัย ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยทางสถิติ
Winefield and Chur-Hansen (2000)	ผลการสอนทักษะ การสื่อสารให้กับ นักศึกษาแพทย์ที่มีต่อ ความรู้เกี่ยวกับการรับรู้ ความรู้สึกลึกซึ้งของผู้สอน	การสอนทักษะ การสื่อสารระหว่าง แพทย์ผู้ช่วย และ สังคมโดย การสัมภาษณ์ คน แปลกหน้าเกี่ยวกับ มุมมองในการใช้ชีวิต	ความรู้เกี่ยวกับ การรับรู้ความรู้ สึกลึกซึ้งของผู้ สอน	นักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 115 คน	แบบประเมินการรับรู้ ความรู้สึกลึกซึ้ง ของผู้สอน	หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมี ระดับของตัวแปรตามสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
Evelyn (2000)	ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ของผู้เรียน ความก้าวร้าว และพฤติกรรมการยินยอม ทำตามในบ้านเยาวชนที่ ทำคามผิด	1. ความก้าวร้าว 2. พฤติกรรม การยินยอมทำตาม	การรับรู้ความรู้สึกรู้สึก นึกคิดของผู้เรียน	วัยรุ่นจำนวน 40 คน เป็นชาย 34 คน และ หญิง 6 คน	แบบประเมิน การรับรู้ความรู้สึกรู้สึก นึกคิดของผู้เรียนที่ เกี่ยวข้องกับด้าน อารมณ์	มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่าง ความสัมพันธ์ของการรับรู้ ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนและ ความก้าวร้าวกับผู้เรียนในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การยินยอมทำตามในระดับสูง
Kitsi (2000)	การพัฒนาการรับรู้ ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้เรียน และการยอมรับบทบาทใน นักเรียนระดับชั้นเกรด 6 ถึงเกรด 9	การเขียนเรื่องราว เกี่ยวกับความขัด แย้งทางศีลธรรมใน โรงเรียนที่มีผลต่อ ตนเองและเพื่อน	การรับรู้ความรู้สึกรู้สึก นึกคิดของผู้เรียน	นักเรียนระดับชั้นเกรด 6 ถึงเกรด 9 จำนวน 194 คน	แบบสังเกต การเขียนเรื่องราว ของนักเรียน	พบว่าเรื่องที่นักเรียนระดับชั้น เกรด 6 เขียนมากที่สุดคือ การกลั่นแกล้งกัน เรื่องที่นักเรียน ระดับชั้นเกรด 9 เขียนมากที่สุด คือเรื่องการมีปัญหากับครู และ เรื่องมนุษย์สัมพันธ์ในสังคมเป็น เรื่องที่นักเรียนหญิงเขียนมากที่สุด

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
Mirja (1983)	ผลของการจัดแผน การเรียนรู้เพื่อพัฒนา การหยั่งรู้ความรู้อีกหนึ่ง ของผู้เรียน	แผนการเรียนรู้ใน การพัฒนาการหยั่งรู้ ความรู้อีกหนึ่ง ของผู้เรียน	การหยั่งรู้ความรู้อีก หนึ่งของผู้เรียน	นักเรียนเกรด 5 ที่ อายุ 11-12 ปี เกรด 8 อายุ 14-15 ปี และ มัธยมปลาย อายุ 17-18 ปี จำนวน 92 คนโดยแบ่งเป็น กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	แบบประเมินตนเอง ก่อนและหลังการเข้า ร่วมกิจกรรมในการจัด แผนการเรียนรู้	หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมี ระดับของตัวแปรตามสูงกว่า ก่อนการทดลอง และสูงกว่า กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับการหยั่งรู้ ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นว่าเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาในเด็กนักเรียนได้ เป็นสิ่งที่สอนได้ โดยพบว่า มีหลากหลายวิธีการที่นำมาใช้ในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เช่น การใช้บทละคร การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การสัมภาษณ์ผู้อื่น การทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคม การเขียนเรื่องราวจากสถานการณ์ที่เป็นจริง การจัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น และไม่พบว่าม้งงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในประเทศไทยโดยตรง แต่จะศึกษาในฐานะขององค์ประกอบย่อยของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้สังคมเท่านั้น เช่น พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์(2550) ได้ศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคม และการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ของวัยรุ่นไทย และ สายพิน พัทธพร (2544) ได้ศึกษาเรื่องผลของการจัดกิจกรรมสนทนาปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อการตระหนักรู้ทางสังคมของเด็กปฐมวัย อีกทั้งยังพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ที่ได้ศึกษาและกล่าวมาในช่วงต้นนี้จะทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนในระดับชั้นปริญญาตรี จากการศึกษาดังกล่าวถึงแนวคิดของการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นนั้น พบว่าสามารถพัฒนาได้ตั้งแต่วัยเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัย 9 ขวบขึ้นไป และหากได้มีการพัฒนาการฝึกเรื่อง การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นตั้งแต่วัยเด็กแล้วก็จะนำไปสู่การพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึก นึกคิดของผู้อื่นอย่างต่อเนื่องขึ้นไปในวัยผู้ใหญ่ตามลำดับของขั้นพัฒนาการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีการ ที่จะนำมาพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น คือ โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย ดังจะ กล่าวในรายละเอียดต่อไป

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการนำโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมาใช้เพื่อพัฒนาการหยั่งรู้ ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น โดยผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของการอภิปรายกลุ่มและการอภิปรายกลุ่มย่อย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มและการ อภิปรายกลุ่มย่อย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดขอบเขตของความหมายของการอภิปราย กลุ่ม และกลุ่มย่อย ในขั้นต้นผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความหมายของการอภิปรายกลุ่มเพื่อนำไปสู่ การศึกษาความหมายของการอภิปรายกลุ่มย่อย เนื่องจากการอภิปรายกลุ่มย่อยจัดเป็น การอภิปรายกลุ่มในรูปแบบหนึ่ง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.1 ความหมายของการอภิปรายกลุ่ม

การอภิปรายกลุ่มเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ผู้สอนนำใช้พัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน โดยมีนักการศึกษา และนักวิจัยได้อธิบายถึงความหมายของการอภิปรายกลุ่ม ไว้ดังนี้

Nilson (2003) ได้ให้ความหมายของการอภิปรายกลุ่มว่าการอภิปรายเป็นการแลกเปลี่ยนกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ โดยการสำรวจความคิดเห็นของทุกคนในกลุ่ม

กัลยา มหาวัน (2549) อธิบายไว้ว่า การอภิปรายกลุ่ม คือ การสนทนาของกลุ่มบุคคลเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อปัญหาหรือประเด็นที่นำมาศึกษา และเพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งกันและกัน

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524) ได้อธิบายว่า การอภิปรายกลุ่ม คือ การสนทนาของกลุ่มบุคคลอย่างมีจุดมุ่งหมาย หรือเพื่อหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน

กิตติ พัทธวิชัย (2540) ได้อธิบายถึง การอภิปรายว่าเป็นกิจกรรมกลุ่มการอภิปราย ที่เปิดโอกาสให้ใช้กระบวนการพูด ชี้แจงเหตุผล แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ ข้อระหว่างสมาชิกเพื่อหาแนวคิดร่วมที่เป็นข้อสรุปตามมติของกลุ่ม ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป กิจกรรมนี้กำหนดจำนวนผู้เรียนไม่ให้มากนัก เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นทั่วกัน

ทิตินา แชมมณี (2545) ได้สรุปว่า การอภิปรายกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นวิถีทางที่ช่วยให้สมาชิกผู้ร่วมงานทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ได้พิจารณาความคิดเห็นของกันและกัน เพื่อแสวงหามติหรือข้อตกลงอันจะเป็นผลดีที่สุดต่อกลุ่ม การช่วยกันคิดช่วยกันแก้ปัญหานี้ เป็นวิถีทางที่ได้รับการพิสูจน์ยืนยันแล้วว่าเป็นวิถีทางการทำงานที่ให้ประสิทธิภาพมากกว่าการที่ต่างคนต่างทำ การรวมกลุ่มอภิปรายกันนั้นเป็นวิธีการที่จะช่วยให้กลุ่มได้ข้อตกลงอันจะเป็นผลดีต่อกลุ่ม

ปรีชา ศรีสมยศ (2528) ได้ให้ความหมายของการอภิปรายว่า เป็นการสนทนาของกลุ่มบุคคล เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับให้กันและกัน

มานิต ศุภตฤกุล (2549) ได้สรุปไว้ว่า การอภิปรายกลุ่มเป็นการประชุมร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจ หรือข้อเสนอแนะของสมาชิกแต่ละคนในการอภิปรายกลุ่ม เพื่อหาข้อสรุปหรือข้อยุติของกลุ่มในเรื่อง ประเด็น หรือปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดขึ้นตามมาภายหลังจากการรับฟังการบรรยาย การปาฐกถา หรือการประชุมของที่ประชุมใหญ่ ตามที่ผู้จัดการประชุมกำหนดไว้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การอภิปรายกลุ่ม หมายถึง การสนทนาของกลุ่มบุคคล เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือถ่ายทอดประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นโดยทั่วกัน

2.1.2 ความหมายของการอภิปรายกลุ่มย่อย

จากการศึกษาความหมายของการอภิปรายกลุ่มที่ได้กล่าวในข้างต้นเป็นการศึกษาถึงความหมายของการอภิปรายกลุ่มอย่างกว้าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกนำวิธีการอภิปรายกลุ่มย่อยมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งวิธีการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นรูปแบบหนึ่งของการอภิปรายกลุ่ม ดังนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาถึงความหมายของการอภิปรายกลุ่มย่อยต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

Nicio-Brown et al. (1989) ให้ความหมายของการอภิปรายกลุ่มย่อยว่า หมายถึง การที่บุคคลจำนวนสองคนขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันทางคำพูด

ศศิธร แจ่มอนงค์ (2553) ได้ให้ความหมายของการอภิปรายกลุ่มย่อยไว้ว่า หมายถึง วิธีสอนแบบหนึ่งที่คุณสอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4-8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ตามประเด็นที่กำหนด

วนิดา เสนะสุทธิพันธุ์ และคณะ (2552) ได้ให้ความหมายของการอภิปรายกลุ่มย่อยว่าการอภิปรายกลุ่มย่อยจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อาจเพิ่มความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียน หรือความคิดเห็นไปสู่การจัดการเรียนการสอนได้

ทิตินา แซมณี (2545: 345) อธิบายถึงการอภิปรายกลุ่มย่อยไว้ว่า วิธีการสอนโดยการอภิปรายกลุ่มย่อย คือ กระบวนการที่คุณสอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4-5 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

ศุภวดี บุญวงศ์ (2530) ได้อธิบายถึงความหมายของการจัดกลุ่มแบบการอภิปรายกลุ่มย่อยว่า หมายถึง การพบปะกันระหว่างบุคคล ประมาณ 5-20 คน การสื่อสารจะอยู่ในลักษณะเผชิญหน้ากัน เพื่อช่วยให้กลุ่มบรรลุตามจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของการอภิปรายกลุ่มย่อยที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ สามารถสรุปความหมายของการอภิปรายกลุ่มได้ว่า การอภิปรายกลุ่มเป็นวิธีการรูปแบบหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยผู้สอนนำมาใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่

กำหนด จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าการอภิปรายกลุ่มจะมีการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ตั้งแต่ 4 คนขึ้นไปแต่ไม่เกิน 20 คน การกำหนดจำนวนของการจัดการอภิปรายกลุ่มนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการอภิปราย เช่น อภิปรายเพื่อร่วมกันหาคำตอบเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อัตราส่วนจำนวนของผู้สอนต่อจำนวนของผู้เรียน เวลาที่จำกัด บริบทของห้องเรียน ระดับชั้นและช่วงอายุของผู้เรียน ความสามารถของผู้เรียน เป็นต้น

จากการศึกษาเรื่องจำนวนของการอภิปรายกลุ่มย่อยจากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในกำหนดขอบเขตของจำนวนของผู้เรียนในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของผู้เรียนในการอภิปรายกลุ่มย่อยโดยให้แต่ละกลุ่มมีจำนวน 4-5 คน ตามแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2545) เนื่องจากเป็นการกล่าวถึงผู้เรียนในบริบทของการจัดการเรียนการสอนในประเทศไทย และเป็นจำนวนที่ไม่มากไม่น้อยจนเกินไปในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดต่อกันในกลุ่มโดยการสื่อสารกันทางคำพูด การสื่อสารจะอยู่ในลักษณะเผชิญหน้ากันโดยให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา เพื่อช่วยให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย พบว่าแนวคิด ทฤษฎีที่สามารถนำมาเป็นพื้นฐานของการอภิปรายกลุ่มย่อยในการวิจัยครั้งนี้ คือ ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมตามแนวคิดของ Vygotsky ที่ให้ความสำคัญในเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม หรือสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวโดยมีสื่อกลางที่เป็นเครื่องมือ คือ ภาษา ในการเกิดกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคม (Social Constructivism)

Vygotsky (1978) พัฒนาทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมขึ้นจากแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ระบบการวางเงื่อนไขของ Pavlov โดยได้อธิบายว่าพฤติกรรมมนุษย์ คือ การตอบสนองที่มีต่อสิ่งเร้า หรือ ประสบการณ์ 5 ประเภทรวมกัน คือ 1) การตอบสนองตามพันธุกรรม 2) การตอบสนองอันเป็นผลจากการวางเงื่อนไขที่บุคคลนั้นเคย 3) ประสบการณ์ที่ตกทอดมาจากประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรม 4) ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมเดียวกัน และ 5) จิตสำนึก หรือ ประสบการณ์ที่ปรุงแต่งขึ้นในจิตใจจากประสบการณ์ทั้งหลายที่มนุษย์ได้รับในชีวิต โดยมีแนวคิดพื้นฐานซึ่งเรียกว่า กฎพื้นฐานของพัฒนาการทางวัฒนธรรม (a general genetic law of cultural development) ในการพัฒนาทฤษฎีที่อธิบายจิตได้สำนึกของมนุษย์ โดยสรุปได้ว่า องค์ประกอบต่างๆ เช่น ความสนใจ ความจำ การสร้างมโนทัศน์ และ

ความปรารถนา ในการพัฒนาทางวัฒนธรรมของมนุษย์แต่ละคน เป็นความเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ ที่มีจุดเริ่มต้นจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในปัจจุบัน ผ่านประสบการณ์ที่แต่ละคนต่างได้รับและร่วมกันได้รับ และแปรสภาพเป็นคุณลักษณะทางจิตใจของแต่ละบุคคลโดยจำแนกองค์ประกอบต่างๆของจิตใจ เป็น 2 ประเภท ใหญ่ๆ คือ 1)องค์ประกอบขั้นพื้นฐานตามธรรมชาติ หมายถึง องค์ประกอบที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติตั้งอยู่บนพื้นฐานของระบบทางชีวภาพ ที่มนุษย์ทุกคนมีเหมือนกัน เช่น การรับรู้ ความจำ การใส่ใจ เป็นต้น และ2)องค์ประกอบขั้นสูงตามวัฒนธรรม หมายถึง เครื่องมือทางจิตใจต่างๆที่ได้มาจากวัฒนธรรม ซึ่งถ่ายทอดมาสู่ตัวบุคคลโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่มีเครื่องมือนี้แล้ว โดยมีลักษณะเป็นเครื่องหมายและสัญลักษณ์ หรือระบบเครื่องหมาย สัญลักษณ์ เช่น เครื่องหมาย สัญลักษณ์ เช่นภาษากริยาท่าทาง สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เครื่องช่วยจำ การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดเชิงมโนทัศน์ และการกำกับตนเองในการเรียนรู้

Vygotsky ได้อธิบายถึงเรื่องการเรียนรู้ และพัฒนาการ (Learning and Development) ว่า การเรียนรู้ (Learning) เป็นกระบวนการที่เราสร้างขึ้นโดยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นแรกมนุษย์แต่ละคนจะเกิดกระบวนการประมวลข้อมูลที่เกิดจากการมีความสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้อื่น โดยกระบวนการของการทำงานทางความคิดของมนุษย์จะพัฒนาขึ้นทางวัฒนธรรมโดยมีภาษาเป็นเครื่องมือ และพัฒนาการ (Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงภายในของกระบวนการทำงานทางความคิดที่แสดงออกมาให้เห็นได้ด้วยพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การให้เหตุผล ความเข้าใจซึ่งอาจแสดงออกให้เห็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานใหม่ ๆ หรือ การแก้ปัญหาได้อย่างประสบผลสำเร็จ โดยภาษาเป็นสื่อกลางในการสร้างความหมาย และกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดนี้เกิดจากปัจจัยภายนอกก่อนแล้วจึงสร้างเป็นกระบวนการภายใน ภายใต้สถานการณ์ที่ได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

Vygotsky ได้อธิบายไว้ว่า การเรียนรู้และพัฒนาการเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กัน และส่งผลต่อกันโดยเริ่มตั้งแต่แรกเกิดต่อเนื่องจนสู่วัยเข้าโรงเรียนโดยกระบวนการประกอบด้วย 2 ระดับ คือ 1) ระดับพัฒนาการที่เด็กเรียนรู้ในสิ่งนั้นอยู่ก่อนแล้ว และ2) ระดับพัฒนาการที่เด็กสามารถเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม การสอนที่เหมาะสม และการได้รับการช่วยเหลือ โดยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและสิ่งแวดล้อมที่เป็นการสอนหรือการเรียนรู้เป็นต้นเหตุของกระบวนการพัฒนาของเด็กแต่ต้องการการเร้าจากภายนอก(External Stimuli) ดังนั้นสรุปได้ว่าพัฒนาการของเด็ก คือ กระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในสังคม วัฒนธรรมรอบๆตัว และกระตุ้นให้เกิด

การเรียนรู้ขึ้น โดย Vygotsky ได้อธิบายไว้ว่าเป็นเรื่องพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ (Zone of Proximal Development : ZPD) ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ทั้งที่เป็นระบบและไม่เป็นระบบจะต้องคำนึงถึงระดับพัฒนาการ 2 ระดับ คือ ระดับพัฒนาการที่เป็นจริง (Actual Development Level) และระดับพัฒนาการที่เป็นไปได้ (Potential Development Level) ซึ่งพื้นที่รอยต่อพัฒนาการ คือ ระยะเวลาห่างระหว่างระดับพัฒนาการที่เป็นจริงและระดับพัฒนาการที่สามารถจะเป็นไปได้ พื้นที่รอยต่อ คือบริเวณที่เด็กกำลังจะเข้าใจในบางสิ่งบางอย่าง เด็กมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาเกินกว่าระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเขาที่จะทำได้ หากเขาได้รับคำแนะนำ ฝึกกระตุ้น หรือ ฝึกชกแจงโดยผู้ที่มีสติปัญญาที่ดีกว่า บุคคลเหล่านี้อาจเป็นเพื่อนที่มีความสามารถ นักเรียนคนอื่นๆ พ่อแม่ ครู หรือใครก็ได้ที่มีความเชี่ยวชาญ พื้นที่รอยต่อของพัฒนาการนี้ไม่มีความคงที่ ไม่มีความแน่นอน แต่จะแปรเปลี่ยนไป ซึ่งความแปรเปลี่ยนนั้นได้ทำให้เด็กกลายมาเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้น และมีความเข้าใจในความซับซ้อนของมโนทัศน์และทักษะต่างๆมากยิ่งขึ้นโดยเด็กแต่ละคนอาจจะมีพื้นที่รอยต่อพัฒนาการที่แตกต่างกัน บางคนสามารถเรียนรู้ได้โดยต้องการความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย เด็กจะมีการตอบสนองต่อการได้รับการช่วยเหลืออย่างแตกต่างกันในการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

จากการศึกษาทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคม (Social Constructivism) ตามแนวคิดของ Vygotsky สรุปได้ว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สังคม วัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว โดยมีภาษาเป็นเครื่องมือ หากมีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางความคิด และพัฒนาการด้านต่างๆได้ และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำวิธีการอภิปรายกลุ่มย่อยมาใช้ในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึนึกคิดของผู้อื่นให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยเป็นทั้งผู้พูด และผู้ฟัง สอดคล้องกับการให้ความสำคัญกับเรื่องภาษาในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในระหว่างการเกิดกระบวนการการเรียนรู้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดในเรื่องที่อภิปรายร่วมกันกับผู้อื่นได้

2.3 รูปแบบและขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มและการอภิปรายกลุ่มย่อย

จากการศึกษาถึงความหมายและแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผ่านมามีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดขอบเขตในการดำเนินการ และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการอภิปรายกลุ่มย่อยในการศึกษาครั้งนี้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการนิยามถึงรูปแบบ และขั้นตอนในการอภิปรายกลุ่มและการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 รูปแบบการอภิปรายกลุ่ม

กาญจนา เกียรติประวัติ (2523) กล่าวว่า การอภิปรายในชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การอภิปรายกลุ่มใหญ่ที่ผู้เรียนทั้งชั้นทำหน้าที่เป็นสมาชิกของการอภิปราย กับ การอภิปรายกลุ่มย่อย คือ การจัดผู้เรียนทั้งชั้นออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6-8

ศิศนา เขมมณี (2545) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดกลุ่มอภิปรายเพื่อใช้ในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบกันเอง (Informal Group Discussion) กลุ่มแบบนี้ประกอบด้วยสมาชิกที่สนใจเรื่องเดียวกัน จำนวนประมาณ 6 –10 คน มาพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์กัน เพื่อแสวงหาข้อยุติหรือข้อตกลงร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนั้นในกลุ่มจะมีประธานนำการอภิปราย ช่วยดูแลและให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี
2. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบฟิลลิป 66 (Phillips 66 or Buzz) กลุ่มแบบนี้ประกอบด้วยสมาชิก 6 คนที่นั่งใกล้กัน หันหน้าเข้าหากัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในแต่ละประเด็นใดประเด็นหนึ่ง คนละ 1 นาที รวมเป็น 6 นาที จุดประสงค์ของการจัดกลุ่มแบบนี้ก็เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสเสนอความคิดเห็นในประเด็นหรือปัญหาที่กลุ่มใหญ่กำลังพิจารณาอยู่
3. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบซินดิเคต (Syndicate Group) กลุ่มแบบนี้ประกอบด้วยสมาชิกระหว่าง 6 –10 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์ต่างกัน จุดประสงค์ก็เพื่อให้กลุ่มย่อยนี้ได้ศึกษาหรือพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมใหญ่ สมาชิกจะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กันในเรื่องที่ได้รับมอบหมายโดยผลัดกันทำหน้าที่ประธานและเลขากลุ่ม
4. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบระดมสมอง (Brainstorming Group) กลุ่มแบบนี้ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 2-6 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์พอสมควรในเรื่องที่จะอภิปราย จุดประสงค์ของกลุ่มนี้ก็เพื่อให้ได้ความคิดมากที่สุด ในเวลาที่จำกัด และเพื่อแสวงหาความคิดสร้างสรรค์จากกลุ่ม กลุ่มจะมีประธานนำการอภิปรายและกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี โดยไม่มีการตัดสินว่าถูกผิด ดีไม่ดี เพื่อให้ได้ความคิดจำนวนมาก เลขานุการกลุ่มจดบันทึกความคิดทั้งหมดไว้ ขั้นตอนไปจึงนำความคิดที่ได้มาวิเคราะห์ และปรับปรุง เพื่อให้ได้ความคิดที่สร้างสรรค์ในเรื่องนั้น

5. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบโต๊ะกลม (Round Table Group) กลุ่มแบบนี้ มีลักษณะเหมือนการอภิปรายแบบซินดิเคต คือเป็นการอภิปรายในประเด็นที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมใหญ่หรือที่สมาชิกเลือกตามความสนใจ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน เพียงแต่การจัดกลุ่มจะอยู่ในลักษณะเป็นรูปวงกลมซึ่งสมาชิกทุกคนสามารถมองเห็นกันได้ อย่างไรก็ตามในปัจจุบันกลุ่มแบบนี้อาจไม่จำเป็นต้องจัดในรูปวงกลม สามารถจัดลักษณะอื่นได้ เช่น จัดที่นั่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ก็เรียกว่าเป็นการประชุมโต๊ะกลม หากมีจุดประสงค์ตรงตามการอภิปรายแบบโต๊ะกลม

6. การจัดกลุ่มอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion Group) การจัดกลุ่มแบบนี้ มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในการประชุมประมาณ 3-6 คน มาร่วมอภิปรายต่อหน้าผู้ฟัง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีผู้ดำเนินการอภิปราย (moderator) เป็นผู้เชื่อมโยงความคิดเห็น ชักถาม ควบคุมเวลาในการอภิปรายและสรุปผลการอภิปราย

7. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบสัมมนา (Seminar Group) การจัดกลุ่มแบบนี้สมาชิกกลุ่มประมาณ 20 คนขึ้นไป มีจุดประสงค์เพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษาหาความรู้หรือค้นคว้าในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำช่วยเหลือ ปัญหาของการสัมมนามักจะกว้าง สามารถแบ่งเป็นหัวข้อย่อยได้จำนวนมาก ผู้เข้าสัมมนาจะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับความรู้ ความคิดเห็น การสัมมนาไม่มีการลงมติ เป็นเพียงการประมวลความคิดเห็น และสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

8. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบใกล้ชิด (Knee Group) กลุ่มแบบนี้ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 3-5 คน พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างใกล้ชิดสนิทสนม เปรียบเสมือนการจับเข่าคุยกัน

9. การจัดกลุ่มแบบฮัตเดิล (Huddle Group) กลุ่มแบบนี้เป็นการจัดกลุ่มย่อยที่แยกออกมาจากกลุ่มใหญ่โดยใช้วิธีการสุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มคละกันไป จุดประสงค์และการดำเนินการ มีลักษณะเช่นเดียวกับการอภิปรายแบบกันเอง

10. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบเวียนรอบวง (Circular Response Group) กลุ่มแบบนี้ประกอบด้วยสมาชิกไม่ควรเกิน 10 คน มีจุดประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น โดยการให้สมาชิกแต่ละคนพูดรอบละประมาณ 1-2 นาที เวียนกันไปทางซ้ายหรือขวา ทีละคนจนครบทุกคน ถ้าผู้ใดต้องการสนับสนุนหรือโต้แย้งต้องรอจนกว่าจะถึงเวลาที่ตนมีโอกาสพูด ถ้ามีเวลามาก และต้องการความคิดเห็นเพิ่มเติมก็เริ่มรอบสองต่อไปเรื่อยๆ

11. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มซ้อน (Fish Bowl Group) กลุ่มแบบนี้มีลักษณะเป็นกลุ่มซ้อนกัน 2 วง กลุ่มวงในและกลุ่มวงนอก มีสมาชิกจำนวนเท่า ๆ กัน ประมาณ 4-8 คน ในขณะที่สมาชิกกลุ่มวงในประชุมอภิปรายกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สมาชิกกลุ่มวงนอกจะทำหน้าที่สังเกตการณ์ จุดประสงค์เพื่อให้ผู้สังเกตการณ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่อภิปราย แต่ไม่มีความจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการอภิปราย ได้เรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อภิปรายวงในอย่างใกล้ชิด ในบางกรณีอาจมีการสลับเปลี่ยนบทบาทให้ผู้ที่อยู่วงนอกเข้าไปอยู่วงในแล้วทำหน้าที่อภิปราย และสมาชิกในวงในออกมาอยู่ในวงนอกเป็นผู้สังเกตการณ์สลับเปลี่ยนกัน

12. การจัดกลุ่มอภิปรายแบบปฐาภิธาน (Questioning-Answering) กลุ่มแบบนี้ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 6-8 คน เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย 1 คน มีผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรที่ได้รับเชิญมาครั้งหนึ่ง อีกครั้งหนึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่มผู้ฟังผู้ดำเนินการอภิปรายให้ผู้แทนผู้ฟังเสนอ ข้อคำถามให้วิทยากรตอบ และเป็นตัวกลางช่วยเชื่อมโยงและสรุปความคิดเห็น จุดประสงค์ของกลุ่มแบบนี้ก็คือการช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจในปัญหา หรือเรื่องที่ศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ตามความต้องการ หรือความสามารถของผู้ฟัง

สิริวรรณ ศรีพหล และพันทิพา อุทัยสุข (2532) ได้เสนอรูปแบบของการอภิปรายไว้ ดังนี้ การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เป็นการอภิปรายที่แบ่งกลุ่มผู้เรียนในชั้นออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละประมาณ 5-6 คน หรือมากน้อยกว่านี้แล้วแต่ข้อวินิจฉัยของผู้สอน แล้วให้แต่ละกลุ่มไปปฏิบัติกิจกรรมในกลุ่มของตน สำหรับการอภิปรายกลุ่มย่อยนี้ สามารถแยกได้หลายรูปแบบด้วยกัน ดังนี้

1. การอภิปรายแบบระดมความคิด เป็นการอภิปรายกลุ่มย่อยที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีกิจกรรมอย่างเต็มที่และยังเป็นการพัฒนาการใช้สติปัญญาหรือฝึกฝนกระบวนการทางความคิดอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้สอนจะกำหนดหัวข้อหรือประเด็นในการอภิปรายให้กับกลุ่มผู้เรียน แล้วให้แต่ละกลุ่มไปอภิปรายหรือแก้ปัญหา ซึ่งการอภิปรายแบบระดมความคิดนี้ จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีความ คิดอย่างสร้างสรรค์ มีความคิดเห็นของตนเองอย่างแท้จริง สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกฝนกระบวนการในการคิดให้เกิดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้ข้อมูลหรือเนื้อหาวิชาไปในตัว และผู้เรียนได้มีโอกาสยอมรับผู้อื่นมากขึ้น

2. การอภิปรายหมู่ เป็นการอภิปรายที่ประกอบด้วยกลุ่มผู้อภิปรายและกลุ่มผู้ฟัง ประกอบด้วยสมาชิก 5- 7 คน จะมีประธาน 1 คน เป็นผู้ดำเนินรายการ ผู้อภิปรายแต่ละคนสามารถเสนอความคิดเห็นของตนเองในหัวข้อที่นำอภิปรายได้อย่างเต็มที่ เมื่ออภิปรายจบจะเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ฟังซักถามแล้วร่วมอภิปรายเพื่อแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

3. การอภิปรายแบบชิมโฟเซียม เป็นการอภิปรายที่ประกอบด้วยกลุ่มอภิปราย 5-6 คนเช่นกัน มีผู้ดำเนินรายการ 1 คน ผู้อภิปรายแต่ละคนจะมีโอกาสในการเตรียมการในเรื่องหรือหัวข้อที่ตนได้รับมอบหมายไปล่วงหน้ามาก่อน เพื่อนำมาเสนอในที่ประชุม ผู้ร่วมอภิปรายจะพูดหรือเสนอความเห็นเฉพาะเรื่องที่ตนเตรียมเท่านั้น

4. การอภิปรายแบบซุบซิบปรึกษา ผู้สอนอาจร่วมกับผู้เรียนกำหนดหัวข้อการอภิปรายหลาย ๆ หัวข้อแล้วแบ่งหัวข้อให้แต่ละกลุ่มไปพิจารณาแก้ไข วิธีการง่าย ๆ คือ ให้ผู้เรียนจับกลุ่มกับผู้ที่นั่งอยู่ใกล้กันประมาณ 3-5 คน เช่น ผู้นั่งแถวหน้าก็หันหลังมาจับกลุ่มกับผู้นั่งอยู่แถวถัดไป แต่ละกลุ่มจะพูดซุบซิบปรึกษาหรือให้ได้ยินภายในกลุ่ม เมื่อปรึกษาเสร็จแล้ว แต่ละกลุ่มจะเสนอข้อสรุปให้ที่ประชุม โดยใช้วิธีเขียนสรุปหรือส่งตัวแทนมารายงานในที่ประชุมก็ได้

5. การอภิปรายแบบโต้ว่าที่ เป็นการอภิปรายที่แบ่งกลุ่มอภิปรายออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายเสนอและฝ่ายค้าน แต่ละฝ่ายจะผลัดกันออกมาแสดงความคิดเห็นในหัวข้อที่กำหนด ผู้ฟังจะได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนาน ผู้อภิปรายนั้นจะได้รับการฝึกฝนกระบวนการการเสนอความคิดเห็น การลำดับความคิด รวมทั้งการชิงไหวชิงพริบอีกด้วย

จากรูปแบบของการอภิปรายดังกล่าว สรุปได้ว่าการจัดรูปแบบของการอภิปรายกลุ่มมีหลากหลายรูปแบบ มีความแตกต่างกันในเรื่องขนาดของกลุ่ม ความมุ่งหมายในการนำรูปแบบการอภิปรายไปใช้ ในการเลือกใช้รูปแบบของการอภิปรายกลุ่มแบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละกลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการอภิปรายกลุ่มแบบโต๊ะกลม (Round Table Group) ของทิสนา แชมมณี (2545) เป็นหลักเนื่องจากเป็นการอภิปรายในประเด็นที่ได้รับมอบหมายจากที่ประชุมใหญ่ และมีความมุ่งหมายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวิจัย คือ การพัฒนาหยั่งรู้ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

2.3.2 รูปแบบการอภิปรายกลุ่มย่อย

จากการศึกษารูปแบบของการอภิปรายกลุ่มย่อย มีนักการศึกษาและนักวิจัยกล่าวถึงรูปแบบของการอภิปรายกลุ่มย่อย ไว้ดังนี้

Bill and Marl (1970) ได้กล่าวว่ารูปแบบของการจัดการจัดกลุ่มขนาดเล็กนั้นมีหลายหลาย จะเลือกจัดแบบใดในควรขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการสอนนั้น ๆ โดยนำเสนอถึงรูปแบบของการจัดกลุ่มต่าง ๆ กัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 การมอบหมายให้ทำงานร่วมกัน (Task group) เป็นการทำงานร่วมกันของผู้เรียน ที่ครูไม่เข้าไปมีส่วนในการทำงานและผู้เรียนเป็นผู้ที่นำกลุ่มและช่วยเหลือกัน

มุ่งเน้นไปที่ความพยายามของกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของงานที่เป็นเป้าหมาย การจัดกลุ่มแบบนี้เป็นการเน้นไปที่เป้าหมายไม่ใช่ตัวผู้เรียน

รูปแบบที่ 2 การระดมสมอง (Brainstorming group) เป็นการจัดกลุ่มแบบเน้นความสำคัญที่เป้าหมายเช่นเดียวกัน รูปแบบที่สมาชิกของกลุ่มจะมุ่งเน้นการให้ความสำคัญไปที่ปัญหา หรือเป้าหมาย การอภิปรายปัญหาเป็นแบบเปิด และมีโอกาสในการตอบที่หลากหลาย และส่งเสริมในการหาคำตอบที่หลากหลายด้วย ในท้ายที่สุดกลุ่มจะตัดคำตอบที่หลากหลาย เหล่านี้ออกจนเหลือเพียง 1-2 คำตอบที่พวกเขาเชื่อว่าเหมาะสมร่วมกัน โดยการจัดกลุ่มรูปแบบการระดมสมองนี้ครูอาจจะมีส่วนหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มก็ได้

รูปแบบที่ 3 กลุ่มแบบไม่ตรงไปตรงมา (Discursive group) คล้ายกับการจัดกลุ่มแบบการระดมสมองแต่เป็นการเน้นความสำคัญที่ผู้เรียน ความคิดเห็นของผู้เรียน การสนทนาเกี่ยวกับหัวข้อที่สำคัญ โดยเป้าหมายของการอภิปรายนี้ไม่ได้ต้องการสรุปคำตอบแต่มีเป้าหมายในการอภิปราย คือ มีอิสระและเป็นการอภิปรายเกี่ยวกับการเข้าใจในประเด็นเหล่านั้น

รูปแบบที่ 4 กลุ่มแบบสืบเสาะ (Inquiry and Socratic group) ครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ เสมือนเป็นผู้โต้ตอบโดยตอบผู้เรียนได้เพียงคำตอบว่า ใช่ และไม่ใช่ กระตุ้นการอภิปรายโดยการถามผู้เรียนด้วยถ้อยคำอย่างระมัดระวัง

รูปแบบที่ 5 กลุ่มแบบเน้นการสอน (Didactic group) ครูเป็นศูนย์กลางของกลุ่มโดยบอกเล่าสิ่งที่สอนในกลุ่มย่อย การบอกเล่าในผู้เรียนกลุ่มย่อยย่อมดีกว่าการบอกเล่าเรื่องเดียวกันนี้ในผู้เรียนกลุ่มใหญ่ เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนในการเรียนแบบตัวต่อตัว และดีต่อโอกาสในการทำงานทั้งครูและผู้เรียน

การจัดกลุ่มรูปแบบอื่น ๆ สามารถออกแบบได้ตามวัตถุประสงค์อื่นออกแบบได้เป็นการเฉพาะเพื่อการประเมินผู้เรียน การประเมินโปรแกรม ผลสะท้อนกลับของผู้เรียน โครงการบทบาทสมมติ การสะท้อนกลับการฟัง เป็นต้น

จากการศึกษาเรื่องรูปแบบของการจัดกลุ่มของการอภิปรายกลุ่มย่อยดังที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่าการจัดการอภิปรายกลุ่มย่อยสามารถกระทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ รูปแบบของการสอน คือ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง เป้าหมายของการเรียน เช่น ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนหาหนทางหรือคำตอบในการแก้ปัญหาาร่วมกัน ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ มุ่งเน้นที่ผลงานของผู้เรียน และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนเข้าถึงต่อกันและกันได้เนื่องจากสมาชิกในกลุ่มมีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า

การจัดรูปแบบของการอภิปรายกลุ่มย่อยนั้นควรจัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนในขณะนั้น และเหมาะสมต่อศักยภาพของทั้งผู้สอนและผู้เรียนอีกด้วย

2.3.3 ขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มย่อย

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่ม ขั้นตอนของการอภิปราย มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาเพื่อการลำดับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษา ตามลำดับ ดังนี้

ทิศนา แชนณี (2545) ได้อธิบายถึงขั้นตอนสำคัญของการสอน ประกอบด้วย

1. ผู้สอนจัดการเรียนรู้ออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 4-8 คน
2. ผู้สอน/ผู้เรียน กำหนดประเด็นในการอภิปราย
3. ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันตามประเด็นอภิปราย
4. ผู้เรียนสรุปสาระที่สมาชิกกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันเป็นข้อสรุปของกลุ่ม
5. ผู้สอนและผู้เรียนนำข้อสรุปของกลุ่มย่อยมาใช้ในการสรุปบทเรียน
6. ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ชูศรี สนิทประชากร (2525) ได้อธิบายถึงลำดับขั้นตอนในการสอนโดยวิธีการอภิปรายกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนควรเตรียมเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 กำหนดหัวข้ออภิปราย
 - 1.2 กำหนดตัวบุคคลที่จะดำเนินการอภิปราย
 - 1.3 ให้ผู้ที่อภิปรายเตรียมศึกษาหาความรู้ พร้อมทั้งเตรียมอุปกรณ์สำหรับประกอบการอภิปราย
2. ขั้นอภิปราย ขณะสอนผู้สอนควรดำเนินการดังต่อไปนี้
 - 2.1 จัดโต๊ะนักเรียนเป็นรูปครึ่งวงกลม
 - 2.2 จัดโต๊ะเก้าอี้ของผู้อภิปรายไว้หน้าห้องสำหรับผู้อภิปราย
 - 2.3 ผู้ดำเนินการอภิปรายเข้าประจำที่ ผู้ดำเนินการอภิปรายแนะนำผู้ร่วมอภิปราย
 - 2.4 ผู้ดำเนินการอภิปรายเชิญผู้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น สนับสนุน หรือ คัดค้านกันในแต่ละประเด็น
 - 2.5 ผู้ดำเนินการอภิปรายสรุปข้อคิดเห็นย่อ ๆ ทีละประเด็น
 - 2.6 ผู้ร่วมอภิปรายอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการอภิปราย

- 2.7 ผู้สอนเขียนใจความสำคัญโดยย่อ บนกระดานดำ
- 2.8 ผู้สอนคอยดูการอภิปราย ถ้าผิดพลาดหรือบกพร่องจะได้แก้ไข
- 2.9 ผู้สอนคอยควบคุมดูแลมารยาทในการฟังการอภิปราย
ความคิดเห็นอย่างมี เหตุผลการสนับสนุนและการโต้แย้ง
- 3. ขั้นซักถาม เมื่อมีการอภิปรายจบลงแล้วควรเปิดโอกาสให้มีการซักถาม
ได้ ดังนี้

3.1 ผู้ดำเนินการอภิปรายเชิญผู้สงสัยซักถาม

3.2 เชิญผู้ร่วมอภิปรายตอบปัญหา

3.3 เชิญผู้ฟังแสดงความคิดเห็น

- 4. ขั้นสรุป เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแบบอภิปรายแล้ว ผู้สอนควรสรุปใจความ
สำคัญให้ หรือให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญส่งครู

- 5. ขั้นวัดผล ดำเนินการดังนี้

5.1 ประเมินผลเกี่ยวกับมารยาทในการฟัง การพูดจา เข้าใจง่าย
การจดบันทึกของผู้ฟัง

5.2 การทำข้อสอบ

5.3 การทำอุปรกรณ์

กาญจนา เกียรติประวัตติ (2525) ได้สรุปถึงขั้นตอนของการอภิปรายไว้ ดังนี้

1. การตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของปัญหา หรือความชัดเจนของหัวข้ออภิปรายใน
กรณีที่คุณและผู้เรียนได้มีโอกาสพิจารณาปัญหาหรือหัวข้อด้วยกัน หัวข้อการอภิปรายควรมีลักษณะ
ที่ช่วยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจตคติต่อกันได้

2. การรวบรวมข้อมูลและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปรายเป็นการสนทนา
มิใช่ตั้งคำถาม และทุกคนควรมีส่วนร่วม การตั้งใจฟังก็นับเป็นการร่วมมือให้ผู้เรียนได้แสดง
ความคิดเห็นอย่างทั่วถึง

3. การหาข้อยุติการอภิปรายที่สามารถดำเนินไปถึงขั้นสรุป นับว่าเป็นความสำเร็จ
ตามจุดมุ่งหมาย แต่ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินไปถึงขั้นนั้น ก็จำเป็นต้องมีการสรุปความอย่างใด
อย่างหนึ่งเป็นข้อยุติ

จากการศึกษาการลำดับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมในการอภิปรายกลุ่มที่กล่าว
มานี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปถึงขั้นตอนของการดำเนินการในการอภิปรายกลุ่มย่อยออกเป็น 3 ขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. **ขั้นก่อนการดำเนินการ** เป็นขั้นเตรียมการก่อนการเริ่มอภิปรายของผู้เรียนโดยผู้สอนกำหนดขอบเขตของประเด็นในหัวข้อที่จะดำเนินการอภิปราย ทำการแบ่งกลุ่มโดยมีจำนวนสมาชิกกลุ่มละ 4-5 คนซึ่งประกอบด้วยนักเรียนชายและหญิงกลุ่มละเท่าๆกัน รวมถึงให้ผู้เรียนเตรียมเอกสารหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ในการอภิปราย
2. **ขั้นดำเนินการ** เป็นขั้นตอนในการพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้เรียนจะต้องมีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างทั่วถึง โดยผู้สอนคอยสังเกตการณ์
3. **ขั้นหลังการดำเนินการ** หาข้อสรุปของการอภิปรายและเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มซักถามข้อสงสัยหลังจากการอภิปรายจบลง ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.4 ประโยชน์ของการอภิปรายกลุ่มย่อย

จากที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงความหมาย รูปแบบ และขั้นตอนของการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดขอบเขต และจำนวนในการดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อยสำหรับโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยในการศึกษาครั้งนี้ ในลำดับต่อมาผู้วิจัยจะนำเสนอประโยชน์และคุณค่าของการจัดการเรียนการสอนโดยการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อผู้เรียน ดังนี้

Pollock et al. (2011) อธิบายถึงประโยชน์ของการอภิปรายกลุ่มว่า ประโยชน์ของการอภิปรายกลุ่มนั้นไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารทางการพูดของผู้เรียนเท่านั้นแต่ยังพัฒนาด้านการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เป็นวิธีการที่ส่งเสริมผู้เรียนด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดระดับสูง เป็นต้น การอภิปรายเป็นการเรียนแบบร่วมมือด้านหนึ่งซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสาระสำคัญได้ดีขึ้น และพัฒนามุมมองใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียน

Kagoda (2009) สรุปว่า การอภิปรายกลุ่มเป็นวิธีการในการเรียนการสอนที่ถูกพัฒนาเพื่อด้านวิธีการเรียนแบบดั้งเดิมที่ผู้เรียนไม่มีการตอบสนอง เป็นเพียงผู้รับความรู้ โดยวิธีการนี้จะให้ผู้เรียนได้พูดคุยบางสิ่งบางอย่างต่อกันด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยเน้นความสัมพันธ์ในกลุ่มชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น โดยเด็กจะรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และโรงเรียนมีหน้าที่ในการพัฒนาการตระหนักรู้ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม

Elbert and Allred (1997 อ้างถึงใน วนิตา เสนะสุทธิพันธ์ุ และคณะ, 2552) อธิบายไว้ว่าการอภิปรายกลุ่มย่อยสามารถเปลี่ยนผู้เรียนที่นิ่งเฉยไม่กระตือรือร้นให้เป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้น

Koschmann (1996 อ้างถึงใน Peggy, 2006) ได้อธิบายไว้ว่าการอภิปรายกลุ่มมีประโยชน์อย่างยิ่ง โดยสามารถนำไปสู่ประเด็นด้านกระบวนการทางปัญญาโดยส่งเสริมนักเรียนให้สะท้อนความคิดในเชิงลึก โดยการแลกเปลี่ยนความคิดและพิจารณามุมมองของผู้อื่น ผู้เรียนสามารถสะท้อนความคิดของตนและสร้างความคิดใหม่ให้เกิดเป็นความรู้ใหม่ได้ กระบวนการทางปัญญา

นั้นเกิดจากการถามคำถาม การอธิบายในการตอบ อธิบายเพิ่มเติมจากความคิดของผู้อื่นในการอธิบายคำตอบเหล่านั้น

Cuseo (1992) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการอภิปรายกลุ่มย่อยไว้ว่า สมรรถภาพในการพัฒนาทางปัญญาของการอภิปรายกลุ่มย่อยทำให้ตระหนักถึงบริบททางสังคม โดยจะแสดงลักษณะพิเศษในการอยู่ร่วมกันภายในกลุ่ม มีความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน และมีความมั่นคงทางอารมณ์ ยิ่งไปกว่านั้น คือจะมีความชัดเจนอย่างมากในการรักษาการแสดงออกทางอารมณ์ และสังคมที่เหมาะสมระหว่างเพื่อน

Bill and Marl (1970) ได้อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการอภิปรายกลุ่มย่อยไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการสอนแบบการอภิปรายกลุ่มย่อย คือ การจัดโอกาสให้แต่ละบุคคลในการบรรยาย เชื่อมโยงความรู้ของเขาไปสู่ผู้อื่นโดยเป็นการกระทำที่มีความหมาย ในขณะเดียวกันก็เป็นการเปิดโอกาสแก่ผู้สอนในการดูแลฟังการกระทำต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน และยังได้รู้ถึงผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับการเรียนการสอนในบทเรียนนั้น ๆ ด้วย และเป็น การเรียนรู้เรื่องศักยภาพ คุณค่า ทักษะคติในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ในการอภิปรายกลุ่มย่อยผู้เรียนจะได้รับโอกาสได้แสดงภาวะความเป็นผู้นำ การอภิปรายแบบเปิดเพื่อพัฒนาความเคารพซึ่งกันและกัน และประการสุดท้าย คือ ผู้เรียนได้เพิ่มประสบการณ์ในการประนีประนอมกัน อย่างเป็นทางการไปโดยผ่านประสบการณ์ในการอภิปรายกลุ่ม

วนิดา เสนาะสุทธิพันธ์ และคณะ (2552) สรุปไว้ว่า การอภิปรายกลุ่มย่อยสามารถเพิ่ม การเรียนรู้โดยการนำตนเองของผู้เรียนได้ หรือ เพิ่มความรับผิดชอบในกระบวนการการเรียนรู้ได้

ทิสนา แชมณี (2545) ได้เสนอว่า การอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนกว้างขวางขึ้น

จากที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการอภิปรายกลุ่มในงานวิจัยที่ผ่านมา สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นวิธีการเรียนรูปแบบหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ทั้งด้านทักษะการพูด และการคิดอีกทั้งยังพัฒนาด้านการเรียนรู้อีกด้วย คือ เป็นการพัฒนา มุมมองใหม่ๆ ให้แก่ผู้เรียน สะท้อนความคิดในเชิงลึกโดยการแลกเปลี่ยนความคิดและพิจารณาจาก มุมมองของผู้อื่น โดยผู้เรียนสามารถสะท้อนความคิดของตนและสร้างความคิดใหม่ให้เกิดเป็น ความรู้ใหม่ได้ ผู้เรียนได้ตอบสนองการเรียนโดยมีโอกาสได้พูดแสดงความคิดเห็นต่อกันอย่างทั่วถึง ไม่ได้เป็นเพียงผู้รับความรู้เพียงฝ่ายเดียว มีความกระตือรือร้นในการเรียน เพิ่มการเรียนรู้โดย การนำตนเองของผู้เรียนได้ และพัฒนาการตระหนักรู้ด้านการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยผู้เรียนจะ

ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความเชื่อมั่นในกลุ่มของตน และพยายามรักษาความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์และสังคมระหว่างเพื่อน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอภิปรายกลุ่มย่อย

งานวิจัยในประเทศ

วนิดา เสนาะสุทธิพันธ์ และคณะ (2552) ได้ศึกษาเรื่องผลของการสอนด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และความพึงพอใจต่อการเรียนในนักศึกษาพยาบาลไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 68 คน ที่เรียนวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีภาวะสุขภาพเป็ยงเบน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 34 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยแบ่งผู้เรียนเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 11-12 คน จากนั้นแจกใบงานและคำถาม ก่อนเริ่มดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อยให้แต่ละกลุ่มเลือก ประธานเลขานุการ และตัวแทนในการนำเสนอ เมื่อจบการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดของแต่ละกลุ่มจึงให้ตัวแทนในการนำเสนอของกลุ่มได้นำเสนอคำตอบจากใบงาน หลังจบการนำเสนอผู้สอนให้คำแนะนำแก้ไขสิ่งที่ผู้เรียนอาจเข้าใจผิด และสรุปสาระสำคัญให้แก่ผู้เรียน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนด้วยการบรรยาย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลของการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการเรียนรู้ด้วยตนเองในกลุ่มทดลองก่อนและหลังสอน และความพึงพอใจต่อการเรียนภายหลังการสอน โดยแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ปรับมาจาก Yamsuda (1999) จำนวน 30 ข้อ แบบวัดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ปรับมาจาก Arpanantikul (2004) จำนวน 50 ข้อ และแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนที่พัฒนาโดย Sanasuttipun และคณะ(2002) จำนวน 62 ข้อ ผลคะแนนการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าเฉลี่ยคะแนน หรือความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างก่อนและหลังได้รับการสอน ของคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการเรียนรู้ด้วยตนเองในกลุ่มทดลอง พบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากกว่าในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คะแนนในกลุ่มควบคุมมีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณลดลงหลังการสอนแบบบรรยายและในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้นภายหลังการสอนด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อย

จรรยา แก้วสองเมือง (2547) ได้ทำวิจัยเรื่องผลของการสอนโดยการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการอภิปรายกลุ่มย่อยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการอภิปรายกลุ่มย่อยสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริวรรณ ฉากแก้ว (2536) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อความสามารถทางการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชประชาเสวยสัจ จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมใช้การเรียนแบบปกติ ทำการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เวลา 16 คาบ 8 สัปดาห์ หลังจากนั้นทำการทดสอบความสามารถทางการเขียนความเรียงภาษาไทย หลังการทดลองวัดโดยแบบสอบถามเขียนความเรียงภาษาไทย แผนการสอนการเขียนความเรียงภาษาไทยและเกณฑ์การประเมินการเขียนความเรียงภาษาไทยผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) การใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยส่งผลให้ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าการใช้การเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) การใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยส่งผลให้ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในด้านเนื้อหา การเรียบเรียงความคิดและการใช้ถ้อยคำสูงกว่าการใช้การเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่ส่งผลให้ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยในด้านการใช้ไวยากรณ์ และกลไกทางภาษาสูงกว่าการใช้การเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 2.2 ดังนี้

ตารางที่ 2.2 งานวิจัยในประเภทที่เกี่ยวกับกรอบการอภิปรายกลุ่มย่อย

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
วนิดา เสนะสุทธิพิพันธ์ และคณะ (2552)	ผลของการสอนด้วย การอภิปรายกลุ่มย่อย ต่อการคิดอย่างมี วิจารณญาณ การเรียนรู้ ด้วยตนเอง และ ความพึงพอใจต่อ การเรียนรู้ในนักศึกษ พยาบาลไทย	การสอนด้วยการอภิปราย กลุ่มย่อยโดยแบ่งผู้เรียนเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 11-12 คน ก่อนเริ่มดำเนินการอภิปราย กลุ่มย่อยให้แต่ละกลุ่มเลือก ประธาน เลขาฯ และ ตัวแทนในการนำเสนอ เมื่อ จบการอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มให้ ตัวแทนในการนำเสนอของ กลุ่มได้นำเสนอคำตอบจาก ใบงาน หลังจบการนำเสนอ ผู้สอนให้คำแนะนำ แก่สิ่งที่ ผู้เรียนอาจเข้าใจผิด และสรุป สาระสำคัญให้แก่ผู้เรียน	1. การคิดอย่างมี วิจารณญาณ 2. การเรียนรู้ด้วย ตนเอง 3. ความพึงพอใจ ต่อการเรียน	นักศึกษจำนวน 68 คนแบ่งออก เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 34 คน	1. แบบวัดการคิด อย่างมีวิจารณญาณ 2. แบบวัดการเรียนรู้ ด้วยตนเอง 3. แบบวัดความพึง พอใจในการเรียน	หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมี ระดับของตัวแปรตามสูงกว่า ก่อนการทดลองและสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
จรรยา แก้วสองเมือง (2547)	ผลของการสอนโดยวิธี การอภิปรายกลุ่มย่อยที่มี ต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนรู้ เรื่องภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียง ตะวันออกเฉียงตะวันออกเฉียง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2	การอภิปรายกลุ่มย่อย	ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนรู้เรื่องภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียง	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2	แบบทดสอบเรื่อง ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง ออก	หลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างมีระดับ ของตัวแปรตามสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ
ศิริวรรณ ฉากแก้ว (2536)	ผลของการอภิปรายกลุ่ม ย่อยที่มีต่อความสามารถ ทางการเขียนความเรียง ภาษาไทยของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4	การใช้การอภิปราย กลุ่มย่อย	ความสามารถทาง การเขียนความเรียง ภาษาไทย	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน	1. แบบสอบถามการเขียน ความเรียงภาษาไทย 2. แผนการสอน การเขียนความเรียง ภาษาไทย 3. เกณฑ์การประเมิน การเขียนความเรียง ภาษาไทย	หลังการทดลองกลุ่ม ตัวอย่างมีระดับของตัว แปรตามสูงกว่า ก่อนการทดลองและสูง กว่ากลุ่มควบคุมอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

Certo (2011) ได้ศึกษาเรื่องทักษะสังคมและความสามารถในการเป็นผู้นำ โดยการอภิปรายกลุ่มย่อยจากการอ่านวรรณกรรมในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนจำนวน 121 คน โดยครู 10 คนในโรงเรียนเมืองเพนซิลวาเนียจะใช้วิธีหมุนเวียนวรรณกรรม กันเพื่อให้อ่าน หลังจากได้เข้าร่วมการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นเวลา 4 เดือน โดยผลการศึกษา พบว่า 1) เด็กอธิบายพฤติกรรมทางสังคมในลักษณะว่าเพื่อนหรือผู้อื่นช่วยเหลือเขาระหว่างการอภิปราย และโครงสร้างทางสังคมพบว่าเกิดความแตกแยกเล็กน้อยหากสมาชิกในกลุ่มไม่เตรียมตัวอ่านมาก่อนการอภิปรายหรือไม่ฟังเพื่อนในกลุ่ม 2) แนวคิดในการช่วยเหลือผู้อื่นในการอภิปรายปรากฏ ชัดเจนจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนจำนวนทั้งหมด 23 คน โดย 17 คนกล่าวว่าได้ เป็นฝ่ายให้การช่วยเหลือหรือรับการช่วยเหลือแก่เพื่อน และ3) นักเรียนจำนวน 75% ของกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมดกล่าวว่าเพื่อนส่วนใหญ่ให้การร่วมมือในการสนับสนุนต่อสมาชิกในกลุ่มเป็นอย่างดี

Pollock et al. (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านการอภิปรายกลุ่มโดย เปรียบเทียบประโยชน์ของการอภิปรายกลุ่มขนาดเล็กและกลุ่มขนาดใหญ่ในบริบทชั้นเรียน เพื่อ เปรียบเทียบว่าการอภิปรายกลุ่มขนาดเล็กได้ผลดีกว่าหรือไม่ โดยทำการวิจัยในวิชาหลัก การปกครองโดยเรียน 3 คาบต่อสัปดาห์ โดยการแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ คือ นักเรียนในชั้นทั้งหมด 53 คน และกลุ่มขนาดเล็ก คือ แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มละ 5 คน และวัดจากผลการรับรู้ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า การจัดการอภิปรายแบบกลุ่มขนาดเล็กได้ผลดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่

Blankenstein (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของการอภิปรายกลุ่มย่อย กับกระบวนการในการพัฒนาด้านปัญญา ในบทบาทของการอธิบายและการฟังผู้อื่นของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 70 คน ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มุ่งเน้นการอธิบายโดยให้ผู้เรียนอภิปรายสื่อสารทางการพูดเกี่ยวกับความรู้จากสิ่งที่เรียน กลุ่มที่ 2 มุ่งเน้นการฟัง ไม่ให้อภิปรายกันโดยการพูดแต่ให้ฟังสมาชิกของกลุ่มอื่นพูดเท่านั้น และกลุ่มที่3 ผู้เรียนเข้าร่วมการอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่เรียน ประเด็นของ การอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปที่มีมาก่อนหน้านี้ โดยหลังการอภิปรายกลุ่มย่อยจบลงผู้เรียนทุก คนจะได้เรียนเนื้อหาเดียวกับหัวข้อที่ได้อภิปรายไปในกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนแต่ละคนจะได้รับ การทดสอบโดยคำถามปลายเปิด 13 ข้อ ทำการทดสอบทันทีหลังจากเรียนจบ และทดสอบ ภายหลังการเรียนโดยเว้นระยะห่าง 1 เดือน ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยบันทึกภาพระหว่างการอภิปราย ปัญหาของแต่ละกลุ่มด้วย ผลการวิจัยพบว่าไม่พบความแตกต่างในการจดจำเนื้อหาที่เรียน

ในขณะนั้น อีกหนึ่งเดือนถัดมาผู้เรียนอภิปรายร่วมกันถึงเนื้อหาที่เคยได้เรียนไป พบว่าการฟังผู้อื่นเป็นผลทำให้ผู้เรียนเกิดความจำระยะยาว

Benckert and Pettersson (2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดการเรียนการสอนวิชาฟิสิกส์โดยวิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการอภิปรายกลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนทั้งหมด 16 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยใน 1 สัปดาห์ผู้เรียนจะเรียนด้วยวิธีการบรรยาย การทดลองในห้องปฏิบัติการ และการอภิปรายกลุ่มย่อย 2 ครั้งต่อสัปดาห์และมีการสลับกลุ่ม 1 ครั้ง ผู้วิจัยจะจัดกลุ่มให้นักเรียนที่มีความสามารถต่างกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน และให้ปัญหาที่ต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่มโดยผู้เรียนจะแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยสังเกตการอภิปรายโดยการบันทึกภาพด้วยกล้องวิดีโอ ผลการวิจัยพบว่าผู้สอนสามารถทราบได้ว่าผู้เรียนยังมีความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับกรอบความคิดในวิชาฟิสิกส์

Peggy (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการอภิปรายกลุ่มย่อยและการใช้คำถามกระตุ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ประสบการณ์จากการฟังผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาฝึกหัดครูจำนวน 65 คน ตัวแปรต้น คือ ประสบการณ์จากการฟังผู้อื่น และตัวแปรตาม คือ การรับรู้ความสามารถของนักเรียน และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการผสมผสานเทคโนโลยี ผลการทดลองพบว่ามีปัจจัยจำนวน 3 ใน 4 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในการรับรู้ความรู้อันตราย และจากการวิเคราะห์สถิติโดย ANOVA พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในการทดลอง

จากเอกสารและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
Certo (2011)	ทักษะสังคมและความสามารถ ในการเป็นผู้นำ โดย การอภิปรายกลุ่มย่อยจาก การอ่านวรรณกรรมในนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา	การอภิปรายกลุ่มย่อย จากการอ่านวรรณกรรม ในนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาศึกษา	ทักษะสังคมและ ความสามารถใน การเป็นผู้นำ	กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนจำนวน 121 คน โดยสุ่ม สัมภาษณ์ 23 คน	แบบสัมภาษณ์ ทักษะสังคมและ ความสามารถใน การเป็นผู้นำ	1. นักเรียนอธิบายว่าได้รับ การช่วยเหลือจากผู้อื่นระหว่าง การอภิปราย และพบว่าเกิด ความแตกแยกเล็กน้อยหาก สมาชิกไม่เตรียมตัวล่วงหน้า หรือไม่ฟังเพื่อนในกลุ่ม 2. นักเรียน 17 คนกล่าวว่าได้ เป็นฝ่ายให้หรือรับการช่วยเหลือ แก่เพื่อน 3. นักเรียนจำนวน 75% ของ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดกล่าวว่า เพื่อนส่วนใหญ่ให้การร่วมมือใน การสนับสนุนต่อสมาชิกในกลุ่ม เป็นอย่างดี

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
Pollock et al. (2011)	การเรียนรู้ผ่าน การอภิปรายกลุ่มโดย เปรียบเทียบประโยชน์ ของการอภิปรายกลุ่ม ขนาดเล็ก และกลุ่ม ขนาดใหญ่ในบริบทชั้น เรียน	1. การอภิปรายกลุ่มขนาดเด็ก (5คน) 2. การอภิปรายกลุ่มขนาดใหญ่ (ทั้งชั้นเรียน)	ผลการเปรียบเทียบ ประโยชน์ของการอภิปราย กลุ่มขนาดเด็ก และกลุ่มขนาดใหญ่	นักเรียนในชั้น ทั่วทั้ง 53 คน และกลุ่มขนาด เล็ก กลุ่มละ 5 คน	แบบวัดผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน	การจัดทำอภิปรายแบบกลุ่ม ขนาดเล็กได้ผลดีกว่ากลุ่ม ขนาดใหญ่
Blankenstein (2009)	บทบาทของการ อภิปรายกลุ่มย่อยกับ กระบวนการในการ พัฒนาด้านปัญญา ใน บทบาทของการอธิบาย และการฟังผู้เรียน	การอภิปรายกลุ่มย่อย โดยหัวข้อในการ อภิปราย คือ เรื่องที่จะเรียน กลุ่มที่ 1 มุ่งเน้นการอธิบาย กลุ่มที่2 มุ่งเน้น การฟัง และกลุ่มที่3 อภิปรายใน ประเด็นอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ เรียน ทดสอบโดยคำถามปลายเปิด 13 ข้อหลังจากเรียนจบ และทดสอบอีก ครั้งหนึ่งโดยเว้นระยะห่าง 1 เดือน	กระบวนการ ในการพัฒนา ด้านปัญญา ด้านการ อธิบาย และ การฟังผู้เรียน	กลุ่มตัวอย่าง ทั่วทั้ง 70 คน	1. แบบบันทึก การสังเกตผู้เรียนด้าน การสื่อสารทางการพูด การฟัง 2. แบบทดสอบความรู้ จากบทความ 3. กัดองจิตใต้	ไม่พบความแตกต่างใน การจดจำบทความ ในขณะนั้น อีกหนึ่งเดือนถัดมา ผู้เรียน อภิปรายรวมกันถึงบทความที่ เคยได้อ่านไป พบว่าการฟัง ผู้เรียนเป็นผลทำให้ผู้เรียนเกิดความ จำระยะยาว

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

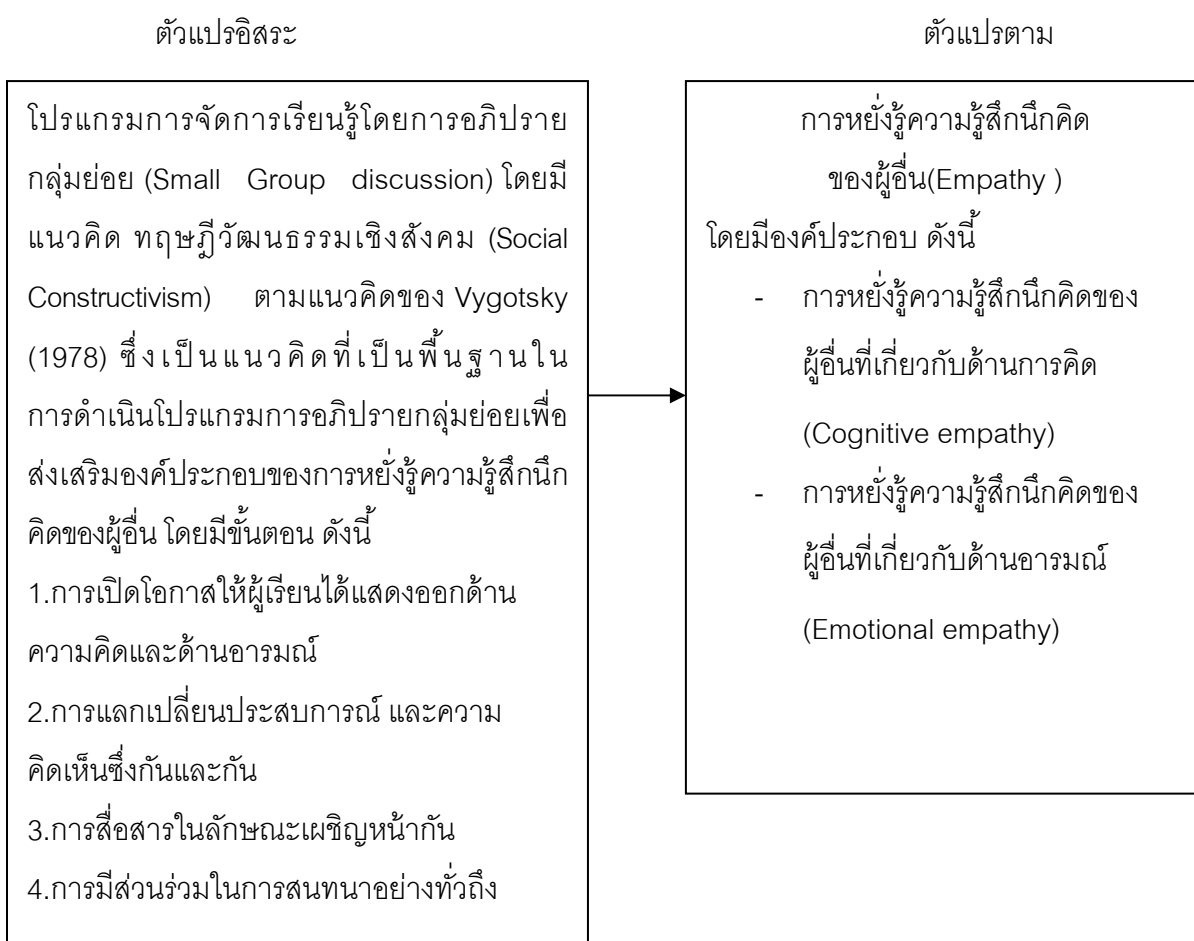
ชื่อผู้วิจัย (ปีที่พิมพ์)	ชื่อเรื่อง	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	ผลการวิจัย
Benckert and Pettersson (2008)	ผลของการจัดการเรียน การสอนวิชาฟิสิกส์โดย วิธีการจัดการเรียน การสอนในรูปแบบ การอภิปรายกลุ่มย่อย	การอภิปรายกลุ่มย่อยโดยผู้เรียน จะเรียนวิชาฟิสิกส์ด้วยวิธีการ บรรยาย การทดลองในห้อง ปฏิบัติการ และการอภิปราย กลุ่มย่อย 2 ครั้งในแต่ละ การสลับกลุ่ม 1 ครั้งในแต่ละ กลุ่มประกบด้วยผู้เรียนที่มี ความสามารถต่างกัน	การจัดการเรียน การสอนวิชา ฟิสิกส์	แบ่งกลุ่ม ตัวอย่างออก เป็น 3 กลุ่ม	1.แบบสังเกต การอภิปราย 2.กล้องวิดีโอบันทึก ภาพ	พบว่า ผู้สอนสามารถทราบได้ว่า ผู้เรียนยังมีความเข้าใจที่ผิด เกี่ยวกับกรอบความคิดในวิชา ฟิสิกส์
Peggy (2006)	ผลของการอภิปรายกลุ่ม ย่อยและ การใช้คำถาม กระตุ้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ ประสบการณ์จากการฟัง ผู้อื่น	1. การอภิปรายกลุ่มย่อย 2. การใช้คำถามกระตุ้นเกี่ยวกับ การเรียนรู้ประสบการณ์จาก การฟังผู้อื่น	1. การรับรู้ ความสามารถ ของนักเรียน 2. การเรียนรู้เรื่อง การผสมผสาน เทคโนโลยี	นักศึกษ ฝึกหัดครู จำนวน 65 คน	1.แบบวัดการรับรู้ ความสามารถของ นักเรียน 2.แบบวัดการเรียนรู้ เรื่องการผสมผสาน เทคโนโลยี	หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างมี ระดับของตัวแปรตามสูงกว่าก่อน การทดลองและสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษานั้น พบว่าการนำการจัดการเรียนการสอนโดยการอภิปรายกลุ่มย่อยตามวัตถุประสงค์ของการสอนในหลายด้านทั้งด้านปัญญา คือการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการคิด และด้านจิตใจ เช่น ความพึงพอใจในการเรียน ความสามารถในการเป็นผู้นำ การลดความก้าวร้าว ผลการวิจัยพบว่าการอภิปรายกลุ่มย่อยช่วยส่งเสริมการพัฒนาตัวแปรที่กล่าวมานี้ให้เพิ่มสูงขึ้น แต่งานวิจัยในประเทศนับว่ามีจำนวนน้อยมาก เนื่องจากการจัดการอภิปรายมีหลากหลายรูปแบบขึ้นซึ่งการเลือกใช้รูปแบบใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้สอน เช่น เน้นครู เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องการให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน หรือ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นต้น การอภิปรายนั้นได้ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นจำนวนมากแต่อาจยังไม่ได้ศึกษาถึงรูปแบบและกระบวนการของอภิปรายของกลุ่มย่อยซึ่งงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่กล่าวมานี้ได้แสดงถึงผลของการพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมาใช้ในการส่งเสริมการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มย่อย พบว่าทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคม (Social Constructivism) ตามแนวคิดของ Vygotsky(1978) เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยในการวิจัยครั้งนี้ได้ซึ่งแนวคิดนี้ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กว่าเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กัน และส่งผลต่อกัน การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้กับบุคคลอื่น โดยมีภาษาเป็นสื่อกลางหรือเครื่องมือ หากมีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการที่ดีให้แก่ผู้เรียนได้ โดยในโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นมีหลักการในการดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางด้านความคิดและอารมณ์ 2) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 3) การสื่อสารในลักษณะเผชิญหน้ากัน 4) การมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างทั่วถึง และการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นมีองค์ประกอบทั้งด้านการคิด (Cognitive) และด้านปัญญา (Affective) ซึ่งยึดตามแนวคิดของ Batson et al. (1997) ที่ได้นิยามองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ 2 องค์ประกอบ คือ 1) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับด้านการคิด (Cognitive Empathy) และ 2) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับด้านอารมณ์ (Emotional Empathy) โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นโดยแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยทำการประเมินทั้งสิ้น

3 ระยะ คือในระหว่างช่วงก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow-up test) จากการเข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดังแผนภาพที่ 2.1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 รูปแบบของการวิจัย
- ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ตอนที่ 4 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล
- ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนิมมานรดี สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 300 คน รวม 8 ห้องเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนิมมานรดี สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 280 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจำนวน 2 ห้องเรียนโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งทั้งสองห้องเรียนเป็นห้องเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับเดียวกัน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากเพื่อให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้องเรียนซึ่งจะได้เข้าร่วมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุมจำนวน 1 ห้องเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง มีจำนวน 30 คน และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มควบคุมมีจำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เข้าร่วม

โปรแกรมดังกล่าว รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คนโดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.2.1 การเลือกโรงเรียน ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

โดยพิจารณาจากความเหมาะสม เนื่องจากเป็นโรงเรียนสหศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครองยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

1.2.2 การเลือกห้องเรียน ผู้วิจัยสุ่มเลือกห้องเรียน โดยพิจารณาเลือกห้องเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับเดียวกัน จำนวน 2 ห้องเรียน เพื่อเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุมจำนวน 1 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 และ 5/8 จากนั้นสุ่มเลือกห้องเรียนโดยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก เพื่อให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุมจำนวน 1 ห้องเรียน

1.2.3 เมื่อได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น จากนั้นนำคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินก่อนการทดลอง พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมห้างกล่าว มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นใกล้เคียงกัน คือ 95.50 และ 96.27 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 6.54 และ 6.93 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	SD	M	SD	t	p
คะแนนการหยั่งรู้ ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ก่อนการทดลอง	95.50	6.54	96.27	6.93	0.44	0.33

* $P < .05$

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นด้วยการทดสอบค่าทีระหว่างกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว พบว่าทั้ง 2 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .33$)

ตอนที่ 2 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) แบบมี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่มซึ่งได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว โดยมีการวัดผล 3 ครั้ง คือ การวัดผลก่อนการทดลอง (pretest) การวัดผลหลังการทดลอง (posttest) และการวัดผลในระยะติดตามผล (Follow-up test) โดยเว้นระยะเวลาหลังจากการทดลองเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ดังเสนอในแผนภาพที่ 3.1

แผนภาพที่ 3.1 รูปแบบการวิจัย (Research Design)

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนการทดลอง	การทดลอง	หลังการทดลอง	ระยะติดตามผล
E	O	X	O	O
C	O	-	O	O

โดย

E = กลุ่มทดลอง

C = กลุ่มควบคุม

X = การเข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย

O = การประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

การทดลองจะใช้เวลาทั้งสิ้น 12 ครั้ง โดยมีการทดสอบก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ทดสอบในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนการทดลอง
2. การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ทดสอบในช่วง 1 สัปดาห์หลังการทดลอง
3. การทดสอบระยะติดตามผล (Follow-up test) ทดสอบในช่วง 2 สัปดาห์หลังการทดลอง

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

3.1 แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ใช้เป็นแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow-up test)

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ดังนี้

3.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Evelyn, 2000; Brenda, 2007)

3.1.2 สร้างแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ตามองค์ประกอบของความสามารถในการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ได้แก่

1) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับกระบวนการคิด (Cognitive Empathy) จำนวน 15 ข้อ

2) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับอารมณ์ (Emotional Empathy) จำนวน 15 ข้อ

แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่พัฒนาขึ้น 1 ชุด มีจำนวนทั้งหมด 30 ข้อ โดยมีตัวอย่างคำถาม ดังแสดงในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ตัวอย่างแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

ข้อประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
1.การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับด้านการคิด (Cognitive Empathy)					
1.1 ฉันสามารถรับรู้ได้ถึงความสุขใจของผู้อื่น					
1.2 ฉันมักสังเกตอารมณ์ของคนรอบข้างอยู่เสมอ					
1.3 ฉันสามารถอธิบายลักษณะของคนที่มีอารมณ์ไม่ได้					
2.การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับด้านอารมณ์ (Emotional Empathy)					
2.1 เมื่อเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ ฉันรู้สึกหดหู่มากไปด้วย					
2.2 เมื่อเห็นผู้อื่นยิ้ม ทำให้ฉันยิ้มตามไปด้วย					
2.3 ฉันไม่ชอบอยู่ท่ามกลางผู้คนที่มีความสุข ในขณะที่ฉันกำลังรู้สึกเศร้า					

แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นฉบับนี้ มีเกณฑ์การประเมินระดับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น โดยมีมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย

- 5 หมายถึง การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงมาก
- 4 หมายถึง การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นอยู่สูง
- 3 หมายถึง การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นปานกลาง
- 2 หมายถึง การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นต่ำ
- 1 หมายถึง การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นต่ำมาก

3.1.3 นำแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาและนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยเกณฑ์ในการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) จึงจะถือว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่จะวัด ซึ่งพบว่าข้อประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในข้อที่ 19 และข้อที่ 25 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.4 ผู้วิจัยจึงได้ทำการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)

3.1.4 นำแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนวัดบุญยประดิษฐ์ จำนวน 40 คน โดยใช้เวลาในการทำแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น 30 นาทีเพื่อศึกษาความยากง่ายของภาษา และระยะเวลาที่เหมาะสมในการทำแบบประเมิน

3.1.5 นำแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) พบว่าแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .71

3.2 โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย ดังนี้

3.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Mirja, 1983; Batson et al., 1997; Kirsi, 2000; Louie, 2005) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการสร้างโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย ซึ่งโปรแกรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีทั้งหมด 12 กิจกรรม

3.2.2 กำหนดรูปแบบของกิจกรรมในการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบของกิจกรรมในการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและขั้นตอนในการอภิปรายกลุ่มย่อย (ชูศรี สนิทประชากร, 2525; ทิศนา แคมณี, 2545) แล้วนำมาประยุกต์เป็นโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

ขั้นตอน	กิจกรรม
1. ขั้นก่อนการดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนกำหนดขอบเขตของประเด็นในหัวข้อที่จะดำเนินการอภิปราย - ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน และให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจัดโต๊ะเป็นวงกลม - ผู้สอนและผู้เรียนเตรียมเอกสาร หรืออุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการอภิปราย
2. ขั้นดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนให้ผู้เรียนดำเนินการอภิปรายพูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มในแต่ละประเด็นที่กำหนด - ผู้สอนทำการสังเกตการณ์การอภิปรายของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม
3. ขั้นหลังการดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> - หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อยผู้สอนสรุปประเด็นในการอภิปรายและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

การจัดกิจกรรมด้วยโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยใช้เวลา ครั้งละ 50 นาที จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 50 นาที

3.2.3 ดำเนินการสร้างโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น โดยพบว่าทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคม (Social Constructivism) ตามแนวคิดของ Vygotsky เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 3.2.1 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้านความคิด และด้านอารมณ์
- 3.2.2. การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 3.3.3. การสื่อสารในลักษณะเผชิญหน้ากัน
- 3.3.4. การมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ ในการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะดำเนินโปรแกรมตามวัตถุประสงค์ทั่วไป ดังนี้ 1) ให้นักเรียนบ่งชี้อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และสภาวะที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น และ2) ให้นักเรียนระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับที่ตนเองเคยเผชิญ

3.2.4 นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมาย จากนั้นนำกลับมาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.2.5 นำตัวอย่างกิจกรรมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น สำหรับการนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 กิจกรรม ใช้เวลา 1 คาบเรียน รวมทั้งสิ้น 60 นาที พบว่าเวลาในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสมต่อการวิจัยในครั้งนี้ คือ 50-60 นาที และปัญหาที่พบ คือ นักเรียนต้องการให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนอธิบายรายละเอียดของประเด็น หรือหัวข้อที่จะอภิปรายเพิ่มเติม เช่น ยกตัวอย่างเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นและเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนทุกกลุ่มมีความเข้าใจที่ตรงกัน ส่วนในด้านการปฏิบัตินักเรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมที่ผู้วิจัยชี้แจงได้อย่างเหมาะสม

3.2.6 จัดทำโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น โดยมีรายละเอียดของกิจกรรม ดังแสดงในตารางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ในตารางที่ 3.4 ดังนี้

ตารางที่ 3.4 แผนการจัดการเรียนรู้โดยโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

กิจกรรม	วัตถุประสงค์
กิจกรรมที่ 1 “มารยาทในการพูดและการฟัง”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 1 นักเรียนสามารถ 1. สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนในกลุ่มทดลองได้ 2. นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการวิจัยและกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย (ปฐมนิเทศ)

ตารางที่ 3.4 แผนการจัดการเรียนรู้โดยโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (ต่อ)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์
กิจกรรมที่ 2 “เมื่อเราทุกข์”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 2 นักเรียนสามารถ 1. บ่งชี้อารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นเมื่อเกิดความทุกข์ได้ 2. ระบุสภาวะของผู้อื่นเมื่อเผชิญความทุกข์ที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้
กิจกรรมที่ 3 “ความคิดที่แตกต่าง”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 3 นักเรียนสามารถ 1. บ่งชี้อารมณ์และสภาวะที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นเมื่อเกิดเผชิญกับภาวะที่ตนเองมีความคิดแตกต่างกับผู้อื่นได้ 2. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้
กิจกรรมที่ 4 “ไม่ใช่ธุระของฉัน”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 4 นักเรียนสามารถ 1. บอกความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะที่พร้อมในการให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่นได้ 2. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้
กิจกรรมที่ 5 “แค่ล้อเล่น”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 5 นักเรียนสามารถ 1. บอกความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนได้ 2. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้
กิจกรรมที่ 6 “เราเกิดมาต่างกัน”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 6 นักเรียนสามารถ 1. บอกความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเกี่ยวกับเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ 2. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้
กิจกรรมที่ 7 “ของรักของหวง”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 7 นักเรียนสามารถ 1. บอกความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของของตนเองไปโดยที่ไม่เต็มใจได้ 2. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้

ตารางที่ 3.4 แผนการจัดการเรียนรู้โดยโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (ต่อ)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์
กิจกรรมที่ 8 “ระงับความโกรธ”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 8 นักเรียนสามารถ 1. บอกอารมณ์ ความรู้สึก ของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะโกรธ และการแสดงออกที่บ่งบอกถึงสภาวะโกรธของบุคคลนั้น 2. บอกแนวทางในการปฏิบัติตนที่นำไปสู่การระงับอารมณ์โกรธของผู้อื่น 3. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้
กิจกรรมที่ 9 “การเอาใจเขามาเปรียบผู้อื่น”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 9 นักเรียนสามารถ 1. บอกความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อการเอาใจเขามาเปรียบผู้อื่นได้ 2. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้
กิจกรรมที่ 10 “ผิดไปแล้ว”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 10 นักเรียนสามารถ 1. บอกความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้นได้ 2. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้
กิจกรรมที่ 11 “ผู้แพ้-ผู้ชนะ”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 11 นักเรียนสามารถ 1. บอกความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะที่เป็นผู้แพ้ และผู้ชนะได้ 2. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้
กิจกรรมที่ 12 “การให้อภัย”	หลังจากจบการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 12 นักเรียนสามารถ 1. บอกความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อการให้อภัยผู้อื่นที่กระทำความผิดต่อตนได้ 2. ระบุสภาวะเมื่อเผชิญความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้

ตอนที่ 4 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นเตรียมก่อนดำเนินการทดลอง

4.1.1 ส่งหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง พร้อมทั้งนัดแนะช่วงเวลาในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

4.1.2 ผู้วิจัยประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูลก่อนการทดลอง (Pretest) โดยทำการประเมินก่อนเริ่มการทดลองประมาณ 1 สัปดาห์

4.1.3 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และอธิบายกระบวนการทดลองให้กลุ่มทดลองได้รับทราบ

4.2 ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนที่ 3.2 ให้กับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที โดยเริ่มกิจกรรมตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2555 – 24 กุมภาพันธ์ 2555

4.3 ขั้นหลังการทดลอง

4.3.1 เมื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดทำแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นหลังการทดลอง (Posttest) และระยะติดตามผล (Follow-up test) ตามลำดับ

4.3.2 นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for The Social Science: SPSS) โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที (t- test for Independent Samples) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่ม

ควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ภายหลังกการทดลอง และในระยะติดตามผล แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที (t- test for dependent Samples) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับของการหยั่งรู้ความรู้สึนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีรูปแบบเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) แบบมี 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมการจัดกิจกรรมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย 1 กลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมการจัดกิจกรรมในโปรแกรมห้ดังกล่าว 1 กลุ่ม โดยมีการวัดผล 3 ครั้ง คือ การวัดผลก่อนการทดลอง (Pretest) การวัดผลหลังการทดลอง (Posttest) และการวัดผลติดตามผล (Follow-up test) โดยมีสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น เพื่อเป็นการทดสอบสมมติฐาน โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1. การวัดผลระยะก่อนการทดลอง (Pretest)
2. การวัดผลระยะหลังการทดลอง (Posttest)
3. การวัดผลระยะติดตามผล (Follow-up)

ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจากแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลองที่

ได้รับการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นโดยได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอภิปรายกลุ่มย่อยโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจากแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นภายในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอภิปรายกลุ่มย่อยในระลอกก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจากแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ในระลอกก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอภิปรายกลุ่มย่อยโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นก่อนการทดลองหลังการทดลอง และการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		สถิติทดสอบ	
	M	SD	M	SD	t	p
คะแนนการหยั่งรู้ ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ก่อนการทดลอง	95.50	6.54	96.27	6.93	0.44	0.33
คะแนนการหยั่งรู้ ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น หลังการทดลอง	101.77	10.25	95.63	7.53	2.64	0.00*
คะแนนการหยั่งรู้ ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ในระลอกติดตามผล	102.20	11.75	96.47	9.52	2.07	0.02*

* $P < .05$

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินก่อนการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นใกล้เคียงกัน คือ 95.50 และ 96.27 ตามลำดับ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 6.54 และ 6.93 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.1

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นด้วยการทดสอบค่าที ระหว่างกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว พบว่าทั้ง 2 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .33$)

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินหลังการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นแตกต่างกัน คือ 101.77 และ 95.63 ตามลำดับ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 10.25 และ 7.53 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.1

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นด้วยการทดสอบค่าที ระหว่างกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว พบว่าหลังการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .00$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินในระยะติดตามผลพบว่ากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นแตกต่างกัน คือ 102.20 และ 96.47 ตามลำดับ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 11.75 และ 9.52 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.1

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นด้วยการทดสอบค่าที ระหว่างกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว พบว่าในระยะติดตามผลค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .02$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจากแบบวัดการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นภายในกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอภิปรายกลุ่มย่อยในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง

การวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในกลุ่มทดลองซึ่งได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มทดลอง

ค่าสถิติ	คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น			
	M	SD	<i>t</i>	<i>p</i>
หลังการทดลอง	101.77	10.25	2.96	0.00*
ก่อนการทดลอง	95.50	6.54		
ติดตามผล	102.20	11.75	0.16	0.43
หลังการทดลอง	101.77	10.25		
ติดตามผล	102.20	11.75	2.80	0.00*
ก่อนการทดลอง	95.50	6.54		

* $P < .05$

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง พบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นแตกต่างกับก่อนการทดลอง คือ 101.77 และ 95.50 ตามลำดับ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 10.25 และ 6.54 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่าหลังการทดลองค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มทดลองช่วงหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .00$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินหลังการทดลองและระยะติดตามผลของกลุ่มทดลอง พบว่าในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นใกล้เคียงกับหลังการทดลอง คือ 102.22 และ 101.77 ตามลำดับ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 11.75 และ 10.25 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที ระหว่างระยะติดตามผลและหลังการทดลอง พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกับหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .43$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินในระยะติดตามผลและก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง พบว่าในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นแตกต่างกับก่อนการทดลอง คือ 102.22 และ 95.50 ตามลำดับ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 11.75 และ 6.54 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลอง ด้วยการทดสอบค่าที ระหว่างระยะติดตามผลและก่อนการทดลอง พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มทดลองในระยะติดตามผลสูงกว่าหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .00$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3

2.2 กลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ภายในในกลุ่มควบคุมซึ่งได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ภายในกลุ่มควบคุม

ค่าสถิติ	คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น			
	M	S.D.	t	p
ก่อนการทดลอง	96.27	6.93	0.40	0.35
หลังการทดลอง	95.63	7.53		
ติดตามผล	96.47	9.52	0.35	0.36
หลังการทดลอง	95.63	7.53		
ติดตามผล	96.47	9.52	0.90	0.46
ก่อนการทดลอง	96.27	6.93		

* $P < .05$

เมื่อพิจารณาค่าสถิติพื้นฐานจากการประเมินก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลของกลุ่มควบคุม พบว่าในระยะติดตามผล กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นใกล้เคียงกับก่อนการทดลอง คือ 96.27, 95.63 และ 96.47 ตามลำดับ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 6.93, 7.53 และ 9.52 ตามลำดับ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์คะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มควบคุมด้วยการทดสอบค่าที ระหว่างระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p = .35, .36$ และ $.46$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หลังการทดลองและในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าระหว่างก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไม่แตกต่างจากหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีสาระสำคัญสรุปผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นระหว่างก่อนการทดลองหลังการทดลอง และในระยะติดตามผลภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดนิมมานรดี สังกัดสำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 280 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจำนวน 2 ห้องเรียนโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งทั้งสองห้องเรียนเป็นห้องเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับเดียวกัน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก เพื่อให้เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้องเรียนซึ่งจะได้เข้าร่วมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุมจำนวน 1 ห้องเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง มีจำนวน 30 คน และอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มควบคุมมีจำนวน 30 คน ที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น มี 5 ตัวเลือก โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ด้านตามองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ได้แก่ 1) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด (Cognitive Empathy) จำนวน 15 ข้อ และ 2) การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ (Emotional Empathy) จำนวน 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ ใช้เวลาในการตอบแบบประเมินเป็นเวลา 30 นาที

2. โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ส่งเสริมองค์ประกอบของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นโดยจัดเป็นกิจกรรมจำนวน 12 ครั้ง ใช้เวลาในการทำกิจกรรมครั้งละ 50 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจากแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที่

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจากแบบวัดการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นภายในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย และกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย ในระยะก่อนการทดลอง (Pretest) หลังการทดลอง (Posttest) และการติดตามผล (Follow-up test) โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยการทดสอบค่าที่

สรุปผลการวิจัย

1. หลังการทดลองและในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 1

2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 2

3. ในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 แต่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไม่แตกต่างจากหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยจะแยกการอภิปรายเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. การพัฒนาโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. การอภิปรายผลเปรียบเทียบการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย

3. การอภิปรายผลเปรียบเทียบการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีรายละเอียด ดังนี้

1. การพัฒนาโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จากการศึกษาเรื่อง “ผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” ผู้วิจัยได้ดำเนินโปรแกรมด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ตามแนวคิดของ Bandura

(1989) ได้กล่าวไว้ว่าพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่จะถูกเรียนรู้โดยการสังเกตผู้อื่น แนวคิดในการแสดงออกในพฤติกรรมใหม่ และผลที่ตามมาจากการกระทำนั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ในบริบทสังคม ดังนั้นในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ทางสังคม คือมีจุดเริ่มต้นจากการสังเกตพฤติกรรมภายนอกในการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ต่าง ๆ เมื่อตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ของผู้อื่นแล้วจะนำไปสู่การเลือกแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อผู้อื่นในการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสมบูรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Danielsen (2009) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าพ่อแม่และเพื่อนร่วมชั้นเรียนส่งผลโดยตรงกับความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียน ยิ่งไปกว่านั้นการสนับสนุนทางสังคมของครู เพื่อน และพ่อแม่ส่งผลโดยตรงกับความพึงพอใจในโรงเรียนและความสามารถทางการศึกษาของนักเรียนอีกด้วย ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความพึงพอใจในชีวิตของนักเรียนส่งผลกระทบทั้งด้านการเรียนและด้านจิตใจของนักเรียนเนื่องมาจากการสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องในการใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน ดังนั้นในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้แก่ผู้เรียนจึงจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งใน การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมโดยวิธีการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยทิสนา แชมณี (2545) ได้อธิบายไว้ว่า การอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนกว้างขวางขึ้น

จากแนวคิดที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับฟังในการสะท้อนความคิดของผู้อื่นเพื่อจะได้ทราบความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในมุมมองที่อาจจะเหมือนหรือแตกต่างจากที่ตนเองมีความรู้สึกนึกคิดต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยในการดำเนินกิจกรรม จากแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคม (Social Constructivism) ตามแนวคิดของ Vygotsky ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สังคม วัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว หากมีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางความคิด และพัฒนาการด้านต่างๆได้ และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำวิธีการอภิปรายกลุ่มย่อยมาใช้ในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยเป็นทั้งผู้พูด และผู้ฟัง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดในเรื่องที่อภิปรายร่วมกันกับผู้อื่นได้ ซึ่งจากแนวคิดของ ทิสนา แชมณี (2545) ได้กล่าวถึงการอภิปรายกลุ่มย่อยไว้ว่า วิธีการสอนโดย

การอภิปรายกลุ่มย่อย คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 4-5 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม จากการศึกษาแนวคิดเรื่องการอภิปรายกลุ่มย่อยของ ทิศนา แคมณี พบว่า ได้ให้ความสำคัญของการอภิปรายกลุ่มย่อยในฐานะเป็นรูปแบบหนึ่งในการสอนโดยการจัดกิจกรรมกลุ่มซึ่งมีอยู่หลายวิธี ดังนี้ 1) เกม(Game) 2) บทบาทสมมติ(Role Playing) 3) กรณีตัวอย่าง (Case) 4) สถานการณ์จำลอง(Simulation) 5) ละคร(Acting or Dramatization) 6) การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) จากการศึกษาแนวคิดการจัดกิจกรรมกลุ่มของ ทิศนา แคมณี จะเห็นได้ว่าการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนในการเรียนรู้ร่วมกัน และการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง รวมถึงได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันด้วยซึ่งสอดคล้องกับ Reynolds (1994) ที่ได้อธิบายถึงการอภิปรายกลุ่มไว้ว่า เป็นวิธีการที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดในกิจกรรมกลุ่มส่วนใหญ่ และการอภิปรายกลุ่มควรจะให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา ดังนั้นการอภิปรายกลุ่มย่อยจึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งคือการทำที่ผู้เรียนแต่ละคนได้สะท้อนความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อื่นทราบ และได้เปรียบเทียบระหว่างความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นนั้นเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น โดยในการดำเนินกิจกรรมทุกครั้งผู้เรียนจะต้องบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองในแต่ละหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนดให้ จากนั้นให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มดำเนินการอภิปรายร่วมกันโดยเปิดโอกาสให้แต่ละคนบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้สมาชิกในกลุ่มของตนฟังอย่างทั่วถึง หลังจากนั้นให้ผู้เรียนแต่ละคนเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้ง โดยหลังจากจบการดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้งผู้สอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย หรือ แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่องนั้นๆ หัวข้อหรือประเด็นของปัญหาในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยนี้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ ผู้วิจัยเลือกประเด็นที่เป็นเรื่องเกิดขึ้นจริงในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของผู้เรียน เช่น การล้อเลียนกันทางวาจา การแบ่งปัน การมีความคิดที่แตกต่างกันในการทำงานร่วมกัน เป็นต้น จากการศึกษาครั้งนี้พบว่ากิจกรรมที่ 5 เรื่อง “แค่ล้อเล่น” ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการล้อเลียนผู้อื่น เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทุกคนบรรยายได้ตรงกันว่าเรื่องที่ถูกล้อเลียนมากที่สุด คือ เรื่องการถูกล้อชื่อพ่อแม่ โดยส่วนใหญ่บรรยายความรู้สึกของตนเองว่า รู้สึกโกรธมากจนร้องไห้และมีการแสดงออกทางพฤติกรรมในการโต้ตอบกลับโดยพยายามคิดหา

คำพูดเพื่อล้อเลียนเพื่อนกลับไปเช่นกัน และผู้เรียนจำนวนหนึ่งมีความคิดอยากจะทำร้ายร่างกายเพื่อนเป็นการตอบโต้อีกด้วยซึ่งการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เรียนเนื่องจากเป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและยังไม่มีแนวโน้มว่าปัญหานี้จะหมดไป ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยในครั้งนี้จะช่วยนำผู้เรียนไปสู่การเลือกแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่ผู้อื่นในการอยู่ร่วมกันต่อไป

ดังนั้นวิธีการอภิปรายกลุ่มย่อยจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนซึ่งผลของการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยที่นำการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการอภิปรายกลุ่มย่อยในการพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของการสอนทั้งด้านปัญญา และด้านจิตใจ ซึ่งงานวิจัยในประเทศ ได้แก่การศึกษาของ วนิดา เสนะสุทธิพันธุ์ และคณะ (2552) ได้ศึกษาเรื่องผลของการสอนด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และความพึงพอใจต่อการเรียนในนักศึกษาพยาบาลไทย ผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนในกลุ่มควบคุมมีคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณลดลงหลังการสอนแบบบรรยายและในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้นภายหลังการสอนด้วยการอภิปรายกลุ่มย่อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริวรรณ ฉากแก้ว (2536) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อความสามารถทางการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยส่งผลให้ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าการใช้การเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการอภิปรายกลุ่มย่อยส่งผลให้ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยในด้านเนื้อหาการเรียบเรียงความคิดและการใช้ถ้อยคำสูงกว่าการใช้การเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งงานวิจัยในต่างประเทศ ได้แก่ การศึกษาของ Certo (2011) ได้ศึกษาเรื่องทักษะสังคมและความสามารถในการเป็นผู้นำโดยการอภิปรายกลุ่มย่อยจากการอ่านวรรณกรรมในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าเด็กอธิบายพฤติกรรมทางสังคมในลักษณะว่าเพื่อนหรือผู้อื่นช่วยเหลือเขาระหว่างการอภิปราย และพบว่าเกิดความแตกแยกเล็กน้อยหากสมาชิกในกลุ่มไม่เตรียมตัวอ่านมาก่อนการอภิปรายหรือไม่ฟังเพื่อนในกลุ่ม และแนวคิดในการช่วยเหลือผู้อื่นในการอภิปรายปรากฏชัดเจนจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนจำนวนทั้งหมด 23 คน โดย 17 คนกล่าวว่าได้เป็นฝ่ายให้การช่วยเหลือหรือรับการช่วยเหลือแก่เพื่อน ดังนั้นจากการศึกษาการนำวิธีการอภิปราย

กลุ่มย่อยมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ พบว่าวิธีการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นวิธีการที่สามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงสอดคล้องกับการนำวิธีการอภิปรายกลุ่มย่อยมาใช้ในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

2. การอภิปรายผลเปรียบเทียบการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจากแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น พบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองก่อนการทดลองและหลังการทดลอง คือ 95.50 คะแนน และ 101.77 ตามลำดับ

จากสมมติฐานข้อ 2 คือ หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่าหลัง การทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในระหว่างการดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อยผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรมในช่วงแรกของโปรแกรม คือ ในกิจกรรมครั้งที่ 1 และ 2 ผู้วิจัยนำใบงานของผู้เรียนแต่ละคนไปประเมินผล พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านทักษะการเขียนสะกดคำในภาษาไทย เนื่องจากผู้วิจัยสังเกตจากใบงานพบว่าผู้เรียนสะกดคำในภาษาไทยผิดเป็นจำนวนมากทำให้ผู้เรียนเขียนตอบบรรยายในข้อคำถามแต่ละข้อค่อนข้างสั้นกว่าการพูดโดยผู้วิจัยสังเกตจากการอภิปรายกลุ่มย่อยของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันด้วยการพูดได้ดี ผู้วิจัยจึงได้แนะนำผู้เรียนว่าผู้เรียนควรเขียนตอบบรรยายในข้อคำถามอย่างเต็มที่โดยผู้วิจัยจะไม่หักคะแนนหากผู้เรียนสะกดคำในภาษาไทยผิด แต่การตอบบรรยายสั้นจะทำให้ผู้เรียนได้รับการประเมินโดยจะได้คะแนนในระดับที่ต่ำ หลังจากนั้นในกิจกรรมครั้งต่อ ๆ มาผู้วิจัยจึงพบว่าผู้เรียนได้ปรับปรุงการเขียนบรรยายคำตอบในแต่ละข้อคำถามของตนเองโดยสามารถบรรยายได้ชัดเจนมากขึ้นเนื่องจากไม่กังวลเรื่องการสะกดคำผิดซึ่งเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาตนเองในกิจกรรมต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในการดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยผู้สอนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสังเกตเพื่อกระตุ้นผู้เรียนในการดำเนินกิจกรรม โดย ชูศรี

สนธิประชากร (2525) ได้อธิบายถึงแนวคิดเรื่องบทบาทของผู้สอนในการดำเนินการอภิปรายไว้ข้อหนึ่งว่า ผู้สอนจะต้องคอยดูการอภิปราย ถ้าผิดพลาดหรือบกพร่องจะได้แก้ไข ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยพบข้อบกพร่องในการดำเนินกิจกรรมในช่วงแรกนี้ผู้วิจัยจึงแจ้งให้ผู้เรียนปรับปรุงแก้ไขเพื่อการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในครั้งต่อไป และพบว่าเมื่อดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไปผู้เรียนมีความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อยมากขึ้นโดยที่ผู้เรียนคอยกระตุ้นผู้เรียนน้อยลงกว่าการทำกิจกรรมในครั้งแรกๆอย่างชัดเจน อีกทั้งผู้เรียนยังแสดงความกระตือรือร้นในการเรียน โดยก่อนเริ่มกิจกรรมทุกครั้งผู้เรียนจะมีความอยากู้อเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดให้เรียนในแต่ละครั้ง วนิตา เสนะสุทธิพันธุ์ และคณะ (2552) จึงได้สรุปไว้ว่าการอภิปรายกลุ่มย่อยสามารถเพิ่มการเรียนรู้โดยการนำตนเองของผู้เรียนได้ หรือเพิ่มความรับผิดชอบในกระบวนการการเรียนรู้ได้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กระตุ้นผู้เรียนโดยบอกถึงความสำคัญในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนทุกคน คือ หากผู้เรียนไม่แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนจะส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มของตนไม่สามารถตอบคำถามในข้อคำถามต่อไปได้เนื่องจากเป็นการให้ผู้เรียนบรรยายโดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองกับความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนจึงมีให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการอภิปรายกลุ่มย่อยในแต่ละครั้งเป็นอย่างดี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมในโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดให้แก่ผู้เรียนในกลุ่มทดลองได้

3. การอภิปรายผลเปรียบเทียบการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจากแบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นระหว่างก่อนการทดลองสูงกว่าในระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล ดังนี้ 95.50 คะแนน, 101.77 คะแนน และ102.20 ตามลำดับ

ผลจากการจัดโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยให้กับกลุ่มทดลอง ผลการวิจัยข้อที่ 2 คือ หลังการทดลอง กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในระยะติดตามผล จากสมมติฐานข้อ 3 คือในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยจะมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในผลการวิจัยข้อที่ 3 พบว่าในระยะติดตามผล กลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าระหว่างก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไม่แตกต่างจากหลังการทดลอง

จากการศึกษาถึงเหตุผลที่ทำให้โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยมีผลในระยะหลังการทดลอง และในระยะติดตามผลนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีอายุระหว่าง 10-11 ปี โดยจากแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Empathy Development Theory) ของ Hoffman (2000) กล่าวถึงขั้นพัฒนาการของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นไว้ว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นความสามารถในการพัฒนาทัศนคติโดยจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่ออายุมากขึ้น และพัฒนาการทางสติปัญญาเพิ่มมากขึ้นโดยจะพัฒนาต่อเนื่องสู่การเป็นผู้ใหญ่ โดยกล่าวถึงในขั้นที่ 4 คือ การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดในสภาวะโดยทั่วไปของผู้อื่น โดยขั้นนี้จะเกิดขึ้นในวัยเด็กตอนปลาย หรือ วัยรุ่นตอนต้น เนื่องจากเด็กสามารถแยกตนเองออกจากผู้อื่นได้อย่างสมบูรณ์แล้ว เด็กอายุประมาณ 9 ขวบขึ้นไปจะเริ่มมุ่งความสนใจไปยังกระบวนการภายในและสามารถสะท้อนเกี่ยวกับประสบการณ์ภายในของอารมณ์ของผู้อื่นได้ และเมื่ออายุมากขึ้น การเจริญเติบโตเต็มที่ทางปัญญาจะเป็นสิ่งที่พัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นต่อเนื่องขึ้นไปเป็นลำดับ ดังนั้นพัฒนาการของการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจึงเป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่อง โดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนสู่วัยผู้ใหญ่จึงเป็นผลดีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลหากส่งเสริมการพัฒนาตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก เช่นเดียวกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development) ตามแนวคิดของ Kohlberg (1985) กล่าวถึงขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่ 3 คือ ใช้หลักการกระทำตามที่ผู้อื่นเห็นว่าดี (Good-boy Orientation) ซึ่งอยู่ในช่วงเด็กวัย 7-10 ปี โดยเด็กในช่วงวัยนี้จะให้ความสำคัญกับเพื่อนมาก ต้องการให้เพื่อนยอมรับนับถือตนจึงเลียนแบบพฤติกรรมที่เห็นว่าดีงาม ดังนั้นเด็กในช่วงวัยนี้เป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากผู้อื่นโดยจะต้องแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ทฤษฎีนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญใน

การเรียนรู้จากพฤติกรรมของผู้อื่น นอกจากนี้การพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นยังส่งเสริมการพัฒนาด้านความฉลาดทางอารมณ์อีกด้วยตามแนวคิดทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ของGoleman(1985) โดยการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นหนึ่งในองค์ประกอบด้านการตระหนักรู้ทางสังคม (Social Competence) คือ 1) ใส่ใจในบทบาทของผู้อื่น 2) แสดงมุมมองในการคิดและเข้าใจผู้อื่น และ3)เข้าใจพื้นฐานความต้องการ และความรู้สึกของผู้อื่น ดังนั้นการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นให้กับผู้เรียนจึงเป็นการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมให้กับผู้เรียนด้วย

จากแนวคิดทฤษฎีทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่านักเรียนในช่วงวัยนี้มีลักษณะพัฒนาการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมที่เหมาะสมแก่การสนับสนุนในการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ดังนั้นจากการวิจัยครั้งนี้ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นให้กับกลุ่มทดลองจึงปรากฏผลการวิจัยว่าหลังการทดลองการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น คือ การศึกษาของ Mirja(2003) โดยเป็นงานวิจัยของประเทศฟินแลนด์เรื่องผลของการจัดแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักเรียนในโรงเรียนโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 ช่วงอายุ 11-12 ปี เกรด 8 อายุ 14-15 ปี และมัธยมปลาย อายุ 17-18 ปี จำนวน 92 คน ผลการวิจัยพบว่าการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ผ่านการจัดแผนการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยนักเรียนหญิงมีการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามนักเรียนชายในกลุ่มทดลองก็ยังมีคะแนนมากกว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงในกลุ่มควบคุม

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยของ Köksal (2007) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดการศึกษาโดยใช้บทละครกับการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ได้ใช้เวลาในการจัดการศึกษาโดยใช้บทละคร 14 คาบเรียน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 14 สัปดาห์ และจากการศึกษาของ ศิริวรรณ ฉากแก้ว (2536) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อความสามารถทางการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ใช้เวลาในการทำการทดลอง 16 คาบเรียน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งงานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ พบว่าใช้เวลาในการดำเนินการทดลองในโปรแกรมยาวนานกว่า คือดำเนินการทดลองจำนวนทั้งหมด 14-16 ครั้งและใช้จำนวนครั้งมากกว่า

ในการวิจัยในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นคือ 12 ครั้ง และมีความแตกต่างกันในด้านจำนวนความถี่ในการดำเนินการทดลองต่อหนึ่งสัปดาห์ โดยการดำเนินการทดลองตามโปรแกรมของผู้วิจัยในครั้งนี้จะมีจำนวนความถี่มากกว่าคือดำเนินการทดลอง 3 ครั้งในหนึ่งสัปดาห์ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยที่ได้กล่าวมาคือดำเนินการทดลองเพียง 1-2 ครั้งต่อหนึ่งสัปดาห์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่าการวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้จะดำเนินการทดลองโดยใช้จำนวนความถี่มากกว่าแต่ใช้จำนวนครั้งในการดำเนินการทดลองในโปรแกรมน้อยกว่า และพบว่าผลของโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยในการวิจัยครั้งนี้ส่งผลต่อการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในระยะหลังการทดลอง และยังส่งผลในระยะติดตามผลอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ทั้งจำนวนความถี่ต่อหนึ่งสัปดาห์และจำนวนครั้งในการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดของโปรแกรม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการจัดโปรแกรมอย่างมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนในกลุ่มทดลองทั้งในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลได้

ข้อเสนอแนะ

จากการอภิปรายข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น ประกอบด้วย 2 หัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการใช้โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยสามารถพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้ จึงควรมีการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือนำไปบูรณาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

1.2 จากการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนทุกคนสลับเปลี่ยนกลุ่มไปเรื่อยๆ ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้จัดกลุ่มให้โดยวิธีการจับสลากจะเปลี่ยนกลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยกำหนดให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มมีทั้งสมาชิกที่เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในกลุ่มเดียวกัน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่อกันอย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงควรจัดกลุ่มโดยให้สมาชิกในกลุ่มประกอบด้วยทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง รวมทั้งควรทำการจัดกลุ่มใหม่อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.3 โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการเฉพาะ ดังนั้นหากจะมีการนำไปใช้กับผู้เรียนในระดับชั้นอื่นๆ จึงควรประยุกต์หรือปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ เช่น รูปภาพที่ใช้ประกอบใบงานเพื่อให้มีความเหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นของผู้เรียนในระดับชั้นอื่นๆ เช่น มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากการพัฒนาการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเป็นแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาผู้เรียนด้านความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการตระหนักรู้ทางสังคม (Social Competence) ด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาถึงบริบทของห้องเรียน และโรงเรียนของผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อน เช่น มีสภาพปัญหาในการอยู่ร่วมกันของผู้เรียนในลักษณะใด แล้วสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดเป็นหัวข้อหรือประเด็นในการอภิปรายกลุ่มย่อยได้ เนื่องจากผู้เรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันย่อมพบปัญหาที่แตกต่างกันในบางประการ หากหัวข้อหรือประเด็นที่ผู้เรียนได้อภิปรายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสภาพจริงจะทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงไปสู่การเข้าใจในเรื่องเหล่านั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น และสามารถนำข้อสรุปหรือข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2525). *วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรทรวโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร.
- กิตติ พัชรวิชัย (2540) *การจัดการกระบวนการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาวิชาการศึกษาระดับผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กัลยา มหาวัน (2549) *การใช้การอภิปรายกลุ่มเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูด และการเขียนภาษาอังกฤษและทักษะทางสังคม*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จรรยา แก้วสองเมือง. (2547). *ผลของการสอนโดยวิธีโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงตอนอกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกุมภวาปีจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูศรี สนิทประชากร. (2525). *วิธีสอนในระดับประถมศึกษาตามแนวหลักสูตรใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: วัชร การพิมพ์.
- ทักษิณา สนวนานนท์. (2552). *พจนานุกรมเบื้องต้นอังกฤษ-ไทย = Oxford Basic English Dictionary*. กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- ทิตนา แชนมณี. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: นิซินแอดเวอร์ไทซิ่ง กรุ๊ป.
- ทิตนา แชนมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา ศรีสมยศ. (2528). *การเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาโดยการใช้แสดงบทบาทสมมติและการใช้การอภิปรายกลุ่ม*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรทรวโรฒ ประสานมิตร.

- พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2550). การศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคม และการสร้างโมเดลการให้
คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย. ปริญญาานิพนธ์
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรทรวโรฒ ประสานมิตร.
- มานิต ศุทธสกุล.วารสารการจัดการสมัยใหม่ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.) 2549,หน้า 97-100
- ศศิธร แจ่มอนงค์. (2553). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องการเคลื่อนที่
ของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ โดยการเขียนรายงานการค้นคว้า ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3. โรงเรียนวัดราชฎีราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร.
โรงเรียนวัดราชฎีราษฎร์บำรุง.
- ศุภาวดี บุญวงศ์. (2530). การแนะแนวเบื้องต้น. สงขลา: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรทรวโรฒ วิทยาเขตสงขลา.
- ศิริวรรณ ฉากแก้ว. (2536). ผลของการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อความสามารถทางการเขียน
ความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหา
บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ตาปัญญา .(2550). การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบแนวทางการป้องกันการรุนแรงต่อเด็ก
แบบยั่งยืนปีที่ 2. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และมูลนิธิ
สาธารณสุขแห่งชาติ (มสช.), คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2552). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2545). 20 วิธีจัดการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ภาพพิมพ์.
- วนิดา เสนะสุทธิพันธุ์ และคณะ. (2552). ผลของการสอนด้วยโปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อยต่อ
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และความพึงพอใจต่อการเรียนใน
นักศึกษาพยาบาลไทยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยการสอนแบบอภิปราย
กลุ่ม. ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชา
หลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาษาอังกฤษ

- Bandura, A. (1989). Social cognitive theory. In R. Vasta (Ed.), *Annals of Child Development. Six theories of child development.* (pp. 1–60). Greenwich, CT: JAI Press.
- Batson. C. D. (1997). Self–other merging and the empathy–altruism hypothesis: Reply to Neuberg et al. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(3), (September 1997),: 517-522.
- Benckert ,S. and Petterson, J. (2008). Learning physics in small-group discussion – Three Examples. *Journal of Mathematics*, 4(2), 121-134.
- Bill M.and Marl E. (1970). Why Small Group Instruction?. *Polk Country Educational Service Center.*
- Blenkenstein, M.F.Dolmas D.Vleuten C.and Schmid H., (2011). Which cognitive process support learning during small-group discussion?. The role of providing explanations and listening to others. *Journal of Instruction Science*, 39: 189-204.
- Brenda,L. L. (2007). Service Learning in Life-Span Development Psychology: Higher Exam Scores and Increased Empathy. *Teaching of Psychology*, 34(1).
- Clark, K. B. (1980). Empathy: A neglected Topic in Psychological Research. *American Psychologist*, 187-190.
- Certo, J. L. (2011). Social Skills and Leadership Abilities Among Children in Small Group Discussion. *Journal of Research in Childhood Education*. 25(1), 62-81.
- Cuseo, J. (1992). Cooperative Learning VS. Small Group Discussion and Group Project: The Critical Differences. *Cooperative Learning and College Teaching*, 2.3(1992): 5-10.
- Dadds, M. (2008). Empathy validity in practitioner research. *Education Action Research*. 16(2), 279-290.
- Danielsen. (2009). School – Related Social Support and Student’s Perceived Life Satisfisfaction. *Journal of Psychology*, 102(4).

- Eisenberg, N. and Strayer, J. (1990). Critical Issues in the study of Empathy. *Empathy and its development*. Cambridge: Cambridge University Press, 3-16.
- Evelyn, G. L. (2000). Child Psychiatry and Human Development. *Journal of Child development*, Winter2000, 31(2), 153-161.
- Gregory, M. (2000). Care as a goal of democratic education. *Moral Education*, 29(4), 445-461.
- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ for Character, Health and Lifelong Achievement*. Bantam Books, New York.
- Hoffman, M. L. (2000). *Empathy and moral Development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kagoda, A. M. (2009). Teaching and Learning Geography Through Small Group Discussion. *Journal of Social Sciences*1(2), 27-32.
- Kirsi, T. (2000). The development of Empathy and Role – Taking Skills in Pupils from Grades Six to Nine. *The Annual Conference of the American Educational Research Association*, New Orleans, LA, April 24-28, 2000, 143-150.
- Kohlberg, L. (1985). *The philosophy of moral development: moral stages and the idea of justice*. San Francisco.
- Köksal, A. A., (2007). The Effect Of Drama Education On The Level Of Empathetic Skills Of University Students. *Journal of Science and Education Policy (BJSEP)*, 1(1).
- Louie, B. (2005). Development of empathetic responses with multicultural literature. *Journal of adolescent and adult literacy*. 48(7), 566-578.
- Mirja, K. (1983). *Empathy in School Students*. Department of Psychology University of Helsinki., Finland
- Nectec. (2009). *โปรแกรมพจนานุกรม จากไทยเป็นอังกฤษ จากอังกฤษเป็นไทย [ออนไลน์]*. 2009. แหล่งที่มา: http://lexitron.nectec.or.th/2009_1/index.php?q=common_manager/download. [10 ตุลาคม 2555]
- Nilson, L. B. (2003). *Teaching at its best*(2nd edition). Bloton, MA: Anker Publishing Company.

- Ozkan Y. and Elif G. (2007). The Effect Of Drama Empathy Level On Peer Bullying in Schools. *Journal of Social Sciences* 4(1), 31-38.
- Peggy, A. E. (2006). Examining the Effect of Small Group Discussions and Question *In Education*. 39(1).
- Phillips, M. (2003). Nurturing empathy. *Art Education*, 56(4), 45-50.
- Piaget, J. (1932). *The Moral Judgment of the child*. London: Routledge and Kegan.
- Pollock H. P. ,Hamann K. and Wilson M.B. (2011) *Learning Through Discussion: Comparing the Benefits of Small-Group and Large-class Settings*. *Journal of Political Science Education*, 7:48-64
- Rasoal C., (2011). Does Problem Based Learning affect empathy?. *Journal of behavioural Sciences and Learning*, 30-31 March 2011, Grange-Over-Sands, Cumbria,UK,76-80.
- Rogers, C. (1957).The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change, *Journal of Consulting Psychology*, 21(2): 95-103
- Rogers, C. (1961). *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy*. Boston: Houghton Mifflin, 1961
- Ronald, D. G. (1985). Empathy: The State of the Art and Science. *The International Conference of the World Communication Association*, Baguio, Philippines, August 10, 1985. 120-150.
- Schertz, M. (2007). Avoiding 'passive empathy' with Philosophy for Children. *Journal of Moral Education*. Vol.36(2), 185-198.
- Scotland, E. (1978). Empathy Fantasy and Helping. *Beverly Hills: Sage Publications*.
- Scrimgeour, M. (2007). Empathy and Aggression: A Study of the Interplay Between Empathy and Agression in Preschoolers. *Graduation with Departmental Honors in Psychology*, Norton, Massachusetts.
- Vygotsky. (1980). *Mind in Society: The development of higher psychological process*. London: Harvard University Press.

Winefield, H. R. and Chur-Hansen, A. (2000). Evaluating the outcome of communication Skill teaching for entry-level medical students: does Knowledge of empathy increase?. *Journal of Medical Education*: 90-94.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร. ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร. วีรพล แสงปัญญา
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์ ทศนีย์ ศรีพิพัฒน์
หัวหน้าหน่วยงานแนะแนว
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
5. อาจารย์ อูราภรณ์ สุริตจันทร์
หัวหน้าหน่วยงานแนะแนว
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

ภาคผนวก ข
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1
2	1	0	1	1	1	0.8
3	1	1	1	1	1	1
4	1	1	1	1	1	1
5	-1	1	1	1	1	0.8
6	1	0	1	1	1	0.8
7	0	0	1	1	1	0.6
8	1	1	1	1	1	1
9	1	1	1	1	1	1
10	1	1	1	1	1	1
11	-1	1	1	1	1	0.6
12	0	0	1	1	1	0.6
13	1	1	1	1	1	1
14	1	1	1	1	1	1
15	1	0	1	1	1	0.8
16	1	0	1	1	1	0.8
17	1	1	1	1	1	1
17	1	1	1	1	1	1
18	1	1	1	1	1	1
19	-1	0	1	1	1	0.4
20	1	1	1	1	1	1
21	1	1	1	1	1	1
21	1	1	1	1	1	1
22	1	1	1	1	1	1
23	1	0	1	1	1	0.8

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (ต่อ)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
24	1	0	1	1	1	0.8
25	-1	0	1	1	1	0.4
26	1	1	1	1	1	1
27	1	1	1	1	1	1
28	1	1	1	1	1	1
29	1	1	1	1	1	1
30	1	1	1	1	1	1

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 40.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3.2125	2.2250	4.1000	1.8750	1.8427	.2481

Item Variances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.1889	.5122	2.0865	1.5744	4.0738	.1277

Inter-item

Covariances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.0917	-.4577	.8013	1.2590	-1.7507	.0463

Reliability Coefficients 30 items

Alpha = .7150 Standardized item alpha = .7014

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 40.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3.0733	2.2250	4.1000	1.8750	1.8427	.2757

Inter-item

Covariances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.1454	-.2538	.6378	.8917	-2.5126	.0396

Reliability Coefficients 15 items

Alpha = .6684 Standardized item alpha = .6556

***** Method 2 (covariance matrix) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

N of Cases = 40.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3.3517	2.5750	3.9250	1.3500	1.5243	.1968

Item Variances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	1.1497	.6917	1.6513	.9596	2.3874	.1087

Inter-item

Covariances	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	.1137	-.3090	.7244	1.0333	-2.3444	.0505

Reliability Coefficients 15 items

Alpha = .6222 Standardized item alpha = .6204

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

		Mean	Std Dev	Cases
1.	V1	2.6250	1.0786	40.0
2.	V2	3.4000	.9001	40.0
3.	V3	2.8750	1.2647	40.0
4.	V4	3.8750	1.2234	40.0
5.	V5	2.3750	1.4445	40.0
6.	V6	4.1000	1.0328	40.0
7.	V7	2.2250	1.2087	40.0
8.	V8	2.8500	1.2100	40.0
9.	V9	3.2750	1.1320	40.0
10.	V10	3.1750	1.0834	40.0
11.	V11	3.1250	.8530	40.0
12.	V12	2.6750	1.0715	40.0
13.	V13	3.4750	1.1980	40.0
14.	V14	3.3250	.9971	40.0
15.	V15	2.7250	.7157	40.0
16.	V16	2.5750	1.0595	40.0
17.	V17	3.7500	1.1036	40.0
18.	V18	2.7250	.9055	40.0
19.	V19	3.0250	.8317	40.0
20.	V20	3.8500	.8638	40.0
21.	V21	3.0500	1.1972	40.0
22.	V22	2.8000	1.2850	40.0
23.	V23	3.5250	1.1091	40.0
24.	V24	3.9250	.9971	40.0
25.	V25	3.7500	1.2352	40.0
26.	V26	3.3250	1.1851	40.0
27.	V27	3.7250	1.0619	40.0
28.	V28	3.7250	.8469	40.0
29.	V29	3.4000	1.2770	40.0
30.	V30	3.1250	.9658	40.0

N of

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	Variables
SCALE	96.3750	115.4712	10.7458	30

Reliability Coefficients

N of Cases = 40.0 N of Items = 30

Alpha = .7150

ภาคผนวก ง

โปรแกรมการอภิปรายกลุ่มย่อย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1

ชื่อกิจกรรม: มารยาทในการพูดและการฟัง

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกของตนเอง และเข้าใจความรู้สึก มุมมอง ความคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับมารยาทในการพูดและการฟังได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายและสรุปถึงมารยาทที่ดีในการพูดและการฟังในการอภิปรายกลุ่มย่อยได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม :

1. นักเรียนบรรยายอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับมารยาทในการพูดและการฟัง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยายอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นเกี่ยวกับมารยาทในการพูดและการฟัง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
3. ให้นักเรียนอธิบายและสรุปถึงมารยาทที่ดีในการพูดและการฟังในการอภิปรายกลุ่มย่อยได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงสถานการณ์ที่กำหนดให้ในแต่ละหัวข้อพร้อมภาพประกอบ ได้แก่
 - 2.1 สถานการณ์ที่มีผู้พูดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูดอยู่
 - 2.2 สถานการณ์ที่มีผู้พูดที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นพูด
 - 2.3 สถานการณ์ที่มีผู้พูดที่คัดค้านผู้อื่นอย่างไม่มีเหตุผล
3. รายชื่อนักเรียนที่ผู้วิจัยจัดให้โดยการจับสลาก โดยมีสมาชิกกลุ่มละ 5 คน จำนวน 6 กลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
4. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม

ชั้นนำ(5นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “มารยาทในการพูดและการฟัง” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถอธิบายถึงมารยาทในการพูดและการฟังในการอภิปรายกลุ่มย่อย รวมทั้งบรรยายความรู้สึกของตนเอง และเข้าใจความรู้สึก มุมมอง และความคิดเห็นของผู้อื่นเกี่ยวกับมารยาทในการพูดและการฟังได้ โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม ตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ รวมทั้งสิ้น 3 สถานการณ์ หลังจากนั้นให้นักเรียนทำใบงานของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นตอนกิจกรรม (40นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แก่กลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที
2. ผู้วิจัยอธิบายถึงสถานการณ์ที่กำหนดให้ทั้งหมดในใบงาน ได้แก่ สถานการณ์ที่มีผู้พูดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูดอยู่ สถานการณ์ที่มีผู้พูดที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นพูด และสถานการณ์ที่มีผู้พูดที่คัดค้านผู้อื่นอย่างไม่มีเหตุผล ตามลำดับ โดยติดป้ายชี้แจงรายละเอียดของแต่ละสถานการณ์ที่กำหนดบนกระดานดำ เป็นเวลา 15 นาที
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มว่าสมาชิกแต่ละคนมีอารมณ์ความรู้สึก หรือความคิดเห็นอย่างไร ต่อสถานการณ์ที่กำหนดให้แต่ละสถานการณ์ และหาข้อสรุปของมารยาทในการพูดและการฟังที่ดีร่วมกันเป็นเวลา 10 นาที
4. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเอง เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการทำกิจกรรมและการอภิปรายในกลุ่มของตนเองเกี่ยวกับมารยาทในการพูดและการฟังที่ได้ดำเนินไปนั้น แต่ละกลุ่มได้ข้อสรุปอย่างไร และได้ข้อสรุปไปสู่แนวทางในการปฏิบัติอย่างไรในการพูดและฟังในการอภิปรายกลุ่มครั้งต่อไป และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันได้

เกณฑ์การประเมินผล :

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย 4 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่นที่เกี่ยวกับมารยาทในการฟังและการพูดในแต่ละสถานการณ์ได้ นักเรียนจะได้ข้อละ 1 คะแนน เช่นในสถานการณ์ที่ 1 มีผู้พูดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูดอยู่ นักเรียนจะได้ 1 คะแนนหากสามารถบรรยายความรู้สึกของตนเองและได้ และนักเรียนจะได้อีก 1 คะแนนหากสามารถบรรยายความรู้สึกของผู้อื่นว่าเหมือนหรือต่างกับตนเองอย่างไร รวมข้อละ 2 คะแนน จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 6 คะแนน

2. นักเรียนสามารถอธิบายและสรุปถึงมารยาทในการพูดและการฟังในการอภิปรายกลุ่มย่อยที่ดีในมุมมองของตนเองว่าต้องการให้สมาชิกในกลุ่มมีแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างไร โดยมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดคะแนนข้อละ 1 คะแนน เช่น นักเรียนสามารถตอบได้ว่า ไม่ควรพูดขณะที่ผู้อื่นพูด ควรเปิดโอกาสให้ผู้อื่นพูด จะได้ 2 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 10 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 5 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 1 “มารยาทในการพูดและการฟัง”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 สถานการณ์ที่มีผู้พูดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูดอยู่

เมื่อมีเพื่อนพูดแทรกในขณะที่ฉันกำลังพูดอยู่และยังพูดไม่จบ

ฉันรู้สึกว่.....

.....

และ ถ้าในขณะที่เพื่อนกำลังพูดอยู่และยังพูดไม่จบ ฉันพูดแทรก ฉันคิดว่าเพื่อนจะรู้สึกว่.....

.....

.....

ข้อ 2 สถานการณ์ที่มีผู้พูดที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นพูด

เมื่อในกลุ่มมีเพื่อนคนหนึ่งพูดอยู่คนเดียวไม่เปิดโอกาสให้คนอื่นพูดบ้าง
ฉันรู้สึกว่.....
.....
.....

และ ถ้าฉันเป็นคนที่พูดมากที่สุดในบรรดาสมาชิกทั้งหมดในกลุ่ม โดยที่เพื่อนไม่ค่อยได้มีโอกาสพูด
ฉันคิดว่าเพื่อนจะรู้สึกว่.....
.....
.....

ข้อ 3. สถานการณ์ที่มีผู้พูดที่คัดค้านผู้อื่นอย่างไม่มีเหตุผล

เมื่อในกลุ่มมีเพื่อนคนหนึ่งที่มีกพูดแย้งหรือคัดค้านความคิดเห็นของฉันและเพื่อนในกลุ่ม
อยู่เสมอ อย่างไม่มีเหตุผล ฉันรู้สึกว่.....

.....

และ ถ้าฉันเป็นคนที่มักพูดแย้งหรือคัดค้านความคิดเห็นของในกลุ่มอยู่เสมออย่างไม่มีเหตุผล ฉัน
คิดว่าเพื่อนจะรู้สึกว่.....

.....

ฉันคิดว่า ข้อควรปฏิบัติในการพูดและฟังที่ดีในการอภิปรายกลุ่ม คือ

.....

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองเมื่อเกิดความทุกข์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยาย มุมมอง ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเมื่อเกิดความทุกข์ได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นเมื่อเกิดความทุกข์ได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม:

1. นักเรียนบรรยายอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองเมื่อเกิดความทุกข์ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองเมื่อตนเองอยู่ในสภาวะทุกข์
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยาย มุมมอง ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเมื่อเกิดความทุกข์ได้ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นเมื่อเกิดความทุกข์ผ่านมุมมองของตนเอง โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเมื่อเกิดความทุกข์ได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม :

ขั้นนำ(5นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “เมื่อเราทุกข์” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถอธิบายถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่อเกิดความทุกข์ได้ โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเขียนบรรยายความรู้สึกของตนเองในใบงาน การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อย หลังจากนั้นทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่ง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นตอนกิจกรรม (40 นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แก่แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที
2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด
3. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนแต่ละคน ระบุดังสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดความทุกข์ และบรรยายถึงพฤติกรรมที่แสดงออก และความรู้สึกในขณะที่อยู่ในสภาวะที่เผชิญกับความทุกข์ ในใบงานหัวข้อที่ 1 “เมื่อฉันทุกข์” เป็นเวลา 10 นาที
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มสมาชิกถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความทุกข์ และแต่ละคนมีอารมณ์ความรู้สึกอย่างไรเมื่ออยู่ในสภาวะที่เผชิญกับความทุกข์ดังที่ตนเองได้บรรยายในหัวข้อที่ 1 “เมื่อฉันทุกข์” เป็นเวลา 15 นาที
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปราย จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเองอีกครั้งในหัวข้อที่ 2 “เมื่อเธอทุกข์” และ หัวข้อที่ 3 “เมื่อเราทุกข์” เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเองเรื่องเมื่อเราทุกข์ที่ได้ดำเนินไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่างๆ

เกณฑ์การประเมินผล:

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 3 หัวข้อใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย 5 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายสาเหตุ พฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดของตนเอง โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายสาเหตุ พฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสภาวะที่เกิดความทุกข์นักเรียนจะได้ข้อละ 2 คะแนน เช่น บรรยายว่าเรื่องที่ทำให้ตนเองทุกข์ที่สุดคือเรื่องผลคะแนนสอบต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ นักเรียนจะได้ 2 คะแนน หากสามารถบรรยายพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้ในสภาวะที่เกิดความทุกข์ นักเรียนจะได้ข้อละ 2 คะแนน จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

2. นักเรียนสามารถอธิบายสาเหตุ พฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นจากการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดคะแนนข้อละ 2 คะแนน เช่น นักเรียนสามารถตอบได้ว่าสาเหตุที่ทำให้ผู้อื่นเป็นทุกข์ คือ โดนเพื่อนล้อเลียน จะได้ 2 คะแนน หากสามารถบรรยาย

พฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นในสถานะที่เกิดความทุกข์ได้ นักเรียนจะได้อีก 2 คะแนน
จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

3. นักเรียนสามารถระบุสถานะเมื่อเผชิญความทุกข์ของผู้อื่นที่เหมือน หรือคล้ายกันกับที่
ตนเองเคยเผชิญได้ โดยมีคะแนนเต็ม 2 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 10 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 5 คะแนน
จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 2

“เมื่อเราทุกข์”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 เมื่อฉันทุกข์

สาเหตุ หรือ เรื่องที่ทำให้ฉันเกิดความทุกข์ได้แก่

.....
.....
.....
.....

ในขณะที่เกิดความทุกข์ใจฉันมีอาการอย่างไร และมีความรู้สึกอย่างไร

.....
.....
.....
.....

ข้อ 2 เมื่อเธอทุกข์

ฉันคิดว่าเพื่อนมีความทุกข์เนื่องมาจาก.....

.....

และฉันคิดว่าเพื่อนจะมีความรู้สึก.....

.....

ข้อ 3 เมื่อเราทุกข์

เมื่อนักเรียนได้บรรยายอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และ ได้รับฟังสาเหตุ และ อารมณ์ ความรู้สึกของเพื่อน เกี่ยวกับสภาวะเมื่อเกิดความทุกข์แล้ว นักเรียนคิดว่ามีสิ่งใดที่ตนเอง และเพื่อนมีลักษณะเหมือนหรือคล้ายกันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3

ชื่อกิจกรรม: “ความคิดที่แตกต่าง”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองเมื่อเผชิญกับภาวะที่ตนเองมีความคิดแตกต่างกับผู้อื่นได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเมื่อเผชิญกับภาวะที่มีความคิดแตกต่างกับผู้อื่นได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นเมื่อเผชิญกับภาวะที่มีความคิดแตกต่างกับผู้อื่นได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม :

1. นักเรียนบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองเมื่อเผชิญกับภาวะที่ตนเองมีความคิดแตกต่างกับผู้อื่นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยายความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเมื่อเผชิญกับภาวะที่มีความคิดแตกต่างกับผู้อื่น เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. ให้นักเรียนอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นเมื่อเผชิญกับภาวะที่มีความคิดแตกต่างกับผู้อื่นผ่านมุมมองของตนเอง โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเมื่อเผชิญกับภาวะที่มีความคิดแตกต่างกับผู้อื่นได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงประเด็นในการอภิปราย จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่
 - 2.1 การทำงานกลุ่ม
 - 2.2 การตัดสินใจร่วมกัน
3. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม :

ขั้นนำ(5นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “ความคิดที่แตกต่าง” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถอธิบายถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และผู้อื่นเมื่อเผชิญกับภาวะที่มีความคิดแตกต่างกับผู้อื่นได้ โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยตามประเด็นที่กำหนดให้ จำนวน 2 ประเด็น หลังจากนั้นทำใบงานของตนเองเมื่อจบแต่ละประเด็นโดยการเขียนบรรยายความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นในใบงาน หลังจากนั้นทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่ง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที
2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด
3. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นที่จะอภิปราย รวม 2 ประเด็น ได้แก่ การทำงานกลุ่ม และ การตัดสินใจร่วมกัน เป็นเวลา 5 นาที
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มในประเด็นแรก คือ “การทำงานกลุ่ม” โดยติดป้ายแสดงประเด็นที่กำหนดบนกระดานดำ โดยให้เวลาในการอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อย เป็นเวลา 10 นาที
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปรายในประเด็นแรก จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเอง ในหัวข้อที่ 1 “การทำงานกลุ่ม” เป็นเวลา 5 นาที
6. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มในประเด็นที่สอง คือ “การตัดสินใจร่วมกัน” โดยนำป้ายที่แสดงประเด็นแรกลงจากกระดานดำและติดป้ายแสดงประเด็นที่สองที่กำหนดบนกระดานดำ โดยให้เวลาในการอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อย เป็นเวลา 10 นาที
7. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปรายในประเด็นที่สอง จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเอง ในหัวข้อที่ 2 “การตัดสินใจร่วมกัน” เป็นเวลา 5 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่อง “ความคิดที่แตกต่าง” ที่ได้ดำเนินไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล :

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย 5 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองเมื่อเผชิญกับภาวะที่ตนเองมีความคิดแตกต่างกับผู้อื่น ในประเด็นที่ 1 “การทำงานกลุ่ม” โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองเมื่อเผชิญกับภาวะที่ตนเองมีความคิดแตกต่างกับผู้อื่น นักเรียนจะได้ข้อละ 2 คะแนน เช่น บรรยายว่ามีความรู้สึกอึดอัดใจ รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่าต่อกลุ่ม และอยากให้ผู้อื่นรับฟังความคิดเห็นของกันและกันมากกว่าที่เป็นอยู่ นักเรียนจะได้ 2 คะแนน หากสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นเมื่อเผชิญกับภาวะที่มีความคิดแตกต่างกับผู้อื่น เช่น คิดว่าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มต่างก็มีความรู้สึกไม่ดี และอยากให้คนอื่น ๆ รับฟังความคิดเห็นของเขาเช่นกัน นักเรียนจะได้อีก 2 คะแนน จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

2. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองเมื่อต้องทำการตัดสินใจ หรือตกลงเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญร่วมกันกับผู้อื่น ในประเด็นที่ 2 “การตัดสินใจร่วมกัน” โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึกของตนเองเมื่อต้องทำการตัดสินใจ หรือตกลงเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญร่วมกันกับผู้อื่น เช่น นักเรียนตอบว่า รู้สึกไม่ดี เพราะบางครั้งการตัดสินใจร่วมกันเป็นกลุ่มทำได้ยาก ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ นักเรียนจะได้คะแนน 2 คะแนน หากนักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก และการแสดงออกของตนเองเมื่ออยู่ในภาวะที่ความคิดเห็นของตนเองไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เช่น ตนเองรู้สึกไม่พอใจ อึดอัดใจ และพยายามอธิบายเหตุผลของตนเพิ่มเติม นักเรียนจะได้อีก 2 คะแนน และหากนักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก และการแสดงออกของผู้อื่นเมื่ออยู่ในภาวะที่ความคิดเห็นของเขาไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้ เช่น นักเรียนสามารถสังเกตเห็นหน้า ท่าทาง และการแสดงออกของเพื่อนได้ว่าเขามีความรู้สึกไม่พอใจต่อกลุ่ม นักเรียนจะได้คะแนนข้อละ 2 คะแนน จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 6 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 10 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 5 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 3

“ความคิดที่แตกต่าง”

ชื่อ.....นามสกุล.....
 ชั้น..... วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 การทำงานกลุ่ม

ในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ย่อมเป็นเรื่องธรรมดาที่สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนจะมีความคิดที่แตกต่างกันออกไป

1.1 หากนักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มโดยกลุ่มนี้มีสมาชิกในกลุ่มที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการทำงานร่วมกันในกลุ่มนี้
 ฉันรู้สึกว่.....

.....

1.2 ในขณะเดียวกัน นักเรียนคิดว่าเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่มจะมีความรู้สึกอย่างไรต่อการทำงานร่วมกันในกลุ่มนี้
 ฉันรู้สึกว่เพื่อนสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่มจะมีความรู้สึกว่.....

.....

ข้อ 2 การตัดสินใจร่วมกัน

2.1 นักเรียนมีความรู้สึก

หรือตกลงเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญร่วมกันกับผู้อื่น

รู้สึกดี

เพราะ.....

.....

รู้สึกไม่ดี

เพราะ.....

.....

2.2 หากข้อสรุปของการตัดสินใจร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นสิ่งที่นักเรียนไม่เห็นด้วย โดยในกลุ่มไม่รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร และจะแสดงออกต่อกลุ่มอย่างไร

.....

.....

2.3 ในขณะเดียวกัน หากมีสมาชิกของกลุ่มส่วนหนึ่งรู้สึกว่าคุณคิดเห็นของพวกเขาไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม และเกิดความรู้สึกไม่พอใจในการทำงานร่วมกันครั้งนี้ นักเรียนจะสามารถทราบได้อย่างไร

.....

.....

และนักเรียนคิดว่าเขาจะรู้สึกว่.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม: “ไม่ใช่ธุระของฉัน”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้อย่าง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม:

1. นักเรียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่น เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงประเด็นคำถามในการอภิปราย จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่
 - 2.1 นักเรียนมีความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดอย่างไร หากมีคนต้องการความช่วยเหลือเหลือจากเรา แต่เราอยู่ในภาวะที่ไม่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเขา
 - 2.2 หากเราปฏิเสธผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจากเรา นักเรียนคิดว่าเขาจะรู้สึกอย่างไรต่อเรา
3. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม : 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม :

ชั้นนำ(5นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “ไม่ใช่ถูระของฉัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นโดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเขียนความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองในใบงาน การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อย หลังจากนั้นทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่ง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที

2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

3. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนแต่ละคน บรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือ ความคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่น ในใบงานหัวข้อที่ 1 “ฉันไม่พร้อมที่จะช่วยเหลือใครในตอนนี” เป็นเวลา 5 นาที

4. ผู้วิจัยนำป้ายแสดงประเด็นคำถามในการอภิปรายทั้งหมดติดไว้บนกระดานดำ และอธิบายรายละเอียดแต่ละประเด็นเพื่อให้เข้าใจตรงกัน เป็นเวลา 5 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในประเด็นคำถามแรก คือ “นักเรียนมีความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดอย่างไร หากมีคนต้องการความช่วยเหลือจากเรา แต่เราอยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเขา” เป็นเวลา 10 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปราย จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายในประเด็นคำถามที่สอง คือ “หากเราปฏิเสธผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจากเรา นักเรียนคิดว่าเขาจะรู้สึกอย่างไรต่อเรา” เป็นเวลา 10 นาที

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่งในหัวข้อที่ 2 คือ การอ่านเรื่องที่กำหนดให้ แล้วเขียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่น และเขียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่

ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่น รวมถึงการเขียนอธิบายเปรียบเทียบความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองกับผู้อื่นที่เหมือน หรือแตกต่างกัน เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่อง “ไม่ใช่ฐานะของฉัน” ที่ได้ดำเนินไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล:

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ รวม 5 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นตนเองได้ โดยคิดคะแนนข้อละ 1 คะแนน จากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่น เช่น นักเรียนจะได้รับคะแนน 1 คะแนน หากบรรยายว่าตนเองรู้สึกลำบากใจ และรู้สึกผิดต่อบุคคลนั้นเล็กน้อย และนักเรียนจะอีกได้ 1 คะแนน หากสามารถบรรยาย ความรู้สึก มุมมอง หรือ ความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นตนเองได้ นักเรียนจะได้อีก 1 คะแนน เช่น บรรยายว่าผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจากเราจะรู้สึกผิดหวัง และอาจคิดว่าเราเป็นคนไม่มีน้ำใจ จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 2 คะแนน

2. นักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับตนเองได้ หลังการอภิปรายกลุ่มย่อยร่วมกัน โดยนักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่กำหนดไว้ในใบงานหัวข้อที่ 2 “ตัดสินใจอย่างไรดี” นักเรียนจะได้รับ 2 คะแนนหากบรรยายถึงความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นได้ เช่น หากฉันเป็นเด็กชายแดง ฉันจะรู้สึกว่าการช่วยเหลือชายผู้บาดเจ็บแต่ก็ไม่ต้องการให้ตนเองเดือดร้อน และนักเรียนจะได้รับอีก 2 คะแนน หากสามารถบรรยายถึงความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของเพื่อนเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่น เช่น บรรยายว่าฉันคิดว่าเพื่อนรู้สึกสับสน และเลิกตัดสินใจได้ลำบาก หากนักเรียนสามารถความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่ไม่พร้อมในการช่วยเหลือต่อผู้อื่นที่เหมือนหรือต่างกับตนเองได้ นักเรียนจะได้รับอีก 2 คะแนน

เช่น บรรยายว่าฉันและเพื่อนอยากช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนเช่นเดียวกัน แต่ก็ไม่ต้องการให้ตนเองเดือดร้อน จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 6 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 8 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 4 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 4

“ไม่ใช่ภาระของฉัน”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 ฉันไม่พร้อมที่จะช่วยเหลือใครในตอนนี้

1.1 นักเรียนมีความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดอย่างไร

หากมีคนต้องการความช่วยเหลือจากเรา แต่เราอยู่ใน

ภาวะที่ไม่พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเขา

.....

.....

.....

1.2 หากเราปฏิเสธผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือจากเรา นักเรียนคิดว่าเขาจะรู้สึกอย่างไรต่อเรา

.....

.....

.....

ข้อ 2 ตัดสินใจอย่างไรดี

ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่กำหนดให้

จากภาพ เด็กชายแดง เดินผ่านเห็นชายคนหนึ่งได้รับบาดเจ็บ และแถวนั้นก็ไม่มีใครอยู่เลย แต่ เด็กชายแดงกำลังรีบวิ่งไปหาคุณแม่ที่รออยู่ จึงไม่พร้อมที่จะช่วยเหลือชายผู้บาดเจ็บในตอนนี้

หากเขาหยุดช่วย ชายผู้บาดเจ็บ คุณแม่จะเป็นห่วงเพราะไปผิดเวลานัด
หากเขาไม่หยุด ช่วย ชายผู้บาดเจ็บ ก็จะเป็นคนไม่มีน้ำใจ ไม่ช่วยเหลือผู้อื่น

2.1 นักเรียนจะมีความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดอย่างไร หากนักเรียนเป็นเด็กชายแดง

.....
.....

2.2 นักเรียนคิดว่าเพื่อนมีความรู้สึกอย่างไรต่อเรื่องนี้

.....
.....

2.3นักเรียนคิดว่าเพื่อนมีความรู้สึก มุมมอง หรือความคิด เหมือนหรือต่างกับเราอย่างไร

.....
.....
.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม: “แกล้งเล่น”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยาย อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเปรียบเทียบ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายถึงความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่น ในกรณีที่ผู้อื่นถูกล้อเลียนได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม :

1. นักเรียนบรรยาย อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยาย อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่นเมื่อถูกล้อเลียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นเมื่อถูกผู้อื่นล้อเลียน ผ่านมุมมองของตนเอง โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงประเด็นในการอภิปราย จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่
 - 2.1 เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน ฉันมีความรู้สึกอย่างไร และฉันแสดงออกอย่างไร
 - 2.2 เมื่อเพื่อนถูกล้อเลียน เขาแสดงอาการอย่างไร
3. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม:

ขั้นนำ (5 นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “แค่ล้อเล่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถอธิบายถึงความรู้สึกนึกคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่อถูกผู้อื่นล้อเลียนได้ โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเขียนบรรยายอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง ในใบงาน การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อย หลังจากนั้นทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่ง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40 นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที

2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

3. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนแต่ละคน ระบุถึงอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองเมื่อถูกผู้อื่นล้อเลียน ในใบงานหัวข้อที่ 1 เป็นเวลา 5 นาที

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มสมาชิกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง โดยผู้วิจัยให้ประเด็นคำถามแรก คือ “เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน ฉันมีความรู้สึกอย่างไร และฉันแสดงออกอย่างไร” เป็นเวลา 10 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปราย จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายในประเด็นคำถามที่สอง คือ “เมื่อเพื่อนถูกล้อเลียน เขาแสดงอาการอย่างไร” เป็นเวลา 10 นาที

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่งในหัวข้อที่ 2 คือ การบรรยายอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของเพื่อน เมื่อเพื่อนถูกเราล้อเลียน และ หัวข้อที่ 3 คือการเปรียบเทียบอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองและเพื่อน เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่อง “แค่ล้อเล่น” ที่ได้ดำเนินการไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล :

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 3 หัวข้อ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน โดยคิดคะแนนข้อละ 2 คะแนน เช่น บรรยายว่าเมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนตนเองจะมีอารมณ์ ความรู้สึกโกรธ รำคาญใจ และไม่ชอบสิ่งที่เพื่อนล้อเลียน นักเรียนจะได้ 1 คะแนน หากสามารถบรรยายพฤติกรรมของตนเองได้เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน นักเรียนจะได้อีก 1 คะแนน จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 2 คะแนน

2. นักเรียนสามารถอธิบาย บรรยาย อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของเพื่อน เมื่อเพื่อนถูกเราล้อเลียน จากการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยมีคะแนนเต็ม 4 คะแนน คิดคะแนนข้อละ 2 คะแนน เช่น นักเรียนสามารถบรรยายได้ว่า เพื่อนมีอารมณ์ ความรู้สึก ไม่พอใจ หงุดหงิด ไม่มีความสุขเมื่อถูกเพื่อนล้อ นักเรียนจะได้ 2 คะแนน และหากสามารถบรรยาย พฤติกรรมของเพื่อนเมื่อเพื่อนถูกเราล้อเลียนได้ เช่น เพื่อนร้องไห้และไปบอกคุณครู นักเรียนจะได้อีก 2 คะแนน จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

3. นักเรียนสามารถระบุอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่นเมื่อถูกล้อเลียนที่เหมือน หรือคล้ายกันกับที่ตนเองเคยเผชิญได้ จำนวน 1 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 10 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 5 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 5

“แค่ล้อเล่น”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 ให้นักเรียนบรรยาย อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน

เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียน ฉันมีอารมณ์ ความรู้สึก

.....

.....

โดยมีการแสดงออกทางพฤติกรรม ดังนี้ คือ.....

.....

.....

ข้อ 2 ให้นักเรียนบรรยาย อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของเพื่อน เมื่อถูกล้อเลียน

ฉันคิดว่าเมื่อเพื่อนถูกล้อเลียน เขามีอารมณ์ ความรู้สึกว่า.....

.....

.....

ข้อ 3 จากการเปรียบเทียบอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง กับอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของเพื่อน เมื่อถูกผู้อื่นล้อเลียน นักเรียนคิดว่าตนเองและเพื่อนมีอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรม เหมือนหรือต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 6

ชื่อกิจกรรม: “เราเกิดมาต่างกัน”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองมีต่อผู้อื่นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม:

1. นักเรียนบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตนเองได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลผ่านมุมมองของตนเอง โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นหลังการอภิปรายร่วมกันได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ภาพประกอบจำนวน 2 ภาพ ได้แก่
 - 2.1 คนที่มีรูปร่างหน้าตาดี เช่น ดารา นักร้อง
 - 2.2 คนที่มีรูปร่างหน้าตาไม่ดี เช่น คนรูปร่างอ้วน เตี้ย
3. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม:

ขั้นนำ (5 นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “เราเกิดมาต่างกัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง และผู้อื่นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเขียนบรรยายความรู้สึกของตนเองในใบงาน การอภิปรายร่วมกัน ในกลุ่มย่อย หลังจากนั้นทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่ง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40 นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที

2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

3. ผู้วิจัยอธิบายเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านรูปร่างหน้าตาโดยแสดงภาพประกอบติดไว้บนกระดานดำ เป็นเวลา 5 นาที

4. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ในใบงานหัวข้อที่ 1 “เราเกิดมามีรูปร่างหน้าตาต่างกัน” ข้อย่อยที่ 1.1 เป็นเวลา 5 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มในหัวข้อที่ 1 “เราเกิดมามีรูปร่างหน้าตาต่างกัน” เป็นเวลา 5 นาที

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปราย จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเองอีกครั้ง ในหัวข้อที่ 1 ข้อย่อยที่ 1.2 และ 1.3 เป็นเวลา 5 นาที

7. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลในใบงานหัวข้อที่ 2 “เราเกิดมามีสติปัญญาต่างกัน” ข้อย่อยที่ 2.1 เป็นเวลา 5 นาที

8. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มในหัวข้อที่ 2 “เราเกิดมามีสติปัญญาต่างกัน” เป็นเวลา 5 นาที

9. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปราย จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเองอีกครั้ง ในหัวข้อที่ 2 ข้อย่อยที่ 2.2 และ 2.3 เป็นเวลา 5 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่องเราเกิดมาต่างกันได้ ดำเนินการไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล:

ตรวจสอบจากใบงาน ประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย 6 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านรูปร่างหน้าตาได้ โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง นักเรียนจะได้ข้อละ 2 คะแนน เช่น เลือกตอบว่า ไม่พอใจในรูปร่างหน้าตาของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนคนอื่น ๆ เพราะคิดว่าเพื่อนคนอื่น ๆ รูปร่างหน้าตาดีกว่าตนมาก นักเรียนจะได้ 2 คะแนน หากสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของเพื่อนในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านรูปร่างหน้าตาได้ เช่น เลือกตอบว่า เพื่อนมีความไม่พอใจในรูปร่างหน้าตาของตนเองเนื่องจากคิดว่าตนเองมีจุดด้อยมากกว่าคนอื่น ๆ เป็นต้น และหากสามารถอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านรูปร่างหน้าตาผ่านมุมมองของตนเอง โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นนักเรียนจะได้อีก 2 คะแนน จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 6 คะแนน

2. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านสติปัญญาได้ โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง นักเรียนจะได้ข้อละ 2 คะแนน เช่น เลือกตอบว่าตนเองมีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลางของชั้นเรียน หากสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของเพื่อนในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านสติปัญญาได้ เช่น ตอบว่า เพื่อนส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมีระดับสติปัญญาดี เพราะไม่เคยสอบตกเลย นักเรียนจะได้รับอีก 2 คะแนน และหากสามารถอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านสติปัญญาผ่านมุมมองของตนเอง โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นนักเรียนจะได้อีก 2 คะแนน จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 6 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 12 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 6 คะแนน จึงจะถือว่าผ่าน

ใบงานกิจกรรมที่ 6

“เราเกิดมาต่างกัน”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 เราเกิดมามีรูปร่างหน้าตาต่างกัน

1.1 นักเรียนคิดว่าตนเองมีความรู้สึกอย่างไรต่อรูปร่าง หน้าตาของตนเอง เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนคนอื่น ๆ

พอใจ เพราะ.....

.....

.....

ไม่พอใจ เพราะ.....

.....

.....

1.2 นักเรียนคิดว่าเพื่อนมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรต่อรูปร่าง หน้าตา รูปร่าง หน้าตาของพวกเขา

พอใจ เพราะ.....

.....

ไม่พอใจ เพราะ.....

.....

1.3 จากการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม นักเรียนคิดว่าตนเองและเพื่อนมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเรื่องความแตกต่างทางรูปร่างหน้าตาของตนเอง เหมือน หรือ ต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ข้อ 2 เราเกิดมามีสติปัญญาต่างกัน

2.1 นักเรียนคิดว่าตนเองมีระดับสติปัญญา เป็นอย่างไร และเพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น

- ดีมาก
- ดี
- ปานกลาง
- ต่ำ
- ต่ำมาก

เพราะ.....

.....

.....

.....

2.2 นักเรียนคิดว่าเพื่อนมีมุมมอง ความรู้สึกนึกคิดอย่างไรต่อระดับสติปัญญาของตนเอง

.....

.....

.....

2.3 จากการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม นักเรียนคิดว่าตนเองและเพื่อนมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับเรื่องความแตกต่างทางระดับสติปัญญา เหมือน หรือต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 7

ชื่อกิจกรรม: “ของรักของหวง”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายโดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดหรือมุมมองของตนเอง และผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกัน เมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม:

1. นักเรียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึกนึกคิดหรือมุมมองของตนเอง และผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกัน เมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงประเด็นคำถามในการอภิปราย รวม 2 ประเด็น ดังนี้
 - 2.1 หากนักเรียนจำเป็นต้องให้ยืมสิ่งของที่ตนรักโดยไม่เต็มใจ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

2.2 หากเพื่อนขอยืมสิ่งของที่นักเรียนรัก แล้วนักเรียนไม่ให้เพื่อนยืม นักเรียนคิดว่าเพื่อนจะมีความรู้สึกอย่างไรต่อนักเรียน

3. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม:

ขั้นนำ (5 นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “ของรักของหวง” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจได้ โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดให้ จำนวน 2 ประเด็น ตามลำดับ หลังจากนั้นให้นักเรียนทำใบงานของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40 นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที

2. ผู้วิจัยนำป้ายแสดงประเด็นในการอภิปรายที่กำหนดให้ทั้งหมดติดบนกระดานดำ และชี้แจงประเด็นในการอภิปรายทั้งหมดเพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน เป็นเวลา 5 นาที

3. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มในประเด็นคำถามที่ 1 “หากนักเรียนจำเป็นต้องให้ยืมสิ่งของที่ตนรักโดยไม่เต็มใจ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร” เป็นเวลา 10 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปรายในประเด็นคำถามที่ 1 จากนั้นให้นักเรียนเริ่มอภิปรายอีกครั้ง ในประเด็นคำถามที่ 2 “หากเพื่อนขอยืมสิ่งของที่นักเรียนรัก แล้วนักเรียนไม่ให้เพื่อนยืม นักเรียนคิดว่าเพื่อนจะมีความรู้สึกอย่างไรต่อนักเรียน” เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่อง “ของรักของหวง” ที่ได้ดำเนินไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล:

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 3 หัวข้อใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย 5 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจได้ โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบคำถามจากหัวข้อที่ 1 “จำใจให้ยืม” โดยนักเรียนจะได้รับ 1 คะแนน หากสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดตนเองได้ว่าตนเองจะให้เพื่อนยืมสิ่งของที่ตนรัก หรือไม่ เพราะเหตุใด เช่น ตอบว่าให้ยืม เพราะไม่อยากให้เพื่อนมองว่าตนเองเป็นคนไม่มีน้ำใจ และนักเรียนจะได้รับอีก 1 คะแนน หากสามารถบรรยายได้ว่าตนเองรู้สึกอย่างไรต่อการตัดสินใจเช่นนั้น เช่น บรรยายว่า ฉันรู้สึกกังวล และกลัวว่าสิ่งของที่ให้เพื่อนยืมไปนั้นจะเกิดความเสียหายได้ จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 2 คะแนน

2. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจได้ โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบคำถามจากหัวข้อที่ 2 “จำเป็นต้องยืม” โดยนักเรียนจะได้รับ 1 คะแนนหากสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองเมื่อมีความจำเป็นต้องยืมสิ่งของที่เพื่อนรักได้ เช่น บรรยายได้ว่า รู้สึกเกรงใจ และพยายามจะรักษาให้ดีที่สุด หากนักเรียนสามารถบรรยายได้ว่าเพื่อนรู้สึกอย่างไรเมื่อต้องให้เรายืมสิ่งของที่เขารักโดยไม่เต็มใจ เช่น บรรยายว่า เพื่อนจะมีความกังวลใจ ไม่สบายใจที่ต้องให้เรายืม นักเรียนจะได้รับอีก 1 คะแนน จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 2 คะแนน

3. นักเรียนสามารถระบุความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่สูญเสีย หรือถูกแบ่งสิ่งของที่ตนรักไปโดยไม่เต็มใจที่เหมือนหรือคล้ายกันกับที่ตนเองเคยเผชิญในหัวข้อที่ 3 “ความรู้สึกของฉันและเธอ” โดยมีคะแนนเต็ม 2 คะแนน เช่น บรรยายได้ว่าฉันและเพื่อนต่างก็มีความกังวลใจเมื่อถูกยืมสิ่งของที่ตนรักไป และถ้าฉันจำเป็นต้องยืมของเพื่อนฉันจะรักษาของที่ยืมไปให้ดีที่สุด นักเรียนจะได้รับคะแนน 2 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 6 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 3 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 7

“ของรักของหวง”

ชื่อ.....นามสกุล.....
 ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 จำใจให้ยืม

หากมีเพื่อนมาขอยืมเครื่องเขียนที่นักเรียนเพิ่งซื้อมาใหม่ หรือ เป็นชิ้นที่เราชอบใช้มากที่สุดนักเรียนจะให้เพื่อนยืมหรือไม่ เพราะเหตุใด

ให้ยืม เพราะ.....

.....

และขณะที่เพื่อนยืมของไป นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

ไม่ให้ยืม เพราะ.....

.....

และถ้าเราไม่ได้ให้เพื่อนยืมของ นักเรียนคิดว่าเพื่อนจะมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

ข้อ 2 จำเป็นต้องยืม

หากเราจำเป็นต้องยืมอุปกรณ์การเรียนชิ้นโปรดของเพื่อน แม้จะรู้ว่าเพื่อนค่อนข้างหวงและไม่อยากให้ใครยืม นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

.....

.....

และนักเรียนคิดว่าเพื่อนจะรู้สึกอย่างไร เมื่อต้องให้เรายืมโดยที่เขาไม่เต็มใจ

.....

.....

ข้อ 3 ความรู้สึกของฉันและเธอ

นักเรียนคิดว่าเมื่อถูกผู้อื่นยืมสิ่งของที่ตนเองรักไปนักเรียนและเพื่อนมีความรู้สึกเหมือน หรือคล้ายกัน อย่างไร

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 8

ชื่อกิจกรรม: “ระงับความโกรธ”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยาย อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะโกรธได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเปรียบเทียบ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะโกรธที่เหมือน หรือคล้ายกันกับตนเองได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายถึงแนวทางในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นเมื่อตนเอง และผู้อื่นอยู่ในสภาวะโกรธได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม:

1. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยาย อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะโกรธ เพื่อให้รับรู้และตระหนักถึงอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะโกรธได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะโกรธผ่านมุมมองของตนเอง โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายโดยสรุปแนวทางในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นเมื่อตนเองและผู้อื่นอยู่ในสภาวะโกรธได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงประเด็นในการอภิปราย จำนวน 2 ประเด็น ดังนี้
 - 2.1 เมื่อเราโกรธ หรือไม่พอใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เราจะมีอารมณ์ ความรู้สึก หรือพฤติกรรมอย่างไร
 - 2.2 เราอยากให้คนรอบข้างปฏิบัติต่อเราอย่างไรเมื่อเราอยู่ในภาวะโกรธ หรือไม่พอใจ
3. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม:

ชั้นนำ (5นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “ระงับความโกรธ” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียนสามารถอธิบายถึงอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะโกรธได้อย่างชัดเจนโดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยตามประเด็นที่กำหนดให้ หลังจากนั้นทำใบงานของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที

2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มสมาชิกถึงอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองในประเด็นแรก คือ “เมื่อเราโกรธ หรือไม่พอใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เราจะมีอารมณ์ความรู้สึก หรือ พฤติกรรมอย่างไร” เป็นเวลา 10 นาที

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปรายในประเด็นแรก จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเองในหัวข้อที่ 1 “การแสดงอารมณ์ความรู้สึกเมื่อโกรธ หรือไม่พอใจ” เป็นเวลา 5 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายในประเด็นที่ 2 คือ “เราอยากให้คนรอบข้างปฏิบัติต่อเราอย่างไรเมื่อเราอยู่ในภาวะโกรธ หรือไม่พอใจ” เป็นเวลา 10 นาที

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปรายในประเด็นที่สอง จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่งในหัวข้อที่ 2 “เราจะระงับความโกรธได้อย่างไร” เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่อง “ระงับความโกรธ” ที่ได้ดำเนินไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล:

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ 5 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่นโดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่น เมื่ออยู่ในสภาวะโกรธโดยคิดคะแนนข้อละ 2 คะแนน เช่น บรรยายว่าฉันสามารถสังเกตได้เพื่อนได้จากเพื่อนแสดงสีหน้าไม่พอใจ หน้าบึ้ง ไม่ยอมพูดจากับผู้อื่น เดินกระแทกเท้าแรง ๆ นักเรียนจะได้ 2 คะแนน หากนักเรียนสามารถบรรยายได้ว่าเพื่อนจะมีความรู้สึกเสียใจ และต้องการให้คนรอบข้างรับรู้ว่าเขาโกรธ หรือไม่พอใจ นักเรียนจะได้อีก 2 คะแนน และ หากนักเรียนสามารถเปรียบเทียบ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะโกรธที่เหมือน หรือคล้ายกันกับตนเองได้ เช่น บรรยายว่านักเรียนและเพื่อนต่างก็รู้สึกเสียใจ หงุดหงิด เช่นเดียวกัน นักเรียนจะได้รับอีก 2 คะแนน จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 6 คะแนน

2. นักเรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นเมื่อตนเองและผู้อื่นอยู่ในสภาวะโกรธได้อย่างเหมาะสม โดยคิดคะแนนข้อละ 2 คะแนน เช่น หากนักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกของตนเองได้ว่า เมื่อฉันแสดงอารมณ์โกรธ ฉันอยากให้เพื่อนสนิทมาถามความรู้สึกและปลอบโยนฉัน นักเรียนจะได้ 2 คะแนน และหากสามารถเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและเพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนของคนรอบข้างเมื่ออยู่ในสภาวะโกรธ เช่น ฉันและเพื่อนต่างก็อยากให้คนรอบข้างสังเกตและเข้ามาซักถาม และปลอบใจเช่นเดียวกัน นักเรียนจะได้ อีก 2 คะแนน จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 10 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 5 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 8

“ระงับความโกรธ”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 การแสดงอารมณ์ความรู้สึกเมื่อโกรธ หรือ ไม่พอใจ

เมื่อเพื่อนกำลังโกรธ หรือไม่พอใจ เรื่องใดเรื่องหนึ่งอยู่ ฉันสามารถสังเกตได้จาก.....

.....

.....

.....

ฉันคิดว่าในขณะที่เพื่อนอยู่ในอารมณ์โกรธ เพื่อนจะมีความรู้สึกที่ว่า.....

.....

.....

.....

นักเรียนคิดว่า ความรู้สึกของนักเรียนและเพื่อนในขณะที่โกรธ หรือ ไม่พอใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งอยู่ เหมือนหรือ คล้ายกันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

ข้อ 2 เราจะระงับความโกรธได้อย่างไร

หากนักเรียนกำลังรู้สึกโกรธ นักเรียนต้องการให้คนรอบข้างปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างไร

.....

.....

นักเรียนคิดว่าเมื่อเพื่อนกำลังรู้สึกโกรธ เพื่อนอยากให้คนรอบข้างปฏิบัติต่อเขา อย่างที่นักเรียนต้องการ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 9

ชื่อกิจกรรม: “การเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมองหรือความคิดของตนเองเกี่ยวกับเรื่องการเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมองหรือความคิดของผู้อื่นเกี่ยวกับเรื่องการเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นเกี่ยวกับเรื่องการเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม:

1. นักเรียนบรรยายแสดงความรู้สึก มุมมองหรือความคิดของตนเองเกี่ยวกับเรื่องการเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นจากเหตุการณ์สมมติที่กำหนดให้ได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยายแสดงความรู้สึก มุมมองหรือความคิดของผู้อื่นเกี่ยวกับเรื่องการเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นเกี่ยวกับเรื่องการเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นผ่านมุมมองของตนเอง โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงประเด็นคำถามในการอภิปราย จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่
 - 2.1 นักเรียนเข้าใจความหมายของ การเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นอย่างไร และมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีผู้กล่าวว่า “การเอาวัดเอาเปรียบกันถือเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นในสังคม”
 - 2.2 แต่ละคนมีประสบการณ์ในการถูกผู้อื่นเอาวัดเอาเปรียบ หรือเคยเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นบ้างหรือไม่ และมีความรู้สึกอย่างไร

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม :

ขั้นนำ (5นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “การเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมองหรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเมื่อถูกเอาวัดเอาเปรียบได้โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ผู้วิจัยอธิบายความหมายของการเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยตามประเด็นที่กำหนดให้ หลังจากนั้นให้นักเรียนทำใบงานของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที

2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

3. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของ “การเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น” และชี้แจงประเด็นคำถามที่ 1 คือ นักเรียนเข้าใจความหมายของ การเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นอย่างไร และมีความคิดเห็นอย่างไร หากมีผู้กล่าวว่า “การเอาวัดเอาเปรียบกันถือเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นในสังคม” เป็นเวลา 5 นาที

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนเริ่มอภิปรายในประเด็นที่ 1 เป็นเวลา 5 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปราย จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายในประเด็นคำถามที่สอง คือ “แต่ละคนมีประสบการณ์ในการถูกผู้อื่นเอาวัดเอาเปรียบ หรือ ตนเองเคยเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นบ้างหรือไม่ และมีความรู้สึกอย่างไร” เป็นเวลา 10 นาที

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปราย จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนลงมือทำใบงานของตนเอง เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่อง “การเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น” ที่ได้ดำเนินไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล:

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 4 หัวข้อใหญ่ 5 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมองหรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเกี่ยวกับเรื่องการเอาัดเอาเปรียบผู้อื่นโดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึก มุมมองหรือความคิดของตนเองในใบงานหัวข้อที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย 2 หัวข้อย่อยโดยคิดคะแนนข้อละ 2 คะแนน เช่น จากเหตุการณ์สมมติที่ได้อ่านนักเรียนบรรยายความรู้สึก มุมมองหรือความคิดของตนเองได้ว่า นักเรียนมีความคิดอยากขอเพื่อนแทรกคิวต่อแถวซื้ออาหารแต่ไม่ปฏิบัติเช่นนั้น เพราะกลัวคนอื่น ๆ ที่กำลังต่อแถวอยู่เกิดความไม่พอใจ นักเรียนจะได้รับคะแนน 2 คะแนน และ นักเรียนจะได้รับคะแนนอีก 2 คะแนน หากสามารถบรรยายได้ว่า หากเราแทรกแถว นักเรียนคนอื่น ๆ ที่กำลังต่อแถวอยู่จะรู้สึกไม่พอใจต่อการกระทำของเรา จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

2. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมองหรือความคิดของตนเองและผู้อื่นเกี่ยวกับเรื่องการเอาัดเอาเปรียบผู้อื่น ในใบงานหัวข้อที่ 2 หัวข้อที่ 3 และหัวข้อที่ 4 โดยคิดคะแนนข้อละ 2 คะแนน เช่น ในหัวข้อที่ 2 นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกของตนเองได้ว่า ไม่เห็นด้วยเมื่อผู้อื่นมาแทรกแถวที่ตนเองกำลังต่อแถวอยู่เพราะทำให้นักเรียนต้องรอคิวนานมากขึ้น นักเรียนจะได้ 2 คะแนน ในหัวข้อที่ 3 หากนักเรียนสามารถตอบได้ว่าการเอาัดเอาเปรียบผู้อื่นเป็นเรื่องที่ไม่ดีไม่ควรทำ นักเรียนจะได้อีก 2 คะแนน และในหัวข้อที่ 4 หากนักเรียนบรรยายได้ว่าฉันและเพื่อนต่างก็ไม่ชอบให้ใครมาเอาัดเอาเปรียบ และรู้สึกไม่พอใจเช่นเดียวกัน ดังนั้นฉันจึงจะไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น นักเรียนจะได้รับอีก 2 คะแนน จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 6 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 10 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 5 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 9

“การเอาใจเขาเปรียบผู้อื่น”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

1. หากนักเรียนกำลังต่อแถวเพื่อซื้ออาหารกลางวัน โดยนักเรียนยืนอยู่ปลายแถว ทันใดนั้น นักเรียนมองไปเห็นเพื่อนสนิทของนักเรียนกำลังต่อแถวอยู่เช่นกันโดยเพื่อนสนิทของนักเรียนยืนอยู่ช่วงหัวแถวซึ่งกำลังจะถึงคิวซื้ออาหารแล้ว

1.1 นักเรียนมีความคิดที่จะเดินไปหาเพื่อนเพื่อขอแทรกแถว หรือฝากเพื่อนซื้ออาหาร หรือไม่ เพราะเหตุใด

- มีความคิด และปฏิบัติเช่นนั้น

เพราะ.....

.....

- มีความคิด แต่ไม่ปฏิบัติเช่นนั้น เพราะ.....

.....

- ไม่มีความคิดเช่นนั้นเลย เพราะ.....

.....

1.2 สมมติว่านักเรียนเลือกที่จะไปขอเพื่อนสนิทแทรกแถว หรือฝากเพื่อนซื้ออาหาร นักเรียนคิดว่าคนอื่น ๆ ที่กำลังต่อแถวอยู่จะมีความรู้สึกอย่างไร

.....

2. ในทางกลับกัน หากนักเรียนเป็นผู้ที่กำลังยืนต่อแถวซื้ออาหารอยู่ แล้วเห็นผู้อื่นให้เพื่อนสนิทของตนเองแทรกแถว นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์เหล่านั้น

ไม่เห็นด้วย เพราะ.....

.....

เฉย ๆ เพราะ.....

.....

เห็นด้วย เพราะ.....

.....

3. นักเรียนมีความคิดเห็นต่อเรื่อง “การเอาัดเอาเปรียบผู้อื่น” อย่างไร

เป็นเรื่องที่ไม่ดี ไม่ควรทำ

เฉย ๆ เป็นเรื่องธรรมดาที่สามารถเกิดขึ้นได้

อื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

4. จากการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม นักเรียนคิดว่าตนเองและเพื่อนมีมุมมอง ความคิดเห็นต่อเรื่อง “การเอาัดเอาเปรียบผู้อื่น” ที่เหมือนหรือคล้ายกัน อย่างไร

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 10

ชื่อกิจกรรม: “ผิดไปแล้ว”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้นได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้นได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้นได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม :

1. นักเรียนบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง เมื่ออยู่ในสถานะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่น เมื่ออยู่ในสถานะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึกนึกคิดที่ตนเองมีต่อผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้นผ่านมุมมองของตนเอง โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. รูปภาพประกอบการอภิปราย 1 ภาพ จำนวน 7 ชุด
3. ป้ายแสดงประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

3.1 ให้แต่ละคนแสดงความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง หากตนเองเป็นบุคคลในภาพ

3.2 ให้แต่ละคนแสดงความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองในการหาทางออก เมื่อเกิดเหตุการณ์ในภาพขึ้นกับตนเอง

4. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม:

ขั้นนำ (5นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “ผิดไปแล้ว” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่รับรู้ว่าตนเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้นได้ โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การอภิปรายร่วมกัน ในกลุ่มย่อยจากประเด็นและรูปภาพที่กำหนดให้ หลังจากนั้นให้นักเรียนทำใบงานของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที

2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

3. ผู้วิจัยแจกภาพให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ภาพ คือ ภาพเด็กทำแจกันหล่นแตกโดยที่ไม่มีผู้พบเห็น

4. ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดของภาพและชี้แจงประเด็นในการอภิปรายทั้งหมดเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจตรงกัน โดยนำภาพที่กำหนดให้และป้ายแสดงประเด็นในอภิปรายทั้งหมดติดไว้บนกระดานดำ เป็นเวลา 10 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันโดยให้แต่ละคนแสดงความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง เมื่ออยู่ในสถานะที่รับรู้ว่าตนเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้น เป็นเวลา 15 นาที

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปราย จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเอง เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่อง “ผิดไปแล้ว” ที่ได้ดำเนินการไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล :

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 3 หัวข้อ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง เมื่ออยู่ในสภาวะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้นโดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเอง นักเรียนจะได้ข้อละ 2 คะแนน เช่น บรรยายว่าหากฉันเป็นบุคคลในภาพฉันจะรู้สึกตกใจ กลัวในความผิดที่ตนได้ทำ และหาทางออกโดยรีบไปบอกเล่าให้เพื่อนสนิทให้ช่วยคิดหาวิธีแก้ปัญหา นักเรียนจะได้ 2 คะแนน หากสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นได้เมื่ออยู่ในสภาวะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้นนักเรียนจะได้ข้อละ 2 คะแนน เช่น บรรยายว่าเพื่อนจะรู้สึกตกใจ คิดว่าตนเองจะต้องทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ และตัดสินใจไปบอกพ่อแม่ให้ช่วยเหลือ จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

2. นักเรียนสามารถบรรยายโดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองและผู้อื่น เมื่ออยู่ในสภาวะที่รับรู้ว่าคุณเองได้กระทำความผิด และการหาทางออกให้กับความผิดนั้น คิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองที่เหมือนหรือต่างจากมุมมองของผู้อื่น เช่น นักเรียนสามารถบรรยายได้ว่า ฉันและเพื่อนต่างก็รู้สึกตกใจ และกลัวว่าตนเองจะเดือดร้อนเช่นกัน แต่วิธีในการแก้ปัญหาต่างกันโดยบางคนจะไปบอกผู้ใหญ่ บางคนจะรีบหนีไปเพราะกลัวความผิด นักเรียนจะได้รับคะแนน 2 คะแนน จำนวน 1 ข้อ คะแนนเต็ม 2 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 6 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 3 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 10

“ผิดไปแล้ว”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

1. หากนักเรียนเป็นบุคคลในภาพ นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร และนักเรียนคิดว่าตนเองจะทำอย่างไรต่อไป

.....

2. หลังจบการอภิปราย นักเรียนคิดว่าเพื่อนมีความรู้สึกนึกอย่างไร หากพวกเขาเป็นบุคคลในภาพ และมีวิธีการหาทางออกให้ตนเอง อย่างไรบ้าง

.....

3. หลังจบการอภิปราย นักเรียนคิดว่าความรู้สึกนึกคิดของเพื่อนในกลุ่ม และ วิธีแก้ปัญหาของผู้อื่นเพื่อน ต่างจากตนเองหรือไม่ อย่างไร

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 11

ชื่อกิจกรรม: “ผู้แพ้-ผู้ชนะ”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ และ ผู้ชนะได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ และ ผู้ชนะได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายโดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดหรือมุมมองของตนเอง และผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ และผู้ชนะได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม:

1. นักเรียนบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ และ ผู้ชนะเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเข้าใจความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ และผู้ชนะเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นได้
3. หลังการอภิปราย นักเรียนอธิบายโดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดหรือมุมมองของตนเองและผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ และผู้ชนะได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงข้อความที่กำหนดให้พร้อมภาพประกอบ
3. ป้ายแสดงประเด็นในการอภิปราย จำนวน 3 ประเด็น ดังนี้
 - 3.1 นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้หรือไม่ อย่างไร
 - 3.2 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อตนเองเป็นผู้แพ้
 - 3.3 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อตนเองเป็นผู้ชนะ
4. กระดานดำ

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม:

ขั้นนำ (5นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “ผู้แพ้-ผู้ชนะ” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองและผู้อื่นเมื่ออยู่ในสภาวะที่เป็นผู้แพ้ และ ผู้ชนะได้ โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเขียนบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองเมื่ออยู่ในสภาวะที่เป็นผู้แพ้ และ ผู้ชนะในใบงาน การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยตามประเด็นที่กำหนดให้ทั้งหมด หลังจากนั้นทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่ง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที

2. ผู้วิจัยนำป้ายแสดงข้อความที่กำหนดให้พร้อมภาพประกอบติดบนกระดานดำ และอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน จากนั้นชี้แจงประเด็นในการอภิปรายทั้งหมดและนำป้ายแสดงประเด็นในการอภิปรายทั้งหมดติดไว้บนกระดานดำ เป็นเวลา 5 นาที

3. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

4. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนแต่ละคนบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองเมื่ออยู่ในสภาวะที่เป็นผู้แพ้ และ ผู้ชนะในใบงานของตนเองในหัวข้อที่ 1 และ 2 เป็นเวลา 10 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดให้ เป็นเวลา 10 นาที

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปราย จากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเองอีกครั้งในหัวข้อที่ 3 หัวข้อที่ 4 เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่อง “ผู้แพ้-ผู้ชนะ” ที่ได้ดำเนินการไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล:

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 5 หัวข้อ โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ และผู้ชนะของตนเอง นักเรียนจะได้ข้อละ 2 คะแนน เช่น บรรยายว่าฉันรู้สึกผิดหวัง เสียใจต่อความพ่ายแพ้ของตนเอง และทำให้ไม่ชอบการแข่งขันอื่น ๆ ด้วย หากสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของตนเองเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้ชนะ เช่น บรรยายว่าฉันรู้สึกดีใจ ภูมิใจในตนเอง และทำให้มีกำลังใจในการแข่งขันครั้งต่อไป นักเรียนจะได้ข้อละ 2 คะแนน จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

2. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นจากการอภิปรายกลุ่มย่อย โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ เช่น นักเรียนสามารถบรรยายได้ตอบว่าเพื่อนรู้สึกว่เสียใจ ท้อแท้ รู้สึกอับอายคนรอบข้าง นักเรียนจะได้รับ 2 คะแนน หากสามารถบรรยาย ความรู้สึกนึกคิด หรือมุมมองของผู้อื่นเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้ชนะ เช่น บรรยายว่ารู้สึกดีใจ และคิดว่าคนรอบข้างจะมองว่าเขาคือคนเก่งด้วย นักเรียนจะได้รับอีก 2 คะแนน จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

3. นักเรียนสามารถอธิบายโดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดหรือมุมมองของตนเองและผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้แพ้ได้ เช่น บรรยายว่า เมื่อเป็นผู้แพ้ฉันและเพื่อนรู้สึกเสียใจและอับอายคนรอบข้าง ไม่อยากให้ใครพูดถึงอีกนักเรียนจะได้รับ 2 คะแนน และนักเรียนจะได้รับอีก 2 คะแนน หากสามารถบรรยายอธิบายโดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดหรือมุมมองของตนเองและผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันเมื่ออยู่ในสถานะที่เป็นผู้ชนะได้ เช่น บรรยายว่าเมื่อเป็นผู้ชนะ ฉันและเพื่อนต่างก็รู้สึกภูมิใจในตนเอง และคิดว่าคนรอบข้างจะชื่นชมในความสามารถของฉันด้วย จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 12 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 6 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 11

“ผู้แพ้-ผู้ชนะ”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

“ในการแข่งขันกีฬา หรือ เกมต่าง ๆ เป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องมีทั้งผู้แพ้ และผู้ชนะเกิดขึ้น
แน่นอนว่า ใคร ๆ ต่างก็ย่อมปรารถนาที่จะเป็นผู้ชนะกันทั้งนั้น แต่ทุกคนที่เข้าร่วมการแข่งขันไม่
สามารถเป็นผู้ชนะกันทุกคนได้ รวมถึงตัวฉันเองก็เช่นกัน”

1. จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของนักเรียน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อตนเองเป็นผู้แพ้

.....

2. จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของนักเรียน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อตนเองเป็นผู้ชนะ

.....

3. จากการอภิปราย นักเรียนคิดว่าเพื่อน มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรต่อมุมมองการเป็นผู้
 แพ้

.....

.....

.....

4. จากการอภิปราย นักเรียนคิดว่าเพื่อน มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรต่อมุมมองการเป็นผู้
 ชนะ

.....

.....

.....

5. จากการอภิปราย นักเรียนคิดว่านักเรียนและเพื่อน มีความรู้สึกนึกคิด เหมือนหรือ
 คัดค้านอย่างไรต่อมุมมองการเป็นผู้แพ้

.....

.....

.....

6. จากการอภิปราย นักเรียนคิดว่านักเรียนและเพื่อน มีความรู้สึกนึกคิด เหมือนหรือ
 คัดค้านอย่างไรต่อมุมมองการเป็นผู้ชนะ

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมที่ 12

ชื่อกิจกรรม: “การให้อภัย”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่อง การให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อเรื่อง การให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อเรื่อง การให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนที่เหมือนหรือคล้ายกันกับที่ตนเองเคยเผชิญได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม:

1. นักเรียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตน เพื่อกระตุ้นให้รับรู้ความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่น ที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนโดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงประเด็นในการอภิปราย จำนวน 2 ประเด็น ดังนี้
 - 2.1 เรื่องที่ทำให้โกรธฉันทนให้อภัยไม่ได้
 - 2.2 รู้สึกอย่างไร หากเราขอโทษเพื่อนแล้ว แต่เพื่อนยังไม่ให้อภัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม:

ขั้นนำ (5 นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “การให้อภัย” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเอง และผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนได้อย่างชัดเจน โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเขียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนในใบงาน การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยตามประเด็นที่กำหนดให้ หลังจากนั้นทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่ง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40 นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที
2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตน ในใบงานหัวข้อที่ 1 “โกรธจนให้อภัยไม่ได้” เป็นเวลา 5 นาที
4. ผู้วิจัยนำป้ายแสดงประเด็นในการอภิปรายทั้งหมดติดไว้บนกระดานดำ และอธิบายรายละเอียดแต่ละประเด็นเพื่อให้เข้าใจตรงกัน เป็นเวลา 5 นาที
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มร่วมกันในประเด็นแรก คือ “เรื่องที่ทำให้โกรธจนจนให้อภัยไม่ได้” เป็นเวลา 10 นาที
6. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปรายในประเด็นแรก จากนั้นเริ่มอภิปรายในประเด็นที่ 2 “รู้สึกอย่างไร หากเราขอโทษเพื่อนแล้ว แต่เพื่อนยังไม่ให้อภัย” เป็นเวลา 10 นาที
7. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปรายในประเด็นที่สองจากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่งในหัวข้อที่ 2 “เพื่อนกันให้อภัยกันได้” เป็นเวลา 5 นาที

ขั้นสรุป (5 นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเรื่อง “การให้อภัย” ที่ได้ดำเนินการไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล :

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ ประกอบด้วย 5 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนได้โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายถึงเรื่องที่ทำให้โกรธจนยากที่จะให้อภัยได้ เช่น เรื่องที่โกรธจนให้อภัยไม่ได้ คือ เพื่อนล้อเลียนเกี่ยวกับพ่อแม่ นักเรียนจะได้รับคะแนน 1 คะแนน และนักเรียนจะได้รับคะแนนอีก 1 คะแนนหากสามารถบรรยายความรู้สึกที่มีต่อบุคคลที่ทำให้นักเรียนโกรธจนไม่ยากให้อภัยได้ เช่น บรรยายว่ารู้สึกโกรธ ไม่พอใจบุคคลนั้นเป็นอย่างมาก ไม่อยากพูดดีด้วยอีกต่อไป จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

2. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนได้ โดยคิดคะแนนจากการตอบบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเอง เมื่อตนเองเป็นฝ่ายผิดและได้ขอโทษต่อบุคคลนั้นแล้ว เช่น ฉันรู้สึกเสียใจกับความผิดที่ตนเองก่อขึ้น อยากให้เพื่อนหายโกรธและให้อภัย โดยนักเรียนจะได้รับคะแนน 2 คะแนน นักเรียนจะได้รับคะแนนอีก 2 คะแนน หากนักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนได้ เช่น บรรยายว่า เพื่อนรู้สึกถึงความผิดของตนเองแล้ว และอยากให้อภัยโกรธให้อภัยเขา และนักเรียนจะได้รับอีก 2 คะแนน หากนักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตนที่เหมือนหรือคล้ายกันกับที่ตนเองเคยเผชิญได้ เช่น เมื่อเป็นผู้ผิด ฉันและเพื่อนต่างก็อยากให้อภัยให้อภัยฉันเช่นกัน จำนวน 3 ข้อ คะแนนเต็ม 6 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 8 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 4 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรมที่ 12

“การให้อภัย”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 โกรธจนอภัยให้ไม่ได้

1.1 เรื่องใดที่นักเรียนคิดว่าเป็นเรื่องที่คุณอื่นทำให้ฉันโกรธ และถือเป็นเรื่องที่ยากที่จะให้อภัยได้

.....

.....

และ นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อบุคคลนั้น

.....

.....

ข้อ 2 เพื่อนกัน ให้อภัยกันได้

2.1 หากนักเรียนได้ทำผิดต่อเพื่อน และได้แสดงความขอโทษอย่างจริงใจไปแล้ว นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

.....

2.2 หากเพื่อนทำผิดต่อนักเรียนและนักเรียนรู้สึกได้ว่าเป็นการแสดงความขอโทษอย่างจริงใจ นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

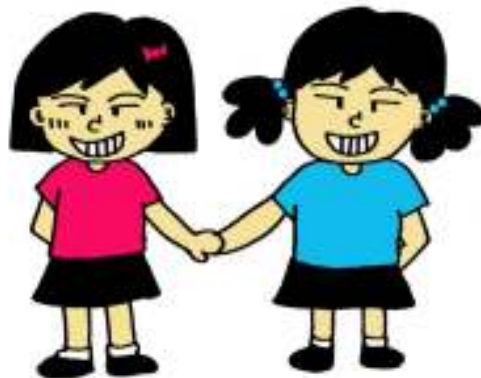
.....

2.3 นักเรียนคิดว่าความรู้สึกของเพื่อนเหมือน หรือ คล้ายกันกับความรู้สึกของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

แผนการจัดกิจกรรมสำหรับการนำไปทดลองใช้ (Try out)

ชื่อกิจกรรม: “แบ่งปันกันได้”

วัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจกรรม:

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่นได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่นได้
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับที่ตนเองเคยเผชิญได้

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม:

1. นักเรียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่น เพื่อกระตุ้นให้รับรู้ความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่นได้
2. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่น ที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่น เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้
3. หลังจบการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่น โดยเปรียบเทียบความรู้สึกนึกคิดของตนเองและความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นได้

สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม:

1. ใบงาน ดินสอ และยางลบ จำนวน 30 ชุด
2. ป้ายแสดงประเด็นในการอภิปราย จำนวน 2 ประเด็น ดังนี้
 - 2.1 หากนักเรียนถูกผู้อื่นแบ่ง หรือ ถูกแย่งสิ่งของที่เป็นของนักเรียน นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
 - 2.2 ในทางกลับกัน หากนักเรียนได้แบ่ง หรือ แย่งสิ่งของจากผู้อื่น นักเรียนคิดว่าบุคคลนั้นจะมีความรู้สึกอย่างไร

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม: 50 นาที

การดำเนินกิจกรรม:

ขั้นนำ (5นาที)

ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมว่ากิจกรรมนี้มีชื่อว่า “แบ่งปันกันได้” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเอง และผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่น โดยมีกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม 50 นาที ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเขียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่นในใบงาน การอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อยตามประเด็นที่กำหนดให้ หลังจากนั้นทำใบงานของตนเองอีกครั้งหนึ่ง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นดำเนินกิจกรรม (40นาที)

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดโต๊ะเป็นวงกลม และเข้าร่วมกลุ่มตามรายชื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มที่ผู้วิจัยจัดให้ โดยผู้วิจัยประกาศรายชื่อสมาชิกและมอบใบรายชื่อสมาชิกให้แต่ละกลุ่ม เป็นเวลา 5 นาที

2. ผู้วิจัยแจกใบงาน ดินสอ และยางลบให้นักเรียนคนละ 1 ชุด

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อเรื่องการให้อภัยผู้ที่กระทำผิดต่อตน ในใบงาน “แบ่งปันกันได้” เป็นเวลา 5 นาที

4. ผู้วิจัยนำป้ายแสดงประเด็นในการอภิปรายทั้งหมดติดไว้บนกระดานดำ และอธิบายรายละเอียดแต่ละประเด็นเพื่อให้เข้าใจตรงกัน เป็นเวลา 5 นาที

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มร่วมกันในประเด็นแรก คือ “หากนักเรียนถูกผู้อื่นแบ่งหรือ ถูกแย่งสิ่งของที่เป็นของนักเรียน นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร” เป็นเวลา 10 นาที

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปรายในประเด็นแรก จากนั้นเริ่มอภิปรายในประเด็นที่ 2 “ในทางกลับกัน หากนักเรียนได้แบ่ง หรือ แย่งสิ่งของจากผู้อื่น นักเรียนคิดว่าบุคคลนั้นจะมีความรู้สึกอย่างไร” เป็นเวลา 10 นาที

7. ผู้วิจัยให้นักเรียนหยุดการอภิปรายในประเด็นที่สองจากนั้นให้นักเรียนลงมือทำใบงานของตนเอง เป็นเวลา 10 นาที

ขั้นสรุป (5นาที)

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าในการอภิปรายในกลุ่มของตนเองเรื่อง “แบ่งปันกันได้” ที่ได้ดำเนินการไปนั้น แต่ละกลุ่มมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ

เกณฑ์การประเมินผล :

ตรวจสอบจากใบงาน ซึ่งประกอบด้วย 2 หัวข้อใหญ่ ประกอบด้วย 3 หัวข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองที่มีต่อการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่นได้ โดยคิดคะแนนจากการเขียนตอบบรรยายถึงความรู้สึกของตนเองเมื่อถูกแบ่งหรือแย่งสิ่งของของตนเองไปได้ ในหัวข้อที่ 1 เช่น บรรยายว่ารู้สึกโกรธ ไม่พอใจ นักเรียนจะได้รับคะแนน 2 คะแนน และนักเรียนจะได้รับคะแนนอีก 2 คะแนนหากสามารถบรรยายถึงพฤติกรรม การแสดงออกของตนเองในขณะนั้นได้ เช่น บรรยายว่าได้ตอบโดยการว่ากล่าว ทำร้ายร่างกาย หรือไปฟ้องพ่อแม่ ครู และ จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

2. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองและผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่นได้ โดยคิดคะแนนจากการตอบบรรยายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของตนเองในหัวข้อที่ 2 โดยสามารถบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนหากตนเองเป็นผู้ที่ต้องการได้รับการแบ่งปันบ้าง เช่น ฉันอยากได้รับของสิ่งนั้นบ้างเช่นกันแม้จะรู้ว่าไม่ได้เป็นของของฉันมาก่อน และมีความสุขเมื่อได้ของนั้นมา โดยนักเรียนจะได้รับคะแนน 2 คะแนน และจะได้รับคะแนนอีก 2 คะแนน หากนักเรียนสามารถอธิบายความรู้สึก มุมมอง หรือความคิดของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องการแบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่นที่เหมือนหรือคล้ายกันกับที่ตนเองเคยเผชิญได้ เช่น ฉันและเพื่อนต่างก็ไม่พอใจที่ต้องถูกแบ่งหรือ แย่งสิ่งของไปเช่นกัน แต่ก็มีความสุขหากได้รับการแบ่งปันจากผู้อื่นบ้าง จำนวน 2 ข้อ คะแนนเต็ม 4 คะแนน

คะแนนรวมทั้งหมด 8 คะแนนเต็ม โดยนักเรียนจะต้องได้คะแนนรวมมากกว่า 4 คะแนน จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์

ใบงานกิจกรรม

“แบ่งปันกันได้”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....วันที่ทำกิจกรรม.....

ข้อ 1 ของสิ่งนี้เป็นของฉันคนเดียว

หากนักเรียนถูกผู้อื่นแบ่ง หรือ ถูกแย่งสิ่งของที่เป็นของนักเรียนไปนักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร และ นักเรียนมีการแสดงออกอย่างไร

.....

.....

.....

ข้อ 2 ฉันอยากได้ของสิ่งนั้นบ้าง

ในทางกลับกัน หากนักเรียนได้แบ่ง หรือ แย่งสิ่งของมาจากผู้อื่น นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ของสิ่งนั้นมา และ นักเรียนมีการแสดงออกอย่างไร

.....

.....

นักเรียนคิดว่าความรู้สึกของเพื่อนเหมือน หรือ คล้ายกันกับความรู้สึกของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ-สกุล.....

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 / อายุ..... เพศ ชาย หญิง

โรงเรียน..... วันที่ทดสอบ

คำชี้แจง: ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ข้อประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
1.การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับด้านการคิด (Cognitive empathy)					
1.1 ฉันสามารถรับรู้ได้ถึงความสุขของผู้อื่น					
1.2 ฉันมักสังเกตอารมณ์ของคนรอบข้างอยู่เสมอ					
1.3 ฉันสามารถอธิบายลักษณะของคนที่มีอารมณ์ไม่ดีได้					
1.4 ฉันมักไม่ได้สังเกตว่าเพื่อนรู้สึกอย่างไร					
1.5 ฉันร้องไห้เมื่อชมภาพยนตร์ หรือละครที่เศร้า					
1.6 ฉันรู้สึกรำคาญเมื่อเห็นคนร้องไห้ในที่สาธารณะ					
1.7 ฉันไม่ใช่คนที่ร้องไห้ได้ง่ายๆในเรื่องที่ไม่ใช่เรื่องของตนเอง					
1.8 ฉันสามารถรับรู้ได้ถึงความสำเร็จของผู้อื่น					
1.9 ฉันรับรู้ได้ถึงความโกรธ หรือ ความไม่พอใจของผู้อื่น					
1.10ฉันสามารถระบุได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรจากการแสดงออกทางสีหน้าและท่าทางของเขา					
1.11 ฉันไม่แน่ใจว่าตนเองเข้าใจความคิดของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง					
1.12 ฉันไม่ชอบที่จะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาของผู้อื่น					
1.13 ฉันเข้าใจถึงสภาวะของผู้ที่ลำบากกว่าฉัน					
1.14 ฉันรับรู้ได้ถึงคำพูดที่แสดงออกถึงความไม่พอใจของผู้อื่นได้					

ข้อประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
1.15 บางครั้งฉันรู้สึกสับสนว่าผู้อื่นมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร					
2. การหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นที่เกี่ยวกับด้านอารมณ์ (Emotional empathy)					
2.1 เมื่อเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ ฉันรู้สึกหดหู่อตามไปด้วย					
2.2 เมื่อเห็นผู้อื่นยิ้ม ทำให้ฉันยิ้มตามไปด้วย					
2.3 ฉันไม่ชอบอยู่ท่ามกลางผู้คนที่มีความสุข ในขณะที่ฉันกำลังรู้สึกเศร้า					
2.4 ฉันอยู่ในอารมณ์สงบได้ แม้ว่าสถานการณ์รอบข้างจะอยู่ในภาวะที่ตึงเครียด					
2.5 เมื่อผู้อื่นเศร้า ฉันคิดว่าเขาต้องการใครสักคนปลอบใจ เช่นเดียวกันกับเวลาที่ฉันเศร้า					
2.6 ฉันรู้สึกสะเทือนใจในความเคราะห์ร้ายของผู้อื่นแม้ว่าจะไม่รู้จักกัน และคิดว่าหากเกิดขึ้นกับตนเองจะเป็นอย่างไร					
2.7 ฉันคิดว่าผู้ที่ทำผิดควรได้รับการช่วยเหลือมากกว่าการถูกลงโทษ					
2.8 ฉันเรียกเพื่อนด้วยฉายาที่คนอื่น ๆ เรียกตามกันมา โดยไม่ทันคิดถึงความรู้สึกที่แท้จริงของเพื่อน					
2.9 ฉันคิดว่าผู้ที่ทำผิดควรได้รับโอกาสในการแก้ตัว เนื่องจากฉันเองก็อาจทำผิดได้เช่นกัน					
2.10 ฉันไม่ล้อเลียนเพื่อน เพราะคิดว่าหากเป็นตนเองถูกล้อเลียนบ้างก็จะรู้สึกทุกข์เช่นเดียวกัน					
2.11 ฉันรู้สึกอารมณ์เสียมากเมื่อเห็นคนที่ไม่ได้รับความยุติธรรม					
2.12 การกระทำของผู้อื่น ไม่ได้มีผลใดๆ ต่ออารมณ์ของฉัน					
2.13 ฉันรู้สึกสุขใจเมื่อได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ดังนั้นหากมีโอกาสฉันจะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเช่นกัน					

ข้อประเมินการหยั่งรู้ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
2.14 ฉันไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่นเพราะฉันคิดว่าผู้ที่ถูกเอารัดเอาเปรียบย่อมได้รับความทุกข์ใจ					
2.15 ฉันคิดว่าฉันควรแสดงออกตามอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง ไม่จำเป็นต้องสังเกตและเป็นไปตามอารมณ์ ความรู้สึกของคนรอบข้าง					

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS

Group Statistics

	GROUP	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
SCORE	1	30	96.27	6.928	1.265
	2	30	95.50	6.548	1.196

Independent Samples Test

	Levene's Test for quality of Variance		t-test for Equality of Means							
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
								Lower	Upper	
SCORE	Equal variances assumed	.396	.531	.440	58	.661	.77	1.740	-2.717	4.251
	Equal variances not assumed			.440	57.817	.661	.77	1.740	-2.717	4.251

Group Statistics

	GROUP	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
SCORE	1	30	101.77	10.258	1.873
	2	30	95.63	7.531	1.375

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
SCORE	2.595	.113	2.640	58	.011	6.13	2.323	1.483	10.784
Equal variances not assumed			2.640	53.227	.011	6.13	2.323	1.474	10.793

Group Statistics

	GROUP	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
SCORE	1	30	102.20	11.757	2.147
	2	30	96.47	9.519	1.738

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means								
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
SCORE	Equal variances assumed	4.013	.050	2.076	58	.042	5.73	2.762	.205	11.262
	Equal variances not assumed			2.076	55.591	.043	5.73	2.762	.200	11.267

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	POST	101.77	30	10.258	1.873
	PREทดลอง	95.50	30	6.548	1.196
Pair 2	FOLLOW	102.20	30	11.757	2.147
	POST	101.77	30	10.258	1.873
Pair 3	FOLLOW	102.20	30	11.757	2.147
	PREทดลอง	95.50	30	6.548	1.196

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	POST & PREทดลอง	30	.108	.572
Pair 2	FOLLOW & POST	30	.100	.597
Pair 3	FOLLOW & PREทดลอง	30	.064	.735

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 POST - PREทดลอง	6.27	11.561	2.111	1.95	10.58	2.969	29	.006
Pair 2 FOLLOW - POST	.43	14.806	2.703	-5.10	5.96	.160	29	.874
Pair 3 FOLLOW - PREทดลอง	6.70	13.084	2.389	1.81	11.59	2.805	29	.009

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	PRE	96.27	30	6.928	1.265
	POST	95.63	30	7.531	1.375
Pair 2	FOLLOW	96.47	30	9.519	1.738
	POST	95.63	30	7.531	1.375
Pair 3	FOLLOW	96.47	30	9.519	1.738
	PRE	96.27	30	6.928	1.265

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	PRE & POST	30	.272	.147
Pair 2	FOLLOW & POST	30	-.160	.398
Pair 3	FOLLOW & PRE	30	-.078	.683

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 PRE - POST	.63	8.739	1.596	-2.63	3.90	.397	29	.694
Pair 2 FOLLOW - POS	.83	13.049	2.382	-4.04	5.71	.350	29	.729
Pair 3 FOLLOW - PRE	.20	12.201	2.228	-4.36	4.76	.090	29	.929

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว จุรีวรรณ ปัญจมนัส เกิดวันที่ 26 มกราคม พ.ศ.2529 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปีการศึกษา 2550 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2553